

Kazneni zakon (1998)

Zbirni podatci

Narodne novine 110-1668/1997, 27-333/1998, 50-1125/2000, 129-2385/2000, 84-1640/2005, 51-816/2001, 111-1496/2003, 190-3003/2003, 105-2026/2004, 71-1706/2006, 110-3227/2007, 152-4150/2008, 57-1259/2011, 77-1642/2011, 125-2498/2011, 143-3030/2012

Vrijedi/Primjena: od 1.1.2013 do 1.1.2013

Ne vrijedi na dan: 28.03.2014

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Sadržaj po poglavljima

OPĆI DIO	1
GLAVA PRVA (I.) - TEMELJNE ODREDBE	1
GLAVA DRUGA (II.) - PRIMJENA KAZNENOG ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE HRVATSKE	2
GLAVA TREĆA (III.) - KAZNENO DJELO	4
GLAVA ČETVRTA (IV.) - KRIVNJA	6
GLAVA PETA (V.) - KAZNE I KAŽNJAVANJE	7
GLAVA ŠESTA (VI.) - MJERE UPOZORENJA	11
GLAVA SEDMA (VII.) - SIGURNOSNE MJERE	12
GLAVA OSMIA (VIII.) - ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI, JAVNO OBJAVLJIVANJE PRESUDE, PRAVNE POSLJEDICE OSUDE, REHABILITACIJA, AMNESTIJA I POMILOVANJE	14
GLAVA DEVETA (IX.) - ZNAČENJE IZRAZA U OVOM ZAKONU	15
POSEBNI DIO	18
GLAVA DESETA (X.) - KAZNENA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA	18
GLAVA JEDANAESTA (XI.) - KAZNENA DJELA PROTIV SLOBODE I PRAVA ČOVJEKA I GRAĐANINA	20
GLAVA DVANAESTA (XII.) - KAZNENA DJELA PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE	23
GLAVA TRINAESTA (XIII.) - KAZNENA DJELA PROTIV VRIJEDNOSTI ZAŠTIĆENIH MEĐUNARODNIM PRAVOM	26
GLAVA ČETRINAESTA (XIV.) - KAZNENA DJELA PROTIV SPOLNE SLOBODE I SPOLNOG ČUDOREĐA	33
GLAVA PETNAESTA (XV.) - KAZNENA DJELA PROTIV ČASTI I UGLEDA	35
GLAVA ŠESNAESTA (XVI.) - KAZNENA DJELA PROTIV BRAKA, OBITELJI I MLADEŽI	36
GLAVA SEDAMNAESTA (XVII.) - KAZNENA DJELA PROTIV IMOVINE	37
GLAVA OSAMNAESTA (XVIII.) - KAZNENA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI	42
GLAVA DEVETNAESTA (XIX.) - KAZNENA DJELA PROTIV OKOLIŠA	44
GLAVA DVADESETA (XX.) - KAZNENA DJELA PROTIV OPĆE SIGURNOSTI LJUDI I IMOVINE I SIGURNOSTI PROMETA	47
GLAVA DVADESETIPRVA (XXI.) - KAZNENA DJELA PROTIV SIGURNOSTI PLATNOG PROMETA I POSLOVANJA	48
GLAVA DVADESETIDRUGA (XXII.) - KAZNENA DJELA PROTIV PRAVOSUĐA	53
GLAVA DVADESETITREĆA (XXIII.) - KAZNENA DJELA PROTIV VJERODOSTOJNOSTI ISPRAVA	55
GLAVA DVADESETIČETVRTA (XXIV.) - KAZNENA DJELA PROTIV JAVNOG REDA	56
GLAVA DVADESETIPETA (XXV.) - KAZNENA DJELA PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI	59
GLAVA DVADESETIŠESTA (XXVI.) - KAZNENA DJELA PROTIV ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE	61
GLAVA DVADESETISEDMA (XXVII.) - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	67

Tekst

OPĆI DIO

GLAVA PRVA (I.) TEMELJNE ODREDBE

Temelj i ograničenje kaznenopravne prisile

Članak 1.

(1) Kaznena djela i kaznenopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako ugrožavaju ili povređuju osobne slobode i prava čovjeka te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim pravom da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez kaznenopravne prisile.

(2) Propisivanje pojedinih kaznenih djela te vrste i mjere kaznenopravnih sankcija za njihove počinitelje temelji se na

nužnosti kaznenopravne prisile i njezinoj primjerenosti jakosti i naravi opasnosti za osobne slobode i prava čovjeka te druge društvene vrijednosti.

Načelo zakonitosti

Članak 2.

(1) Kaznena djela i kaznenopravne sankcije mogu se propisivati samo zakonom.

(2) Nitko ne može biti kažnjen niti se prema njemu mogu primijeniti druge kaznenopravne sankcije za djelo koje prije nego je bilo počinjeno nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom određeno kao kazneno djelo i za koje zakonom nije bilo propisano kojom se vrstom i mjerom kazne počinitelj može kazniti.

Obvezna primjena blažeg zakona**Članak 3.**

(1) Prema počinitelju se primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme kad je kazneno djelo počinjeno.

(2) Ako se nakon počinjenja kaznenog djela zakon jedanput ili više puta izmijeni, obvezno će se primijeniti zakon koji je blaži za počinitelja.

Načelo krivnje**Članak 4.**

Nitko ne može biti kažnjen niti se prema njemu može primijeniti druga kaznenopravna sankcija ako nije kriv za počinjeno djelo.

Vrste kaznenopravnih sankcija**Članak 5.**

(1) Kaznenopravne sankcije koje se mogu propisati zakonom i primijeniti prema počinitelju kaznenog djela jesu: kazne, mjere upozorenja (sudska opomena i uvjetna osuda), sigurnosne mjere i odgojne mjere.

(2) Za svaku vrstu kaznenopravnih sankcija zakonom se određuje njihovo trajanje i nijedna se kaznenopravna sankcija ne može propisati ni izreći ili primijeniti na neodređeno vrijeme.

Opća svrha kaznenopravnih sankcija**Članak 6.**

Opća svrha propisivanja i izricanja ili primjene svih kaznenopravnih sankcija jest da svi građani poštuju pravni sustav i da nitko ne počini kazneno djelo, te da se počinitelji kaznenih djela ubuduće tako ponašaju.

Ograničenja u propisivanju sadržaja kaznenopravnih sankcija i njihovoj primjeni**Članak 7.**

Određujući sadržaj kaznenopravnih sankcija i način njihove primjene, počinitelju kaznenog djela mogu se ograničiti njegove slobode i prava samo u mjeri koja odgovara vrsti kaznenopravne sankcije i njezinoj posebnoj svrsi određenoj zakonom, bez prouzročenja tjelesnih bolova ili duševnih patnji, nečovječnog postupanja ili ponižavajućeg odnosa, uz poštovanje ljudskog dostojanstva i osobnosti.

Pokretanje kaznenog postupka**Članak 8.**

(1) Kazneni postupak za kaznena djela pokreće Državno odvjetništvo u interesu Republike Hrvatske i svih njezinih građana.

(2) Iznimno za određena kaznena djela može se zakonom propisati da se kazneni postupak pokreće privatnom tužbom ili da Državno odvjetništvo pokreće kazneni postupak povodom prijedloga.

Pravo na rehabilitaciju**Članak 9.**

prestanak važenja stupanjem na snagu Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji (1.1.2013.)

Počinitelj kaznenog djela koji je pravomoćno osuđen ili je prema njemu primjenjena mjera upozorenja ili je oslobođen kazne ima pravo, nakon protoka određenog vremena i pod uvjetima koji su određeni zakonom, smatrati se osobom koja nije počinila kazneno djelo a njezina prava i slobode ne mogu se razlikovati od prava i sloboda osoba koje nisu počinile kazneno djelo.

GLAVA DRUGA (II.)**PRIMJENA KAZNENOG ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE HRVATSKE****Isključenje primjene kaznenog zakonodavstva prema djeci****Članak 10.**

Kazneno se zakonodavstvo ne primjenjuje prema djetetu koje u vrijeme kad je počinilo kazneno djelo nije navršilo četrnaest godina života.

Primjena Kaznenog zakona prema mladim počiniteljima**Članak 11.**

Prema mladim počiniteljima kaznenih djela (maloljetne osobe i mlade punoljetne osobe) primjenjuje se ovaj Zakon osim ako posebnim zakonom za mlade počinitelje nije drukčije propisano.

Primjena Općeg dijela Kaznenog zakona**Članak 12.**

Odredbe Općeg dijela ovoga Zakona odnose se na sva kaznena djela propisana ovim Zakonom i drugim zakonima.

Primjena kaznenog zakonodavstva za kaznena djela počinjena na području Republike Hrvatske, njezinu brodu ili zrakoplovu**Članak 13.**

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se na svakoga tko počini kazneno djelo na njezinu području.

(2) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se i na svakoga tko počini kazneno djelo na domaćem brodu, bez obzira gdje se brod nalazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela.

(3) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se i na svakoga tko počini kazneno djelo u domaćem civilnom zrakoplovu dok je u letu ili u domaćem vojnom zrakoplovu bez obzira gdje se takav zrakoplov nalazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela.

Primjena kaznenog zakonodavstva za kaznena djela počinjena izvan područja Republike Hrvatske**Članak 14.**

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema svakome tko izvan njezina područja počini:

- bilo koje kazneno djelo protiv Republike Hrvatske iz glave XII. ovoga Zakona,

- kazneno djelo krivotvorenja novca i vrijednosnih papira Republike Hrvatske iz članka 274. i 275. ovoga Zakona,

- kazneno djelo koje je Republika Hrvatska obvezna kažnjavati prema propisima međunarodnog prava, međunarodnih ili međudržavnih ugovora,

- kazneno djelo protiv hrvatskog državnog dužnosnika ili službenika u svezi s njegovom službom.

(2) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema hrvatskom državljaninu koji izvan područja Republike Hrvatske počini bilo koje drugo kazneno djelo osim onih koja su obuhvaćena odredbom iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema strancu koji izvan područja Republike Hrvatske prema Republici Hrvatskoj ili njezinom državljaninu počini bilo koje kazneno djelo koje nije obuhvaćeno odredbom iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema strancu koji izvan područja Republike Hrvatske prema stranoj državi ili prema strancu počini kazneno djelo za koje se po tom zakonodavstvu može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna.

(5) U slučajevima iz stavka 2. i 3. ovoga članka kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenit će se samo ako se počinitelj kaznenog djela zatekne na području Republike Hrvatske ili joj bude izručen, a u slučaju iz stavka 4. ovoga članka samo ako se počinitelj zatekne na području Republike Hrvatske i ne bude izručen drugoj državi.

Posebnosti glede pokretanja kaznenog postupka za kaznena djela počinjena na području Republike Hrvatske **Članak 15.**

(1) Kad je u slučaju primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske prema odredbi članka 13. ovoga Zakona kazneni postupak pokrenut ili dovršen u stranoj državi, kazneni postupak u Republici Hrvatskoj pokrenut će se samo po odobrenju Državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

(2) Kazneni postupak radi primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske neće se pokrenuti protiv počinitelja kaznenog djela koje je, osim na području Republike Hrvatske, počinjeno i na području države ugovornice Konvencije o provedbi Sporazuma iz Schengena u kojoj je za to djelo kazneni postupak pravomoćno okončan.

stavak 2. stupa na snagu pristupom RH u EU

(3) Kad je u slučaju primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske prema odredbi članka 13. ovoga Zakona počinitelj kaznenog djela stranac, kazneni se postupak može pod uvjetima uzajamnosti ustupiti stranoj državi.

(4) O ustupanju kaznenog postupka u slučaju iz stavka 3. ovoga članka odlučuje Državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Posebnosti glede pokretanja kaznenog postupka za kaznena djela počinjena izvan područja Republike Hrvatske **Članak 16.**

(1) U slučajevima iz članka 14. stavka 2., 3. i 4. ovoga Zakona kazneni postupak radi primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske neće se pokrenuti:

- ako je počinitelj u potpunosti izdržao kaznu na koju je osuđen u stranoj državi,

- ako je počinitelj u stranoj državi pravomoćnom presudom oslobođen ili mu je kazna po zakonu države u kojoj je kazneno djelo počinio oprostena ili zastarjela,

- ako se za pokretanje kaznenog postupka po zakonu države u kojoj je kazneno djelo počinjeno traži prijedlog, pristanak ili privatna tužba osobe prema kojoj je kazneno djelo počinjeno, a takav prijedlog ili tužba nisu podneseni, ili pristanak nije dan.

(2) Ako se u slučajevima iz članka 14. stavka 2., 3. i 4. ovoga Zakona ne radi o kaznenom djelu prema zakonu države u kojoj je djelo počinjeno, kazneni se postupak može pokrenuti samo na temelju odobrenja Državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

(3) U slučaju iz članka 14. stavka 4. ovoga Zakona kad zakon države u kojoj je kazneno djelo počinjeno ne propisuje kažnjivost ponašanja koje se prema općeprihvatim načelima međunarodne zajednice smatra kaznenim djelom, Državni odvjetnik Republike Hrvatske može odobriti pokretanje kaznenog postupka u Republici Hrvatskoj, i primjenu kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske.

Uračunavanje pritvora i kazne izdržane u stranoj državi **Članak 17.**

U slučajevima primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske ako je počinitelju bila u stranoj državi zbog kaznenog djela oduzeta sloboda, vrijeme provedeno u pritvoru ili na izdržavanju kazne i svako drugo oduzimanje slobode uračunat će se u kaznu koju izrekne domaći sud za isto kazneno djelo, a ako kazne nisu iste vrste, uračunavanje će se izvršiti prema pravičnoj ocjeni suda.

Nemogućnost primjene kaznenog zakonodavstva zbog protoka vremena **Članak 18.**

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske ne može se zbog zastare primjeniti kad protekne ovim Zakonom određeno vrijeme od počinjenja kaznenog djela, izrečene kazne ili određivanja primjene druge kaznenopravne sankcije.

(2) Nemogućnost primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske ne odnosi se na kaznena djela genocida iz članka 156., agresivnog rata iz članka 157., zločina protiv čovječnosti iz članka 157.a, ratnih zločina iz članka 158., 159. i 160. ovoga Zakona te drugih kaznenih djela što ne zastarijevaju prema Ustavu ili

međunarodnom pravu.

Zastara kaznenog progona

Članak 19.

(1) Kazneni progon radi primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske, osim u slučajevima kad se radi o kaznenim djelima navedenim u članku 18. stavka 2. ovoga Zakona, ne može se poduzeti kad protekne određeno vrijeme od počinjenja kaznenog djela, i to:

- dvadeset i pet godina za kazneno djelo s propisanom kaznom dugotrajnog zatvora,

- petnaest godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od deset godina zatvora,

- deset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od pet godina zatvora,

- pet godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od tri godine zatvora,

– tri godine za kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora do tri godine ili novčanom kaznom.

(2) Ako je za kazneno djelo propisano više kazni, zastara se određuje prema najtežoj od propisanih kazni za to djelo.

(3) Zastara kaznenog progona za kaznena djela počinjena na štetu djeteta i maloljetne osobe ne teče do njihove punoljetnosti.

Tijek i prekid zastare kaznenog progona

Članak 20.

(1) Zastara kaznenog progona počinje teći od dana kad je kazneno djelo počinjeno.

(2) Zastara ne teče za vrijeme za koje se prema zakonu kazneni progon ne može poduzeti ili se ne može nastaviti.

(3) Zastara se prekida svakom postupovnom radnjom koja se poduzima radi kaznenog progona počinitelja zbog počinjenog kaznenog djela.

(4) Zastara se prekida i kad počinitelj počini isto tako teško ili teže kazneno djelo.

(5) Nakon svakog prekida zastara počinje ponovno teći.

(6) Zastara kaznenog progona nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko je prema zakonu određena zastara kaznenog progona.

Zastara izvršenja kazne

Članak 21.

Ako u ovom Zakonu nije drukčije određeno, izrečena se kazna zbog zastare ne može izvršiti kad protekne:

- dvadeset i pet godina od izrečene kazne dugotrajnog zatvora,

- petnaest godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina,

- deset godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od pet godina,

- pet godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od tri godine,

– tri godine od izrečene kazne zatvora u trajanju do tri godine, ili novčane kazne kao glavne ili sporedne kazne.

Zastara izvršenja sigurnosnih mjera

Članak 22.

Ako u ovom Zakonu nije drukčije određeno, prema počinitelju kaznenog djela ne može se primijeniti sigurnosna mjera nakon protoka vremena jednakog onome kojeg je sud odredio za trajanje te mjere.

Tijek i prekid zastare izvršenja kazni i sigurnosnih mjera

Članak 23.

(1) Zastara izvršenja kazne i primjene sigurnosnih mjera počinje od dana pravomoćnosti odluke kojom je kazna izrečena ili određena primjena sigurnosne mjere. Kad se radi o kazni iz opozvane uvjetne osude, zastara počinje teći od dana pravomoćnosti odluke o opozivu.

(2) Zastara ne teče za vrijeme za koje se prema zakonu izvršenje kazne ili primjena sigurnosne mjere ne može započeti ili nastaviti.

(3) Zastara se prekida svakom radnjom nadležnog tijela za izvršenje kazne ili primjene sigurnosne mjere.

(4) Nakon svakog prekida zastara počinje ponovno teći.

(5) Zastara izvršenja kazne i primjene sigurnosnih mjera nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko je prema zakonu određena zastara izvršenja ili primjene.

Nezastarivost izvršenja kazne

Članak 24.

Nema zastare izvršenja kazne koja je izrečena počinitelju kaznenog djela genocida iz članka 156., agresivnog rata iz članka 157., zločina protiv čovječnosti iz članka 157.a, zapovjedne odgovornosti iz članka 167.a, ratnih zločina iz članka 158., 159. i 160. ovoga Zakona te drugih kaznenih djela što ne zastarijevaju prema međunarodnom pravu.

GLAVA TREĆA (III.)

KAZNENO DJELO

Način počinjenja kaznenog djela

Članak 25.

(1) Kazneno djelo može se počiniti činjenjem ili nečinjenjem.

(2) Kazneno djelo je počinjeno nečinjenjem ako je počinitelj koji je pravno obvezan spriječiti nastupanje zakonom opisane posljedice kaznenog djela to propustio učiniti, a takvo je propuštanje po djelovanju i značenju jednako počinjenju tog djela činjenjem.

(3) Počinitelj koji je kazneno djelo počinio nečinjenjem može se blaže kazniti, osim ako se radi o kaznenom djelu koje se može počinuti samo nečinjenjem.

Vrijeme počinjenja kaznenog djela

Članak 26.

Kazneno djelo je počinjeno u vrijeme kad je počinitelj radio ili je bio dužan raditi, bez obzira na to kad je nastupila posljedica iz zakonskog opisa kaznenog djela.

Mjesto počinjenja kaznenog djela

Članak 27.

(1) Kazneno djelo počinjeno je u mjestu gdje je počinitelj radio ili bio dužan raditi i u mjestu gdje je u cjelini ili djelomično nastupila posljedica iz zakonskog opisa kaznenog djela, a u slučaju kažnjivog pokušaja i tamo gdje je ta posljedica prema njegovu predviđanju trebala nastupiti.

(2) U slučajevima sudioništva kazneno djelo je počinjeno u mjestu određenom u stavku 1. ovoga članka, i u mjestu gdje je sudionik radio ili bio dužan raditi ili gdje je prema njegovu predviđanju posljedica iz zakonskog opisa kaznenog djela trebala nastupiti.

Beznačajno djelo

Članak 28.

Nema kaznenog djela iako su ostvarena njegova zakonska obilježja ako je djelo očito beznačajno s obzirom na način postupanja počinitelja, njegovu krivnju i nastupjelu posljedicu za zaštićeno dobro i pravni sustav.

Nužna obrana

Članak 29.

(1) Nema kaznenog djela kad je počinitelj postupao u nužnoj obrani.

(2) Nužna obrana je ona obrana koja je prijeko potrebna da počinitelj od sebe ili drugoga odbije istodobni ili izravno predstojeći protupravni napad.

(3) Počinitelj koji je prekoračio granice nužne obrane može se blaže kazniti, a ako je do prekoračenja došlo zbog jake razdraženosti ili prepasti prouzročene napadom, može se osloboditi kazne.

Krajnja nužda

Članak 30.

(1) Nema kaznenog djela kad je počinitelj počinio takvo djelo radi toga da od sebe ili drugoga otkloni istodobnu ili izravno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom je učinjeno zlo manje od onoga koje je prijetilo.

(2) Počinitelj će se osloboditi kazne za počinjeno kazneno djelo kad je postupao radi toga da od sebe ili drugoga otkloni istodobnu ili izravno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom je učinjeno zlo jednako onom koje je prijetilo.

(3) Ako je u slučaju iz stavka 2. ovoga članka počinitelj bio iz nehaja u zabludi o okolnostima zbog kojih zakon određuje oslobođenje od kazne, kaznit će se za počinjenje kaznenog djela kad zakon za to djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.

(4) Nema krajnje nužde ako je počinitelj bio dužan izložiti se opasnosti.

Sila ili prijetnja

Članak 31.

(1) Nema kaznenog djela kad je počinitelj postupao pod djelovanjem neodoljive sile.

(2) Ako je počinitelj počinio kazneno djelo pod djelovanjem sile kojoj se moglo odoljeti ili pod djelovanjem prijetnje, primijenit će se odredbe članka 30. ovoga Zakona, uzimajući tu silu ili prijetnju kao neskrivljenu opasnost.

Zakonita uporaba sredstava prisile

Članak 32.

Nema kaznenog djela kad službena osoba na temelju zakonske ovlasti primijeni sredstva prisile u skladu sa zakonom.

Pokušaj

Članak 33.

(1) Tko s namjerom započne ostvarenje kaznenog djela, ali ga ne dovrši kaznit će se za pokušaj kaznenog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a za pokušaj drugog kaznenog djela samo kad zakon izričito propisuje kažnjavanje i za pokušaj.

(2) Počinitelj koji je pokušao ostvarenje kaznenog djela kaznit će se kao da je djelo dovršeno, ali se može i blaže kazniti.

(3) Počinitelj koji je pokušao ostvarenje kaznenog djela neprikladnim sredstvom ili prema neprikladnom objektu, može se osloboditi kazne.

Dragovoljni odustanak

Članak 34.

(1) Počinitelj koji je dragovoljno odustao od kažnjivog pokušaja kaznenog djela, može se osloboditi kazne.

(2) Počinitelj je odustao od kažnjivog pokušaja kaznenog djela ako je dragovoljno prekinuo započeto počinjenje kaznenog djela iako je bio svjestan da je prema svim okolnostima radnju mogao dovršiti, ili je nakon dovršetka radnje spriječio nastupanje posljedice.

(3) U slučaju dragovoljnog odustanka od počinjenja kaznenog

djela, počinitelj će se kazniti za one radnje koje tvore neko drugo samostalno kazneno djelo.

Pojedinačni počinitelj kaznenog djela i sudionici

Članak 35.

(1) Pojedinačni počinitelj kaznenog djela je osoba koja vlastitim činjenjem ili nečinjenjem ili posredstvom druge osobe počini kazneno djelo.

(2) Sudionici u počinjenju kaznenog djela su: supočinitelji, poticatelj i pomagatelj.

(3) Supočinitelji kaznenog djela su dvije ili više osoba koje na temelju zajedničke odluke počine kazneno djelo tako da svaka od njih sudjeluje u počinjenju ili na drugi način bitno pridonosi počinjenju kaznenog djela.

(4) Poticatelj i pomagatelj su sudionici koji, ne vladajući počinjenjem kaznenog djela, poticanjem ili pomaganjem pridonose njegovu počinjenju.

Kažnjavanje sudionika

Članak 36.

(1) Svaki supočinitelj odgovara u skladu sa svojom namjerom ili nehajom, a poticatelj i pomagatelj u skladu sa svojom namjerom.

(2) Stvarne ili osobne okolnosti počinitelja koje predstavljaju obilježje kaznenog djela ili utječu na visinu propisane kazne uzimaju se u obzir i sudionicima.

(3) Strogo osobne okolnosti zbog kojih zakon isključuje krivnju, dozvoljava oslobođenje od kazne ili ublažavanje kazne mogu se uzeti u obzir samo onom počinitelju ili sudioniku kod kojega te okolnosti postoje.

(4) Sudionik koji dragovoljno spriječi počinjenje kaznenog djela može se osloboditi kazne.

Poticanje

Članak 37.

(1) Tko drugoga s namjerom potakne na počinjenje kaznenog djela kaznit će se kao da ga je sam počinio.

(2) Tko drugoga s namjerom potakne na počinjenje kaznenog djela za koje je pokušaj kažnjiv, a djelo ne bude niti pokušano, kaznit će se kao za pokušaj toga kaznenoga djela.

(3) U slučaju neprikladnog pokušaja poticanja poticatelj se može osloboditi kazne.

Pomaganje

Članak 38.

(1) Tko drugome s namjerom pomogne u počinjenju kaznenog djela kaznit će se kao da ga je sam počinio, a može se i blaže kazniti.

(2) Pomaganjem se smatra osobito: davanje savjeta ili uputa kako

da se počini kazneno djelo, stavljanje počinitelju na raspolaganje sredstava za počinjenje kaznenog djela, uklanjanje prepreka za počinjenje kaznenog djela te unaprijed obećano prikrivanje kaznenog djela, počinitelja, sredstava kojima je djelo počinjeno, tragova kaznenog djela ili predmeta pribavljenih kaznenim djelom.

GLAVA ČETVRTA (IV.)

KRIVNJA

Sadržaj krivnje

Članak 39.

Kriv je za kazneno djelo počinitelj koji je u vrijeme počinjenja djela bio ubrojiv, koji je postupao s namjerom ili iz nehaja, kad je zakonom propisano kažnjavanje i za taj oblik krivnje, a bio je svjestan ili je bio dužan i mogao biti svjestan da je njegovo djelo zabranjeno.

Neubrojivost

Članak 40.

(1) Neubrojiva osoba nije kriva i prema njoj se ne može primijeniti kaznenopravna sankcija. Neubrojiva osoba može se smjestiti u psihijatrijsku ustanovu prema odredbama Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama.

(2) Neubrojiva je osoba koja u vrijeme ostvarenja zakonskih obilježja kaznenog djela nije bila u mogućnosti shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogla vladati svojom voljom zbog duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti, nedovoljnog duševnog razvitka ili neke druge teže duševne smetnje.

Samoskrivljena neubrojivost

Članak 41.

Ne smatra se neubrojivim počinitelj koji se svojom krivnjom doveo u stanje u kojem nije mogao shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogao vladati svojom voljom uporabom alkohola, droga ili drugim sredstvima, ako je u vrijeme kad se dovodio u takvo stanje kazneno djelo što ga je počinio bilo obuhvaćeno njegovom namjerom ili je glede tog kaznenog djela kod njega postojao nehaj, a zakon propisuje kažnjivost i za taj oblik krivnje.

Smanjena ubrojivost

Članak 42.

Počinitelj koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela zbog nekog stanja iz članka 40. stavak 2. ovoga Zakona bio smanjeno ubrojiv u znatnoj mjeri može se blaže kazniti, ako do smanjene ubrojivosti nije došlo samoskrivljeno.

Kažnjivost za postupanje s namjerom i s nehajem

Članak 43.

(1) Kažnjivo je samo postupanje s namjerom da se počini kazneno djelo, osim kad je zakonom izričito propisano kažnjavanje i za nehaj.

(2) Teža kazna koju zakon propisuje za težu posljedice kaznenog djela može se izreći samo kad je počinitelj glede te posljedice postupao s nehajem.

Namjera Članak 44.

- (1) Kazneno djelo može se počiniti s izravnom ili neizravnom namjerom.
- (2) Počinitelj postupa s izravnom namjerom kad je svjestan svog djela i hoće njegovo počinjenje.
- (3) Počinitelj postupa s neizravnom namjerom kad je svjestan da može počiniti djelo pa na to pristaje.

Nehaj Članak 45.

- (1) Kazneno djelo može se počiniti sa svjesnim ili nesvjesnim nehajem.
- (2) Počinitelj postupa sa svjesnim nehajem kad je svjestan da može počiniti djelo, ali lakomisleno smatra da se to neće dogoditi ili da će to moći spriječiti.
- (3) Počinitelj postupa sa nesvjesnim nehajem kad nije svjestan da može počiniti djelo, iako je prema okolnostima i prema svojim osobnim svojstvima bio dužan i mogao biti svjestan te mogućnosti.

Zabluda o protupravnosti djela Članak 46.

- (1) Nije kriv počinitelj koji iz opravdanih razloga nije znao i nije mogao znati da je djelo zabranjeno.
- (2) Ako je zabluda bila otklonjiva, počinitelj se može blaže kazniti.
- (3) Zabluda će se smatrati otklonjivom ako bi svatko pa i počinitelj mogao lako spoznati protupravnost djela, ili ako se radi o počinitelju koji je s obzirom na svoje zvanje, zanimanje ili službu bio dužan upoznati se s odgovarajućim propisom.

Zabluda o biću kaznenog djela i zabluda o okolnostima koje isključuju protupravnost Članak 47.

- (1) Nije kriv počinitelj koji u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije bio svjestan nekog njegovog zakonom određenog obilježja.
- (2) Ako je počinitelj bio u zabludi o zakonskim obilježjima kaznenog djela iz nehaja, kriv je kad zakon za to djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.
- (3) Nema kaznenog djela iako je njegova zakonska obilježja počinitelj ostvario s namjerom, ako je u vrijeme počinjenja djela pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi djelo bilo dozvoljeno da su one stvarno postojale.
- (4) Ako je počinitelj bio u zabludi o okolnostima koje isključuju protupravnost iz nehaja, kaznit će se za počinjenje kaznenog djela kad zakon za to djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.

Krivnja u posebnim slučajevima kad se radi o kaznenim djelima počinjenim u sredstvima javnog priopćavanja Članak 48.

brisano

- (1) Krivnja glavnog urednika za kaznena djela počinjena u sredstvima javnog priopćavanja određena je ovim Zakonom kao i za svakog drugog počinitelja osim u slučajevima koji se posebno određuju ovim člankom.
- (2) Ako glavni urednik ili osoba koja ga zamjenjuje u vrijeme objavljivanja nije kriv kao pojedinačni počinitelj ili sudionik kaznenog djela počinjenog u sredstvima javnog priopćavanja, kriv je:
- ako do završetka glavne rasprave pred prvostupanjskim sudom autor ostane nepoznat,
 - ako je informacija objavljena bez pristanka autora,
 - ako su u vrijeme objavljivanja postojale stvarne ili pravne smetnje za pokretanje kaznenog postupka protiv autora, koje i dalje traju.
- (3) Nije kriv glavni urednik, odnosno osoba koja ga zamjenjuje ako iz opravdanih razloga nije znao za koju od okolnosti navedenih u stavku 2. ovoga članka.

(4) Pod uvjetima iz stavka 1. i 2. ovoga članka kriv je:

- izdavač ili nakladnik nepovremene publikacije osim ako naznači autora kažnjivog sadržaja za kojeg ne postoje smetnje za pokretanje kaznenog postupka, tiskar nepovremene publikacije kad nema izdavača ili nakladnika ili postoje smetnje za pokretanje kaznenog postupka protiv njega,
 - proizvođač u slučajevima kad je kazneno djelo počinjeno putem audiouređaja, videouređaja ili sličnih sredstava javnog priopćavanja,
 - ako su izdavač, nakladnik, tiskar ili proizvođač pravne osobe ili državna tijela, kriva je osoba koja je odgovorna za tu djelatnost izdavanja, nakladništva, tiskanja ili proizvodnje.
- (5) U slučajevima kad je sredstvo iz ovoga članka koje sadrži kazneno djelo proizvedeno u stranoj državi kriv je uvoznik, a u slučaju da se radi o pravnoj osobi ili državnom tijelu, kriva je odgovorna osoba uvoznika.

GLAVA PETA (V.) KAZNE I KAŽNJAVANJE

Vrste kazni Članak 49.

- (1) Za kaznena djela mogu se počinitelji kazniti: novčanom kaznom i kaznom zatvora.

- (2) Kazna zatvora može se izreći samo kao glavna kazna.
- (3) Novčana kazna može se izreći kao glavna i kao sporedna kazna.
- (4) Za kaznena djela počinjena iz koristoljublja novčana kazna kao sporedna može se izreći i kad nije propisana zakonom ili kad je zakonom propisano da će se počinitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu kaznu izrekne kaznu zatvora.

Svrha kažnjavanja

Članak 50.

Svrha kažnjavanja je da se uvažavajući opću svrhu kaznenopravnih sankcija izrazi društvena osuda zbog počinjenog kaznenog djela, utječe na počinitelja da ubuduće ne čini kaznena djela, utječe na sve ostale da ne čine kaznena djela i da se primjenom propisanih kazni utječe na svijest građana o pogibeljnosti kaznenih djela i pravednosti kažnjavanja njihovih počinitelja.

Novčana kazna

Članak 51.

- (1) Novčana kazna se propisuje i izriče u dnevnim dohocima osobe prema kojoj se primjenjuje.
- (2) Novčana kazna ne može biti manja od deset dnevnih dohodaka niti veća od tri stotine dnevnih dohodaka, osim za kaznena djela počinjena iz koristoljublja kad se najveća novčana kazna može izreći i do pet stotina dnevnih dohodaka.
- (3) Rok za plaćanje novčane kazne određuje sud istovremeno s odmjeravanjem broja dnevnih dohodaka. Vodeći računa o tom broju, najkraći rok za plaćanje može se odrediti trideset dana, a najdulji šest mjeseci.
- (4) Kad počinitelj kaznenog djela ne ostvaruje nikakav dohodak ili bi utvrđivanje njegova dohotka znatno produljilo trajanje kaznenog postupka, sud će kao dnevni dohodak počinitelja smatrati prosječni dnevni dohodak u Republici Hrvatskoj.
- (5) Kad počinitelj kaznenog djela ne ostvaruje nikakav dohodak, ali je vlasnik imovine ili imovinskih prava, sud će utvrditi dnevni dohodak po slobodnoj procjeni, prema vrijednosti te imovine ili imovinskih prava.
- (6) Prosječni dnevni dohodak iz stavka 4. ovoga članka na temelju službenih podataka Državnog zavoda za statistiku utvrđuje i objavljuje Vrhovni sud Republike Hrvatske svaka tri mjeseca.

Izvršenje novčane kazne

Članak 52.

- (1) Kad novčana kazna izrečena za kazneno djelo za koje je propisana ta vrsta kazne nije u cijelosti ili djelomično plaćena u roku koji je određen presudom, odlukom suda naplaćuje je prisilno Porezna uprava Ministarstva financija. Ako se novčana kazna ne može ni prisilno naplatiti, sud će je zamijeniti radom za

opće dobro na slobodi tako da će jedan dnevni dohodak zamijeniti jednim danom takvog rada, s time da njegova najveća mjera ne može biti dulja od šezdeset dana.

- (2) Kad novčana kazna izrečena za kazneno djelo za koje propisana ta vrsta kazne i kazna zatvora nije u cijelosti ili djelomično plaćena u roku koji je određen presudom, sud donosi bez odgode odluku o zamjeni novčane kazne kaznom zatvora.
- (3) Novčana kazna zamjenjuje se u kaznu zatvora tako da se jedan dnevni dohodak zamjenjuje s jednim danom kazne zatvora, s time da najveća mjera kazne zatvora kojom je zamijenjena novčana kazna ne može biti dulja od dvanaest mjeseci.
- (4) Isplati li osuđenik dio novčane kazne, razmjerno će se smanjiti kazna zatvora, a ako isplati novčanu kaznu u cijelosti, izvršenje kazne zatvora će se obustaviti.

Kazna zatvora

Članak 53.

- (1) Kazna zatvora ne može biti kraća od trideset dana ni dulja od petnaest godina.
- (2) Iznimno, pod uvjetima iz članka 60. ovoga Zakona kazna zatvora za kaznena djela počinjena u stjecađu može biti u trajanju do dvadeset godina.
- (3) Za najteže i najpogibeljnije oblike teških kaznenih djela iznimno se može propisati kazna zatvora u trajanju od dvadeset do četrdeset godina (dugotrajni zatvor).
- (4) Kazna dugotrajnog zatvora nikada se ne može propisati kao jedina glavna kazna za određeno kazneno djelo.
- (5) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći počinitelju koji u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršio osamnaest godina života.
- (6) Pod uvjetima određenima posebnim zakonom o mladim počiniteljima kaznenih djela može se izreći kazna maloljetničkog zatvora. Kazna maloljetničkog zatvora je po svrsi, sadržaju, trajanju i načinu izvršenja posebna kazna oduzimanja slobode.
- (7) Kad se za kazneno djelo propisuje kazna zatvora bez posebne najmanje mjere a posebna najveća mjera nije veća od tri godine, obvezno se uz tu kaznu kao mogućnost izbora propisuje i novčana kazna.
- (8) Kazna zatvora odmjerava se i izriče na pune godine i mjesece, a u trajanju do tri mjeseca i na pune dane. Kazna dugotrajnog zatvora odmjerava se i izriče samo na pune godine.

Zamjena kazne zatvora

Članak 54.

- (1) Kad sud odmjeri i izrekne kaznu zatvora u trajanju do šest mjeseci, može istodobno odlučiti da se ta kazna s pristankom osuđenika zamjenjuje radom za opće dobro na slobodi.

(2) Odluku o zamjeni kazne zatvora radom za opće dobro na slobodi sud temelji na ocjeni da s obzirom na sve okolnosti odlučne za izbor vrste i mjere kazne za ostvarenje svrhe kažnjavanja nije potrebno izvršenje kazne zatvora, ali da za ostvarenje opće svrhe kaznenopravnih sankcija nije dovoljno primijeniti mjere upozorenja.

(3) Rad za opće dobro na slobodi određuje se u trajanju koje je u razmjeru sa izrečenom kaznom od najmanje deset do najviše šezdeset radnih dana. Rok za izvršenje rada za opće dobro ne može biti kraći od jednog mjeseca ni dulji od jedne godine.

(4) Odmjeravajući trajanje rada za opće dobro i roka za njegovo izvršenje sud mora voditi računa o izrečenoj kazni zatvora koju zamjenjuje i o mogućnostima počinitelja kaznenog djela s obzirom na njegove osobne prilike i zaposlenje.

(5) Kad osuđenik ne izvrši u cijelosti ili djelomično rad za opće dobro istekom određenog roka, sud donosi odluku o izvršenju kazne zatvora u trajanju razmjerno neizvršenom radu za opće dobro.

(6) Zamjena kazne zatvora u rad osuđenika za opće dobro na slobodi može se primijeniti i u slučaju zamjene novčane kazne u kaznu zatvora po članku 52. stavku 3. ovoga Zakona, kad ta kazna zatvora nije dulja od šest mjeseci.

(7) Raspoređivanje na rad za opće dobro (vrsta rada i mjesto) obavlja služba za izvršenje kaznenopravnih sankcija vodeći računa o sposobnostima i stručnosti osuđenika.

Uvjetni otpust

Članak 55.

(1) Osoba koja je osuđena na kaznu zatvora može se otpustiti s izdržavanja kazne nakon što je protekla najmanje jedna polovina vremena izdržane kazne, a iznimno i nakon jedne trećine vremena izdržane kazne na koje je osuđena, a pod uvjetima koji su određeni u Zakonu o izvršavanju kazne zatvora.

(2) Osoba koja je osuđena na kaznu dugotrajnog zatvora može se otpustiti s izdržavanja kazne nakon što je proteklo dvije trećine vremena izdržane kazne, a iznimno i nakon jedne polovine vremena izdržane kazne na koje je osuđena, a pod uvjetima koji su određeni u Zakonu o izvršavanju kazne zatvora.

(3) Sud će opozvati uvjetni otpust ako osuđenik dok je na uvjetnom otpustu počini jedno ili više kaznenih djela za koja mu je izrečena kazna zatvora od šest mjeseci.

Opće pravilo o izboru vrste i mjere kazne

Članak 56.

(1) Izbor vrste i mjere kazne počinitelju kaznenog djela određuje sud u granicama koje su određene zakonom za počinjeno kazneno djelo, a na temelju stupnja krivnje, pogibeljnosti djela i svrhe kažnjavanja.

(2) Određujući vrstu i mjeru kazne koju će primijeniti, sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja kaznenog djela (olakotne i otegotne okolnosti) a osobito ove: stupanj krivnje, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede kaznenim djelom zaštićenog dobra, okolnosti u kojima je kazneno djelo počinjeno, okolnosti u kojima je počinitelj živio prije počinjenja kaznenog djela i usklađenost njegova ponašanja sa zakonima, okolnosti u kojima živi i njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, posebno odnos prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene kaznenim djelom te ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju kaznenog djela.

Ublažavanje kazne

Članak 57.

(1) Zakonom propisana kazna za određeno kazneno djelo može se ublažiti kad to zakon izričito propisuje (zakonsko ublažavanje kazne).

(2) Zakonom propisana kazna za određeno kazneno djelo iznimno se može ublažiti i kad sud utvrdi da se s obzirom na postojanje naročito izraženih olakotnih okolnosti svrha kažnjavanja može postići i blažom kaznom od propisane (sudsko ublažavanje kazne).

(3) Blažu kaznu od propisane za određeno kazneno djelo sud može izreći i kada takvu mjeru kazne u granicama zakonskog ublažavanja predloži državni odvjetnik i s njom se okrivljenik suglasi.

(4) Granice ublažavanja su ove:

a) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora s posebnom najvećom mjerom od tri godine i manje, bez obzira na posebnu najmanju mjeru, i ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora s posebnom najvećom mjerom od pet godina, a kao najmanja mjera kazne propisana je kazna zatvora manja od jedne godine zakonskim i sudskim ublažavanjem kazna se može ublažiti do najmanje zakonske mjere kazne zatvora,

b) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora s posebnom najvećom mjerom od pet godina ili više, a kao najmanja mjera jedna godina, zakonskim i sudskim ublažavanjem kazna se može ublažiti do najmanje šest mjeseci zatvora,

c) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora najmanje tri godine zakonskim ublažavanjem kazna se može ublažiti do najmanje jedne godine, a sudskim ublažavanjem do dvije godine zatvora,

d) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora najmanje pet godina zakonskim ublažavanjem kazna se može ublažiti do najmanje dvije godine, a sudskim ublažavanjem do tri godine zatvora,

e) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora najmanje deset godina zakonskim ublažavanjem kazna se može ublažiti do

najmanje tri godine, a sudskim ublažavanjem do pet godina zatvora.

Oslobođenje od kazne

Članak 58.

(1) Sud je počinitelja dužan osloboditi kazne za počinjeno kazneno djelo kad to zakon izričito propisuje.

(2) Sud može počinitelja osloboditi kazne kad zakon propisuje takvu mogućnost.

(3) Kad zakon propisuje mogućnost oslobođenja od kazne, sud može počinitelja blaže kazniti i pri tome nije obvezan držati se granica koje su propisane člankom 57. stavkom 2. ovoga Zakona.

Posebni slučajevi oslobođenja od kazne za kaznena djela počinjena iz nehaja

Članak 59.

Sud može osloboditi kazne počinitelja kaznenog djela počinjenog iz nehaja u slučaju:

a) ako posljedice tog kaznenog djela tako teško pogađaju počinitelja da je kažnjavanje nepotrebno radi ostvarenja svrhe kažnjavanja ili

b) ako je počinitelj izravno nakon počinjenog kaznenog djela nastojao otkloniti ili umanjiti posljedice tog djela i ako je u cjelosti ili u većem opsegu nadoknadio štetu koja je prouzročena tim djelom.

Stjecaj kaznenih djela

Članak 60.

(1) Ako počinitelj s jednom ili više radnji počini više kaznenih djela za koja mu se istodobno sudi, sud će za svako od počinjenih kaznenih djela utvrditi kazne prema zakonu a zatim će izreći za sva ta djela jedinstvenu kaznu.

(2) Vodeći računa o tome da se s obzirom na posebnosti višestrukog počinitelja kaznenih djela i njihov međusobni odnos obzirom na vrstu i vrijeme njihova počinjenja jedinstvenom kaznom treba postići svrha kažnjavanja, sud se pri odlučivanju o njenoj vrsti i mjeri mora držati ovih pravila:

a) ako je za jedno od kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kaznu dugotrajnog zatvora a za drugo ili ostala kaznena djela kaznu zatvora ili novčanu kaznu, izreći će jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dosegnuti zbroj pojedinačnih kazni,

b) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne dugotrajnog zatvora sud će izreći jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od četrdeset godina,

c) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna zatvora mora biti veća od svake pojedinačne utvrđene kazne, ali ne smije dosegnuti njihov zbroj, niti biti veća od petnaest godina,

d) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju za koja je propisana kazna zatvora deset godina ili više, utvrdio kazne zatvora, sud može izreći jedinstvenu kaznu zatvora koja ne smije dosegnuti zbroj pojedinačnih kazni zatvora niti biti veća od dvadeset godina,

e) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dosegnuti zbroj pojedinačnih kazni zatvora,

f) ako su za sva kaznena djela koja su počinjena u stjecaju propisane kazne zatvora do najviše tri godine, jedinstvena kazna zatvora ne smije biti dulja od osam godina,

g) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio novčane kazne, jedinstvena novčana kazna ne smije biti veća od najveće zakonske mjere novčane kazne,

h) ako je za neka kaznena djela počinjena u stjecaju utvrdio kazne zatvora a za neke novčane kazne, izreći će jednu kaznu zatvora i jednu novčanu kaznu prema pravilima iz ovoga članka,

i) ako je za kaznena djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora i maloljetničkoga zatvora, izreći će kaznu zatvora kao jedinstvenu kaznu primjenom pravila iz stavka 2. a) do e).

Produljeno kazneno djelo

Članak 61.

(1) Odredbe ovoga Zakona o stjecaju kaznenih djela neće se primijeniti kad počinitelj počini produljeno kazneno djelo.

(2) Produljeno kazneno djelo je počinjeno kad je počinitelj s namjerom počinio više istih ili istovrsnih kaznenih djela koja s obzirom na način počinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti što ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu.

(3) Kad se radi o produljenom kaznenom djelu istog zakonskog opisa, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to kazneno djelo. Ako se radi o istovrsnim kaznenim djelima, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteže od tih djela.

Izbor vrste i mjere kazne osuđenoj osobi

Članak 62.

(1) Kad se osuđeniku sudi za kazneno djelo što je počinjeno prije nego što je započelo izdržavanje kazne po prijašnjoj presudi, ili za kazneno djelo što je počinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva kaznena djela primjenom odredbi članka 60. ovoga Zakona, uzimajući prije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Kazna ili dio kazne koju je osuđenik već izdržao uračunat će se u izrečenu jedinstvenu kaznu.

(2) Kad se osuđeniku sudi za kazneno djelo što je počinjeno tijekom izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili

kazne maloljetničkog zatvora, ako se s obzirom na još preostali dio ranije izrečene kazne primjenom odredbi o stjecaju ne bi mogla postići svrha kažnjavanja, neće se postupiti po odredbama stavka 1. ovoga članka već će se vrsta i mjera kazne za novo kazneno djelo izabrati nezavisno od ranije izrečene kazne.

(3) Kad osuđenik za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora počini kazneno djelo za koje je zakonom propisana kazna do jedne godine zatvora ili blaža kazna, primijenit će se stegovna mjera.

Uračunavanje pritvora i ranije kazne

Članak 63.

(1) Vrijeme provedeno u pritvoru kao i svako oduzimanje slobode u svezi s kaznenim djelom uračunava se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetničkog zatvora i novčanu kaznu.

(2) Kazna zatvora, novčana kazna ili globa za prekršaj uračunava se u kaznu za kazneno djelo ako opis tog djela odgovara prekršaju zbog kojeg je izrečena kazna.

(3) Uračunavanje po odredbama ovoga članka znači izjednačavanje jednog dana pritvora, kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora ili jednoga dnevnog dohotka novčane kazne za jedan dan kazne za kazneno djelo. Jedan dan zadržavanja, novčana kazna ili globa izrečena za prekršaje izjednačuje se s jednim danom zatvora prema odredbama Zakona o prekršajima.

GLAVA ŠESTA (VI.) MJERE UPOZORENJA

Vrste mjera upozorenja

Članak 64.

Mjere upozorenja jesu: Sudska opomena i uvjetna osuda.

Svrhe mjera upozorenja

Članak 65.

(1) Svrha sudske opomene je da se počinitelju kaznenog djela uputi takva vrsta prijekora kad se s obzirom na sve okolnosti koje se tiču djela i počinitelja radi ostvarenja svrhe kaznenopravnih sankcija ne mora primijeniti kažnjavanje.

(2) Svrha uvjetne osude je da se počinitelju kaznenog djela uputi takva vrsta prijekora kojom se omogućava ostvarenje svrhe kaznenopravnih sankcija izricanjem kazne bez njezina izvršenja.

Sudska opomena

Članak 66.

(1) Sudska opomena je kaznenopravna sankcija koja se kao mjera upozorenja može primijeniti prema počinitelju kaznenog djela za koje je zakonom propisana kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna, ako se prema načinu djelovanja počinitelja, njegovoj krivnji i prouzročenoj posljedici radi o očito lakom obliku tog djela, i kad se s obzirom na sve okolnosti koje se tiču počinitelja, posebno njegova odnosa prema oštećeniku i naknadi

štete prouzročene kaznenim djelom steknu uvjeti za postignuće svrhe mjere upozorenja bez kažnjavanja.

(2) Za određeno kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora do tri godine ili novčana kazna zakonom se može predvidjeti primjena sudske opomene kad se steknu ostali uvjeti iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Sudska se opomena može primijeniti i za kaznena djela koja su počinjena u stjecaju ako se za svako od tih djela steknu uvjeti iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

Uvjetna osuda

Članak 67.

(1) Uvjetna osuda je kaznenopravna sankcija koja se kao mjera upozorenja sastoji od izrečene kazne i roka u kojem se ta kazna ne izvršava pod uvjetima određenim zakonom.

(2) Sud može primijeniti uvjetnu osudu kad ocijeni da se i bez izvršenja kazne može očekivati ostvarenje svrhe kažnjavanja, posebno vodeći računa o odnosu počinitelja prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene kaznenim djelom.

(3) Uvjetna osuda može se primijeniti prema počinitelju kaznenog djela za koje je zakonom propisana kazna zatvora do pet godina, a za kaznena djela za koja je propisana kazna do deset godina ako su primjenjene odredbe o zakonskom ublažavanju kazne.

(4) Uvjetna osuda se može primijeniti prema počinitelju kaznenog djela iz stavka 3. ovoga članka kad sud izborom vrste i mjere kazne izrekne kaznu zatvora do dvije godine ili novčanu kaznu, bilo za jedno ili više kaznenih djela u stjecaju.

(5) Uvjetnom osudom odgađa se izvršenje izrečene kazne za vrijeme koje ne može biti kraće od jedne niti dulje od pet godina, a to se vrijeme odmjerava samo na pune godine.

(6) Kad su pod uvjetima iz ovoga Zakona izrečene kazne zatvora i novčana kazna, sud može odlučiti da se odgodi izvršenje samo kazne zatvora.

Obveze uvjetno osuđene osobe

Članak 68.

(1) Uz primjenu uvjetne osude sud može odrediti ove obveze: da počinitelj kaznenog djela naknadi štetu koju je prouzročio, da vrati korist koju je djelom pribavio ili da ispuni druge obveze koje su zakonski utemeljene u svezi s počinjenjem djela.

(2) Rok za ispunjenje obveze iz stavka 1. ovoga članka određuje sud unutar odmjeranog vremena provjeravanja.

Opoziv uvjetne osude

Članak 69.

(1) Sud će opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako osuđena osoba u vrijeme provjeravanja počini jedno ili više kaznenih djela za koja joj je izrečena kazna zatvora od dvije godine ili teža kazna.

(2) Sud može opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako osuđena osoba u vrijeme provjeravanja počini jedno ili više kaznenih djela za koja joj je izrečena kazna zatvora u trajanju manje od dvije godine ili novčana kazna.

(3) Kad opozove uvjetnu osudu i odredi izvršenje izrečene kazne u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka, glede izrečenih kazni postupit će prema odredbama ovoga Zakona o odmjeravanju kazne za djela u stjecađu.

(4) Kad sud ne opozove uvjetnu osudu (stavak 2.) za novo kazneno djelo može izreći kaznu ili uvjetnu osudu. Ako izrekne uvjetnu osudu, sa prije izrečenom i novom izrečenom kaznom postupit će se prema odredbama ovoga Zakona o odmjeravanju kazne za djela u stjecađu, ali će se odrediti novi rok u kojem se jedinstvena izrečena kazna neće izvršiti.

(5) Sud će opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako osuđena osoba tijekom provjeravanja ne izvrši obveze koje su joj određene, a mogla ih je izvršiti. U slučaju da se utvrdi nemogućnost izvršenja obveza, sud te obveze može zamijeniti drugima, ili osuđenu osobu osloboditi obveza.

(6) Sud će opozvati uvjetnu osudu kad nakon njezine primjene utvrdi da je uvjetno osuđena osoba prije toga počinila kazneno djelo, ako ocijeni da ne bi bilo uvjeta za primjenu mjere upozorenja da se za to kazneno djelo znalo. S izrečenom kaznom u slučaju opoziva uvjetne osude i s kaznom za prije počinjeno kazneno djelo postupit će se prema odredbi stavka 3. ovoga članka, a u slučaju da sud ne opozove uvjetnu osudu, postupit će se prema odredbi stavka 4. ovoga članka.

(7) Bez obzira na razloge za opoziv, uvjetna osuda se ne može opozvati nakon što je protekla godina dana od isteka vremena provjeravanja.

Uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom

Članak 70.

(1) U slučaju kad su ostvareni uvjeti za primjenu uvjetne osude, ali s obzirom na okolnosti u kojima počinitelj kaznenog djela živi i s obzirom na njegovu ličnost sud ocijeni da mu je potrebna pomoć, zaštita i nadzor radi ostvarenja obveze da u roku provjeravanja ne počini novo kazneno djelo, može primijeniti uvjetnu osudu sa zaštitnim nadzorom.

(2) Zaštitni nadzor obavljaju stručne osobe državnog tijela koje je nadležno za izvršenje kaznenopravnih sankcija.

(3) Zaštitni nadzor može trajati za sve vrijeme provjeravanja, ali se odlukom suda može ukinuti i prije, ako su prestale potrebe pomoći, zaštite i nadzora.

Posebne obveze uz zaštitni nadzor

Članak 71.

Primjenjujući uvjetnu osudu sa zaštitnim nadzorom, pored obveza iz članka 68. ovoga Zakona, sud može odrediti počinitelju

kaznenog djela jednu ili više obveza tijekom provjeravanja, i to:

a) osposobljavanje za određeno zanimanje koje odabere uz stručnu pomoć službe za zaštitni nadzor,

b) prihvaćanje zaposlenja koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, osposobljenosti i stvarnim mogućnostima obavljanja radnih zadataka, koje mu savjetuje i omogućiti služba za zaštitni nadzor,

c) raspolaganje svojim dohocima u skladu s potrebama osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati i prema savjetima službe za zaštitni nadzor,

d) podvrgavanje liječenju koje je nužno radi otklanjanja tjelesnih ili duševnih smetnji koje mogu poticajno djelovati za počinjenje novog kaznenog djela,

e) podvrgavanje odvikavanju od ovisnosti o alkoholu i opojnim drogama u zdravstvenoj ustanovi ili terapijskoj zajednici,

f) sudjelovanje u postupku psihosocijalne terapije u specijaliziranim ustanovama u okviru nadležnih državnih tijela radi otklanjanja nasilničkog ponašanja,

g) neposjećivanje određenih mjesta, lokala i priredaba, koje mogu biti prilika i poticaj za počinjenje novog kaznenog djela,

h) redovito javljanje službi za zaštitni nadzor radi obavještanja o okolnostima koje mogu poticajno djelovati za počinjenje novog kaznenog djela.

Opoziv uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom

Članak 72.

Za opoziv uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom primjenjuju se u cijelosti odredbe ovoga Zakona o opozivu uvjetne osude, s time da se u pogledu posebnih obveza uz zaštitni nadzor ima postupiti kao s ostalim obvezama uz uvjetnu osudu (članak 69. stavak 5.).

GLAVA SEDMA (VII.)

SIGURNOSNE MJERE

Vrste sigurnosnih mjera

Članak 73.

Sigurnosne mjere jesu: Obvezno psihijatrijsko liječenje, obvezno liječenje od ovisnosti, zabrana obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti, zabrana upravljanja motornim vozilom, protjerivanje stranca iz zemlje i oduzimanje predmeta.

Svrha sigurnosnih mjera

Članak 74.

Svrha je sigurnosnih mjera da se njihovom primjenom otklanjaju uvjeti koji omogućavaju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela.

Obvezno psihijatrijsko liječenje

Članak 75.

(1) Sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja može se

primijeniti samo prema počinitelju koji je kazneno djelo počinio u stanju smanjene ubrojivosti ako postoji opasnost da razlozi za takvo stanje mogu i u budućnosti poticajno djelovati za počinjenje novog kaznenog djela.

(2) Sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja može se pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka primijeniti za vrijeme izvršenja kazne zatvora ili uz zamjenu za kaznu zatvora ili uz uvjetnu osudu.

(3) Obvezno psihijatrijsko liječenje traje do prestanka razloga zbog kojih je primijenjeno, ali u svakom slučaju do prestanka izvršenja kazne zatvora, protoka roka provjeravanja primjenom uvjetne osude i izvršenja obveza zamjene kazne zatvora radom za opće dobro. U svim slučajevima obvezno psihijatrijsko liječenje ne može trajati dulje od pet godina.

(4) Pod uvjetima iz stavka 3. ovoga članka puštanjem osuđene osobe na uvjetni otpust obvezno psihijatrijsko liječenje može se nastaviti na slobodi. Osuđenoj osobi koja ne nastavi liječenje opozvat će se uvjetni otpust.

(5) Počinitelj kaznenog djela koji se ne podvrgne psihijatrijskom liječenju na slobodi uz uvjetnu osudu, ne izvršava obveze uz tu mjeru upozorenja i prema njemu se može postupiti prema odredbi članka 69. stavka 5. ovoga Zakona.

(6) Počinitelju kaznenog djela koji se ne podvrgne obveznom psihijatrijskom liječenju uz zamjenu za kaznu zatvora može se odrediti izvršenje kazne zatvora kao u slučaju iz članka 54. stavka 5. ovoga Zakona.

Obvezno liječenje od ovisnosti Članak 76.

(1) Sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti može se primijeniti prema počinitelju koji je kazneno djelo počinio pod odlučujućim djelovanjem ovisnosti od alkohola ili opojnih droga kad postoji opasnost da će zbog te ovisnosti ponovno počiniti neko kazneno djelo.

(2) Sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti može se pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka primijeniti uz iste kaznenopravne sankcije, u jednakom trajanju i na isti način kako je ovim Zakonom određeno za sigurnosnu mjeru obveznog psihijatrijskog liječenja.

(3) Počinitelj kaznenog djela koji se ne podvrgne obveznom liječenju od ovisnosti uz uvjetnu osudu, ne izvršava obveze uz tu mjeru upozorenja i prema njemu se može postupiti prema odredbi članka 69. stavka 5. ovoga Zakona.

(4) Počinitelju kaznenog djela koji se ne podvrgne obveznom liječenju od ovisnosti uz zamjenu za kaznu zatvora može se odrediti izvršenje kazne zatvora kao u slučaju iz članka 54. stavka 5. ovoga Zakona.

Zabrana obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti Članak 77.

(1) Sigurnosna mjera zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti može se primijeniti prema počinitelju koji je počinio kazneno djelo u obavljanju zvanja, djelatnosti ili dužnosti, ako postoji opasnost da bi takvo obavljanje moglo poticajno djelovati za počinjenje novoga kaznenog djela zlouporabom zvanja, djelatnosti ili dužnosti.

(2) Sigurnosna mjera zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jedne ni dulje od deset godina računajući od pravomoćnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(3) Prema počinitelju kaznenog djela kojem je zabranjeno obavljanje zvanja, djelatnosti ili dužnosti uz zamjenu za kaznu zatvora ili uvjetnu osudu, ako ne postupi prema toj zabrani, primijenit će se odredbe članka 54. stavka 5. i članka 69. stavka 5. ovoga Zakona.

Zabrana upravljanja motornim vozilom Članak 78.

(1) Sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom može se primijeniti prema počinitelju kaznenog djela protiv sigurnosti prometa kad postoji opasnost da će upravljajući motornim vozilom ponovno počiniti takvo kazneno djelo.

(2) Pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka zabrana upravljanja motornim vozilom može se odnositi samo na određenu vrstu ili na sve vrste motornih vozila.

(3) Sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jedne ni dulje od deset godina računajući od pravomoćnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(4) ~~Prema počinitelju kaznenog djela protiv sigurnosti prometa kojim je prouzročena smrt jedne ili više osoba ako, s obzirom na njegovu raniju osuđivanost za kaznena djela protiv sigurnosti prometa postoji opasnost da će upravljajući motornim vozilom ponovno počiniti takvo kazneno djelo, može se primijeniti sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom zauvijek.~~

odluka USRH; ukinut

(5) Prema počinitelju kaznenog djela kojem je zabranjeno upravljanje motornim vozilom uz zamjenu za kaznu zatvora ili uvjetnu osudu, ako ne postupi po toj zabrani, primijenit će se odredbe članka 54. stavka 5. i članka 69. stavka 5. ovoga Zakona.

Protjerivanje stranca iz zemlje Članak 79.

(1) Sigurnosna mjera protjerivanja stranca iz zemlje može se primijeniti prema počinitelju kaznenog djela koji nije državljanin Republike Hrvatske, a postoji opasnost da će počiniti neko

kazneno djelo.

(2) Sigurnosna mjera protjerivanja stranca iz zemlje određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jedne ni dulje od deset godina računajući od pravomoćnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(3) Prema počinitelju kaznenog djela za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora može se primijeniti sigurnosna mjera protjerivanja stranca iz zemlje zauvijek.

Oduzimanje predmeta Članak 80.

(1) Sigurnosna mjera oduzimanja predmeta može se primijeniti glede predmeta koji je bio namijenjen ili uporabljen za počinjenje kaznenog djela ili je nastao počinjenjem kaznenog djela, kad postoji opasnost da će se određeni predmet ponovno uporabiti za počinjenje kaznenog djela, ili kad se radi zaštite opće sigurnosti ili iz moralnih razloga oduzimanje predmeta čini prijeko potrebnim.

(2) Primjena ove sigurnosne mjere ne utječe na pravo trećih osoba za naknadu štete zbog oduzetog predmeta prema počinitelju kaznenog djela.

(3) Zakonom se u određenim slučajevima može propisati obvezno oduzimanje predmeta.

Uračunavanje zaštitnih mjera izrečenih za prekršaje Članak 81.

Zaštitne mjere primijenjene za prekršaje prema počinitelju kaznenog djela koje po svojem sadržaju odgovaraju sigurnosnim mjerama iz ove glave Zakona uračunat će se u sigurnosnu mjeru primijenjenu za kazneno djelo čiji opis odgovara djelu zbog kojeg je mjera primijenjena.

GLAVA OSMA (VIII.) ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI, JAVNO OBJAVLJIVANJE PRESUDE, PRAVNE POSLJEDICE OSUDE, REHABILITACIJA, AMNESTIJA I POMILOVANJE Oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom Članak 82.

(1) Nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom. Ta korist oduzet će se sudskom odlukom kojom se utvrđuje da je kazneno djelo počinjeno.

(2) Ako je počinjeno kazneno djelo za koje je nadležan Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta pretpostavlja se da je ukupna imovina počinitelja stečena kao imovinska korist od kaznenog djela osim ako počinitelj ne učini vjerojatnim da je njezino podrijetlo zakonito.

(3) Imovinska korist iz stavka 2. ovoga članka oduzet će se i kada se učini vjerojatnim da je po bilo kojem pravnom temelju kod počiniteljevog bračnog ili izvanbračnog druga, rođaka u uspravnoj lozi, rođaka u pobočnoj lozi do trećeg stupnja zaključno te srodnika po tazbini do drugog stupnja zaključno i posvojenika i

posvojitelja.

(4) Imovinska korist iz stavka 2. ovoga članka oduzet će se i kada se po bilo kojem pravnom temelju nalazi kod druge fizičke ili pravne osobe ako nije stečena u dobroj vjeri.

(5) Kada se utvrdi nemogućnost oduzimanja imovinske koristi, sud će naložiti osobi od koje se imovinska korist oduzima isplatu odgovarajuće protuvrijednosti u novčanom iznosu.

(6) Oštećenik koji najkasnije u roku od tri mjeseca od dana utvrđenja pravomoćnosti odluke o oduzimanju imovinske koristi pokrene parnični postupak radi ostvarenja svojih prava, može se namiriti iz oduzete imovinske koristi u roku od tri mjeseca od dana pravomoćnosti odluke o njegovom pravu.

Javno objavljivanje presude Članak 83.

(1) Presudom kojom se proglašava krivim počinitelj kaznenog djela počinjenog u sredstvima javnog priopćavanja, sud može odrediti da se ona javno objavi o trošku počinitelja.

(2) Određujući sredstvo, vrijeme, način i ostale okolnosti javnog objavljivanja presude, sud mora nastojati da te okolnosti odgovaraju okolnostima objavljivanja sadržaja kojim je počinjeno kazneno djelo.

Pravne posljedice osude Članak 84.

prestanak važenja stupanjem na snagu Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji (1.1.2013.)

(1) Pravne posljedice osude zbog počinjenog kaznenog djela mogu se propisati samo zakonom.

(2) Pravne posljedice koje se mogu propisati jesu:

–prestanak radnog odnosa,

–prestanak obavljanja određenih poslova u državnim tijelima ili zabrana preuzimanja takvih poslova,

–gubitak vojnog čina,

–oduzimanje državnih odličja i priznanja.

(3) Pravne posljedice mogu nastupiti samo ako je počinitelj kaznenog djela počinjenog s namjerom osuđen na kaznu zatvora u trajanju od najmanje jedne godine, a nije primijenjena uvjetna osuda.

(4) Pravne posljedice nastupaju danom pravomoćnosti odluke kojom je utvrđeno počinjenje kaznenog djela i izrečena kazna prema stavku 1. i 3. ovoga članka.

(5) Zabrana preuzimanja poslova u državnoj službi prestaje pet godina nakon nastupanja pravne posljedice.

Rehabilitacija

Članak 85.

prestanak važenja stupanjem na snagu Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji (1.1.2013.)

(1) Nakon izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora osuđene osobe imaju sva prava građanina utvrđena Ustavom, zakonom ili drugim propisima, te mogu stjecati sva prava osim onih koja su im ograničena sigurnosnom mjerom ili nastupanjem pravne posljedice osude.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka odnosi se i na počinitelja kaznenog djela prema kojem je primjenjena mjera upozorenja ili ga je sud oslobodio kazne.

(3) Odredba iz stavka 1. ovoga članka odnosi se i na osobe na uvjetnom otpustu ukoliko njihova prava nisu ograničena posebnim propisima o uvjetnom otpustu s izdržavanja kazne zatvora.

(4) Protekom rokova određenih u stavku 5. ovoga članka počinitelj kaznenog djela smatra se neosuđivanim i svaka uporaba podataka o građaninu kao počinitelju kaznenog djela zabranjena je, a u slučaju uporabe nema pravni učinak. Rehabilitirani građanin ima pravo nijekati prijašnju osuđivanost i zbog toga ne može biti pozvan na odgovornost niti može imati bilo kakve pravne posljedice.

(5) Pod uvjetom da počinitelj kaznenog djela nije ponovno osuđen zbog novoga kaznenog djela rehabilitacija nastupa po sili zakona kad proteknu ovi rokovi:

–petnaest godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu dugotrajnog zatvora;

–deset godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu zatvora od deset godina ili težu kaznu;

–pet godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu zatvora od pet godina ili težu kaznu;

–tri godine od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu zatvora do pet godina, kaznu maloljetničkog zatvora i novčanu kaznu, od isteka roka provjeravanja kod uvjetne osude i od pravomoćnosti odluke o sudskoj opomeni ili oslobođenju od kazne.

(6) Rehabilitacija ne može nastupiti za vrijeme trajanja sigurnosnih mjera.

Podaci iz kaznene evidencije

Članak 86.

prestanak važenja stupanjem na snagu Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji (1.1.2013.)

(1) Podaci iz kaznene evidencije mogu se dati samo sudovima i državnim odvjetništvima kad se radi o kaznenom postupku protiv osobe za koju se traže podaci ili kad je u tijeku postupak za njezino pomilovanje.

(2) Podaci iz kaznene evidencije mogu se iznimno dati državnim tijelima na njihov obrazloženi zahtjev kad se radi o povjeravanju određenih poslova i zadataka u državnoj službi osobi za koju se traže ti podaci.

(3) Podaci iz kaznene evidencije o počinitelju kaznenog djela za kazneno djelo iz glave XIV. ovoga Zakona koje je počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi mogu se iznimno i na njihov obrazloženi zahtjev dati na uvid ustanovama kojima su djeca ili maloljetnici povjereni na obrazovanje, odgoj, njegu ili skrb.

(4) Podaci iz kaznene evidencije o izrečenoj sigurnosnoj mjeri zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti o počinitelju kaznenog djela iznimno će bi dostavljeni tijelima nadležnim za vođenje upisnika osoba koje obavljaju određene djelatnosti.

(5) Kaznenom evidencijom mogu se u okviru svoje zakonske ovlasti koristiti i tijela unutarnjih poslova radi otkrivanja počinitelja kaznenog djela. Navedeni podaci smatraju se profesionalnom tajnom.

(6) Nitko nema pravo zahtijevati od građana da podnesu dokaze o svojoj osuđivanosti ili neosuđivanosti.

(7) Građanin ima pravo tražiti podatke iz kaznene evidencije za sebe samo ako dokaže da su mu ti podaci potrebni radi ostvarivanja prava u stranoj državi.

Amnestija

Članak 87.

Amnestijom se osobama koje su njome obuhvaćene obustavlja kazneni postupak, daje potpuni ili djelomični oprost od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, ukida se uvjetna osuda, daje prijevremena rehabilitacija ili se ukida određena pravna posljedica osude.

Pomilovanje

Članak 88.

Pomilovanjem se poimence određenoj osobi daje potpuni ili djelomični oprost od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom ili se primjenjuje uvjetna osuda, daje se prijevremena rehabilitacija, ukida se ili određuje kraće trajanje pravne posljedice osude, sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom, zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti ili protjerivanje stranca iz zemlje.

GLAVA DEVETA (IX.)

ZNAČENJE IZRAZA U OVOM ZAKONU

Članak 89.

(1) *Područjem* Republike Hrvatske smatra se kopneno područje, rijeke, jezera, prokopi, unutarnje morske vode, teritorijalno more,

te zračni prostor iznad tih područja.

(2) *Kazneno zakonodavstvo* Republike Hrvatske su kaznenopravne odredbe sadržane u ovom Zakonu i u drugim zakonima Republike Hrvatske.

(3) *Službena osoba* kad je ona označena kao počinitelj kaznenog djela je izabrani ili imenovani dužnosnik u predstavničkom tijelu, državni dužnosnik i službenik koji obavlja službene poslove u tijelima državne uprave, lokalne samouprave i uprave, jedinici lokalne samouprave, tijelima sudbene vlasti, u Ustavnom sudu Republike Hrvatske, Državnom odvjetništvu, Pučkom pravobraniteljstvu Republike Hrvatske, Pravobraniteljstvu za djecu, Pravobraniteljstvu za ravnopravnost spolova, Uredu predsjednika republike, tijelu, uredu i stručnoj službi Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora, nositelj pravosudne dužnosti, sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske i njegovi zamjenici, Pučki pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici, Pravobranitelj za djecu i njegovi zamjenici, Pravobranitelj za ravnopravnost spolova i njegovi zamjenici i domaći arbitar te javni bilježnik.

Kod kaznenih djela koje je Republika Hrvatska dužna kažnjavati po međunarodnom pravu službena osoba je strani javni službenik, zastupnik ili službenik u stranom predstavničkom tijelu, službenik međunarodne organizacije čiji je Republika Hrvatska član, zastupnik ili službenik međunarodne parlamentarne skupštine, čiji je Republika Hrvatska član, te sudac ili službenik međunarodnog suda čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća, strani sudac porotnik i strani arbitar.

(4) *Vojna osoba* je djelatna vojna osoba, ročnik, pričuvnik dok se nalazi na vojnoj službi, kadet, te državni službenik ili namještenik raspoređen na ustrojbeno mjesto djelatne vojne osobe.

(5) Kad je službena osoba naznačena kao osoba prema kojoj je počinjeno kazneno djelo, pored osoba koje su navedene u stavku 3. ovoga članka, službena osoba je u smislu ovoga Zakona i vojna osoba iz stavka 4. ovoga članka.

(6) *Pravna osoba* u smislu ovoga Zakona je trgovačko društvo, fond, ustanova, politička i društvena organizacija i udruženja građana, jedinica lokalne samouprave i uprave, jedinica lokalne samouprave te druga pravna osoba koja u okvirima svog redovnog poslovanja stalno ili povremeno stvara ili pribavlja sredstva i njima raspolaže.

(7) *Odgovorna osoba* je smislu ovoga Zakona osoba kojoj je povjeren određeni djelokrug poslova iz područja djelovanja

pravne osobe, državnog tijela i tijela lokalne samouprave i uprave i tijela lokalne samouprave.

(8) Kad je kao počinitelj određenih kaznenih djela označena službena ili odgovorna osoba u pravnoj osobi, osobe navedene u stavku 3. i 7. ovoga članka mogu biti počinitelji tih djela ako iz obilježja pojedinog djela ili pojedinog propisa ne proizlazi da počiniteljem može biti samo neka od tih osoba.

(9) *Dijete je*, u smislu ovoga Zakona, osoba koja nije navršila četrnaest godina života.

(10) *Maloljetna osoba* je, u smislu ovoga Zakona, osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

(11) *Osoba pod međunarodnom zaštitom* je poglavar države, predsjednik vlade i ministar vanjskih poslova kad se nalaze izvan svoje države, te svaki službeni predstavnik međunarodno priznate organizacije kad se on, njegove službene prostorije, privatni stan ili prijevozno sredstvo uočljivo mogu prepoznati da su posebno zaštićeni međunarodnim pravom.

(12) *Državna tajna* je podatak koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona određen državnom tajnom te otkrivanjem kojega bi nastupile štetne posljedice za nacionalnu sigurnost ili nacionalni interes Republike Hrvatske.

(13) *Vojna tajna* je podatak koji je zakonom, drugim propisom, općim aktom ili aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen vojnom tajnom.

(14) *Službena tajna* je podatak koji je prikupljen i koristi se za potrebe javnih tijela, a koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen službenom tajnom.

(15) *Poslovna tajna* je podatak koji je kao poslovna tajna određen zakonom, drugim propisom ili općim aktom trgovačkog društva, ustanove ili druge pravne osobe, a koji predstavlja proizvodnu tajnu, rezultate istraživačkog ili konstrukcijskog rada te drugi podatak zbog čijeg bi priopćavanja neovlaštenoj osobi mogle nastupiti štetne posljedice za njezine gospodarske interese.

(16) *Profesionalna tajna* je podatak o osobnom ili obiteljskom životu stranaka koji saznaju odvjetnici, branitelji, javni bilježnici,

doktori medicine, doktori stomatologije, primalje ili drugi zdravstveni djelatnici, psiholozi, djelatnici skrbništva, vjerski ispovjednici i druge osobe u obavljanju svoga zvanja.

(17) *Osobna tajna* je podatak o osobi koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnoga tijela donesenim na temelju zakona određen tajnom.

(18) *Isprava sa sadržajem tajnosti*, u smislu ovoga Zakona, je povjerljiva činjenica, podatak, pisani sastavak, predmet, usmeno priopćenje povjerljive naravi iznesen u radu tijela državne vlasti, državnih upravnih tijela i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima, te činjenica prikupljena prigodom registriranja osobnih podataka građana.

(19) *Izbori* su izbori za zastupnike u Hrvatski sabor, za predsjednika Republike, za članove predstavničkih tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, te za članove upravnih i nadzornih odbora u trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama.

(20) *Više osoba* je najmanje dvije osobe ili više njih.

(21) *Skupina ljudi* je najmanje pet osoba ili više njih.

(22) *Grupa ljudi*, u smislu ovoga Zakona, su najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog ili povremenog činjenja kaznenih djela, pri čemu svaka od tih osoba daje svoj udio u počinjenju kaznenog djela.

(23) *Zločinačka organizacija* je strukturirano udruženje od najmanje tri osobe koje postoji tijekom određenog razdoblja i djeluje sa zajedničkim ciljem počinjenja jednog ili više kaznenih djela radi izravnog ili neizravnog stjecanja financijske ili druge materijalne koristi ili s ciljem ostvarivanja i zadržavanja nadzora nad pojedinim gospodarskim ili drugim djelatnostima, a radi se o kaznenim djelima za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od najmanje četiri godine ili teža kazna. Zločinačka organizacija je temelj pojma organiziranog kriminala.

(24) *Isprava* je, u smislu ovoga Zakona, svaki predmet podoban ili određen da služi kao dokaz neke činjenice koja ima vrijednost za pravne odnose.

(25) *Novac* je kovano ili papirnato sredstvo plaćanja koje je na

temelju zakona u optjecaju u Republici Hrvatskoj ili nekoj stranoj državi.

(26) *Znaci za vrijednost*, u smislu ovoga Zakona, su i strani znaci za vrijednost.

(27) *Pokretna stvar* je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, toplote ili kretanja, kao i telefonski impulsi.

(28) *Motorno vozilo* je svako prometno sredstvo na motorni pogon u kopnenom, vodenom i zračnom prometu.

(29) *Sila* je i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava uporabljenih radi dovođenja koga protiv njegove volje u nesvjesno stanje ili da se onesposobi za otpor.

(30) *Članovi obitelji* u smislu ovoga Zakona jesu: bračni i izvanbračni drug, bivši bračni i izvanbračni drug, rođak po krvi u ravnoj lozi, posvojitelj i posvojenik, rođak u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno i srodnik po tazbini do drugoga stupnja zaključno.

(31) *Računalni sustav* je svaka naprava ili skupina međusobno spojenih ili povezanih naprava, od kojih jedna ili više njih na osnovi programa automatski obrađuju podatke.

(32) *Računalni podatak* je svako iskazivanje činjenica, informacija ili zamisli u obliku prikladnom za obradu u računalnom sustavu.

(33) *Računalni program* je skup računalnih podataka koji su u stanju prouzročiti da računalni sustav izvrši određenu funkciju.

(34) *Genetski istovjetno ljudsko biće* je ono ljudsko biće koje s drugim živim ili mrtvim ljudskim bićem dijeli isti set gena stanične jezgre.

(35) *Plaćenik* je osoba posebno novačena u zemlji ili u inozemstvu kako bi se borila u oružanom sukobu ili radi sudjelovanja u zajedničkom činu nasilja koje je usmjereno na rušenje vlade ili na neki drugi način podrivanje ustavnog poretka ili teritorijalne cjelovitosti države, koji nije državljanin strana u sukobu niti živi na području koje nadzire strana u sukobu, pripadnik oružanih snaga strane u sukobu odnosno strane na čijem se području poduzima akcija, niti ga je poslala država koja nije strana u

sukobu kao službenog pripadnika svojih oružanih snaga, a koja je motivirana na sudjelovanje u neprijateljstvima isključivo osobnim dobitkom koji znatno prelazi visinu naknade koja je obećana ili se plaća borcima sličnog čina i zvanja u oružanim postrojbama strane koja sudjeluje u neprijateljstvima.

(36) *Zločin iz mržnje* jest svako kazneno djelo iz ovoga Zakona, počinjeno iz mržnje prema osobi zbog njezine rase, boje kože, spola, spolne orijentacije, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovine, rođenja, naobrazbe, društvenog položaja, dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina.

(37) *Imovinska korist* je svako uvećanje ili sprječavanje umanjenja imovine bez obzira je li ona materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, ili se radi o ispravi u bilo kojem obliku koja dokazuje pravo ili interes nad imovinom koja je izravno ili neizravno ostvarena kaznenim djelom.

POSEBNI DIO

GLAVA DESETA (X.) KAZNENA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA

Ubojstvo Članak 90.

Tko drugoga usmrti, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Teško ubojstvo Članak 91.

Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:

1. tko usmrti dijete ili maloljetnu osobu,
2. tko usmrti trudnicu,
3. tko drugoga usmrti na osobito okrutan ili krajnje podmukao način,
4. tko drugoga usmrti iz koristoljublja,
5. tko drugoga usmrti radi počinjenja ili prikrivanja drugog kaznenog djela,
6. tko drugoga usmrti iz bezobzirne osvete, mržnje ili drugih osobito niskih pobuda,
7. tko usmrti službenu osobu u vrijeme kad obavlja poslove zaštite ustavnog ustrojstva Republike Hrvatske, osiguranja osoba ili imovine, otkrivanja kaznenih djela i prekršaja, privođenja, uhićenja ili sprječavanja bijega počinitelja kaznenog djela i prekršaja, čuvanja osoba kojima je oduzeta sloboda, održavanja

javnog reda i mira i sigurnosti prometa,

8. tko usmrti policijskog službenika kad obavlja poslove zaštite života, prava, sigurnosti i nepovredivosti osoba, zaštite imovine, sprječavanja i otkrivanja kaznenih djela i prekršaja, traganja za počiniteljima kaznenih djela i prekršaja, uhićenja i njihova dovođenja nadležnim tijelima, nadzora i upravljanja cestovnim prometom, poslove sa strancima na temelju zakona, nadzora i osiguranja državne granice te održavanja javnog reda i mira.

Ubojstvo na mah Članak 92.

Tko drugoga usmrti na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast njegovim napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

Čedomorstvo Članak 93.

Majka koja usmrti svoje dijete za vrijeme ili izravno nakon poroda, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Usmrćenje na zahtjev Članak 94.

Tko drugoga usmrti na njegov izričit i ozbiljan zahtjev, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Prouzročenje smrti iz nehaja Članak 95.

Tko prouzroči smrt drugoga iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Sudjelovanje u samoubojstvu Članak 96.

- (1) Tko navede drugoga na samoubojstvo ili mu pomogne u samoubojstvu pa ono bude počinjeno, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Tko navede na samoubojstvo maloljetnu osobu ili joj pomogne u samoubojstvu ili tko navede ili pomogne u samoubojstvu osobu čija je sposobnost shvaćanja svog postupanja i vladanja svojom voljom u značajnoj mjeri smanjena, pa samoubojstvo bude počinjeno ili pokušano, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Tko navede na samoubojstvo dijete ili mu pomogne u samoubojstvu, ili tko navede ili pomogne u samoubojstvu osobu koja nije bila u mogućnosti shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogla vladati svojom voljom, pa samoubojstvo bude počinjeno ili pokušano, kaznit će se po članku 90. ovoga Zakona.
- (4) Tko okrutno ili nečovječno postupa sa osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti i time iz nehaja izazove samoubojstvo te osobe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Protupravni prekid trudnoće**Članak 97.**

- (1) Tko protivno propisima o prekidu trudnoće, trudnoj ženi s njezinim pristankom započne vršiti, izvrši ili joj pomogne izvršiti prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Tko trudnoj ženi bez njezinog pristanka započne vršiti ili izvrši prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini nakon desetog tjedna od začeća, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Tko kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počini nakon desetog tjedna od začeća, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.
- (5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 3. ovoga članka prouzročena smrt žene ili joj je zdravlje teško narušeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. i 4. ovoga članka prouzročena smrt žene ili joj je zdravlje teško narušeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Zabrana kloniranja ljudskog bića**Članak 97.a**

Tko postupa s ciljem stvaranja genetski istovjetnoga ljudskog bića, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Tjelesna ozljeda**Članak 98.**

Tko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu naruši zdravlje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Teška tjelesna ozljeda**Članak 99.**

- (1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu teško naruši zdravlje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Tko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu naruši zdravlje tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozljeđenog ili je uništen, ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ, ili je poruzročena trajna nesposobnost za rad ozljeđenog, ili trajno i teško narušenje njegova zdravlja ili trajna iznakaženost, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je ozlijeđeni umro zbog teške tjelesne ozljede, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Tjelesna ozljeda na mah**Članak 100.**

- (1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 1.) na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast njegovim napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Tko drugoga osobito teško tjelesno ozlijedi ili mu osobito teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 2.) na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast njegovim napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (3) Ako je kazneno djelo tjelesne ozljede sa smrtnom posljedicom (članak 99. stavak 3.) počinjeno na mah, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Tjelesna ozljeda iz nehaja**Članak 101.**

- (1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 1.) iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Tko drugoga osobito teško tjelesno ozlijedi ili mu osobito teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 2.) iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (3) Ako je kazneno djelo tjelesne ozljede sa smrtnom posljedicom (članak 99. stavak 3.) počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti po članku 95. ovoga Zakona.

Pokretanje kaznenog postupka za kaznena djela tjelesne ozljede**Članak 102.**

Za kazneno djelo tjelesne ozljede (članak 98.) osim kada je djelo počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi, kazneni postupak se pokreće privatnom tužbom.

Sudjelovanje u tučnjavi**Članak 103.**

- (1) Tko sudjeluje u tučnjavi koja je imala za posljedicu smrt ili osobito tešku tjelesnu ozljedu (članak 99. stavak 2.) jedne ili više osoba, za samo sudjelovanje u takvoj tučnjavi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je osoba koja je sudjelovala u tučnjavi uvučena u nju bez svoje krivnje ili samo radi toga jer se branila ili razdvajala druge sudionike u tučnjavi.

Nepružanje pomoći**Članak 104.**

(1) Tko ne pruži pomoć osobi koja se nalazi u izravnoj životnoj opasnosti iako je to mogao učiniti bez veće opasnosti za sebe ili drugoga, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko ostavi drugoga bez pomoći u životnoj opasnosti koju je sam prouzročio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena smrt osobe izložene opasnosti, ili je teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Napuštanje nemoćne osobe**Članak 105.**

(1) Tko nemoćnu osobu koja mu je povjerena ili o kojoj se je inače dužan brinuti ostavi bez pomoći u prilikama koje su opasne za život ili zdravlje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda ostavljene osobe ili joj je zdravlje teško narušeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseca do tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt ostavljene osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

GLAVA JEDANAESTA (XI.)**KAZNENA DJELA PROTIV SLOBODE I PRAVA ČOVJEKA I GRAĐANINA****Povreda ravnopravnosti građana****Članak 106.**

(1) Tko na temelju razlike u rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama, ili zbog pripadnosti etničkoj i nacionalnoj zajednici ili manjini u Republici Hrvatskoj, uskrati ili ograniči slobodu ili pravo čovjeka i građanina utvrđeno Ustavom, zakonom ili drugim propisom, ili koji na temelju te razlike ili pripadnosti daje građanima povlastice ili pogodnosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko pripadniku naroda, etničke i nacionalne zajednice ili manjine uskrati ili ograniči pravo na slobodu izražavanja narodnosne pripadnosti ili na kulturnu autonomiju.

(3) Tko suprotno propisima u uporabi jezika i pisma, uskrati ili ograniči građaninu njegovo pravo služiti se svojim jezikom i pismom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda slobode izražavanja misli**Članak 107.**

(1) Tko uskrati ili ograniči slobodu govora ili javnog nastupa, osnivanje trgovačkih društava, fondova i ustanova javnog priopćavanja, slobodu tiska ili drugih sredstava priopćavanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko naredi ili provodi cenzuru, ili novinaru uskrati ili ograniči pristup informaciji, uskrati mu ili ograniči slobodu izvještavanja, ako se ne radi o državnoj, vojnoj ili službenoj tajni.

Povreda prava na okupljanje i javni prosvjed**Članak 108.**

(1) Tko uskrati ili ograniči pravo građana na mirno okupljanje ili javni prosvjed koji su u skladu sa zakonom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko spriječi ili ometa mirno okupljanje ili javni prosvjed građana koji su u skladu sa zakonom.

Povreda prava na udruživanje**Članak 109.**

Tko uskrati ili ograniči pravo na slobodu udruživanja građana u političke stranke, sindikate i druge udruge u skladu sa zakonom zbog zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za socijalna, gospodarska, politička, nacionalna, kulturna ili druga uvjerenja ili ciljeve, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda slobode vjere**Članak 110.**

(1) Tko uskrati ili ograniči slobodu vjeroispovijedi, javnog očitovanja vjere ili drugog uvjerenja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko vjerskoj zajednici koja djeluje u skladu sa zakonom uskrati pravo jednakosti s drugim vjerskim zajednicama u Republici Hrvatskoj, ili tko vjerskoj zajednici uskrati ili ograniči slobodu javnog obavljanja vjerskih obreda, osnivanje škola, učilišta, zavoda, socijalne ili humanitarne ustanove i upravljanje njima u skladu sa zakonom.

Povreda prava na štrajk**Članak 111.**

Tko uskrati ili ograniči pravo na štrajk koji se organizira i provodi u skladu sa zakonom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda prava na podnošenje pravnih lijekova i predstavi**Članak 112.**

Službena ili odgovorna osoba koja zlouporabom svojega položaja ili ovlasti spriječi drugoga da se koristi svojim pravom podnošenja žalbe, prigovora, molbe, predstavke ili pritužbe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Sprječavanje tiskanja, raspačavanja tiskanih stvari i emitiranja**Članak 113.**

Tko protupravno spriječi tiskanje, prodaju ili raspačavanje knjiga, časopisa, novina ili drugih tiskanih stvari, ili pak proizvodnju i emitiranje radijskog i televizijskog programa, te programa novinskih agencija, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda prava na rad i drugih prava iz rada**Članak 114.**

Tko uskrati ili ograniči građaninu pravo na rad, slobodu rada, slobodni izbor zvanja ili zaposlenja, dostupnost radnog mjesta i dužnosti svakome pod jednakim uvjetima, pravo na zaradu, zakonom određeno radno vrijeme i odmor, prava iz zdravstvenog ili mirovinsko-invalidskog osiguranja, prava na posebnu zaštitu određenih skupina radnika, prava iz nezaposlenosti, prava u svezi s porodom, materinstvom i njegovom djece ili druga prava iz rada što su utvrđena zakonom, sudskom odlukom ili kolektivnim ugovorom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Povreda prava na zdravstvenu i invalidsku zaštitu**Članak 115.**

Tko uskrati ili ograniči građaninu pravo na zdravstvenu ili invalidsku zaštitu utvrđenu zakonom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Povreda slobode odlučivanja birača**Članak 116.**

Tko silom, ozbiljnom prijetnjom, podmičivanjem ili na drugi protuzakonit način utječe na birača, da na izborima ili prigodom glasovanja glasuje za ili protiv određenog kandidata, odnosno glasuje za ili protiv opoziva, ili glasuje za ili protiv određenog prijedloga u referendumu, ili uopće ne glasuje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Uskrata biračkog prava**Članak 117.**

Tko u obavljanju povjerene mu dužnosti u svezi s izborima

drugoga protuzakonito ne uvede u popis birača, ili ga izbriše iz tog popisa, ili mu na drugi način uskrati biračko pravo, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Zlouporaba izbornog prava**Članak 118.**

Birač koji ponovno glasuje nakon što je već glasovao ili birač koji na izborima ili prigodom glasovanja glasuje umjesto drugoga pod njegovim imenom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda tajnosti glasovanja**Članak 119.**

(1) Tko pri izboru ili glasovanju povrijedi tajnost glasovanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protuzakonit način traži od birača da kaže za koga je glasovao ili kako je glasovao.

Uništenje izbornih isprava**Članak 120.**

Tko uništi, prikrije, ošteti ili neovlašteno odnese kakvu ispravu o izborima ili glasovanju ili kakav predmet koji služi za izbor ili glasovanje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Izborna prijevera**Članak 121.**

(1) Tko dodavanjem, oduzimanjem, brisanjem glasova ili na drugi način krivotvori ishod izbora ili glasovanja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Narušavanje nepovredivosti doma**Članak 122.**

(1) Tko neovlašteno prodre u tuđi dom ili zatvoreni ili ograđeni prostor koji pripada tom domu ili se na zahtjev ovlaštene osobe otuda ne udalji, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko neovlašteno prodre u tuđi poslovni prostor ili se na zahtjev ovlaštene osobe otuda ne udalji.

(3) Ako kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Protuzakonita pretraga**Članak 123.**

Službena osoba koja u obavljanju službe ili javne ovlasti protuzakonito obavi pretragu osobe, doma ili njemu pripadajućih zatvorenih ili ograđenih prostora i poslovnih prostora, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Protupravno oduzimanje slobode**Članak 124.**

(1) Tko drugoga protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do jedne godine.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka učinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi, ili je protupravno oduzimanje slobode trajalo dulje od petnaest dana, ili je učinjeno na okrutan način, ili je osobi kojoj je protupravno oduzeta sloboda zbog toga teško narušeno zdravlje, ili su prouzročene druge teške posljedice, ili je djelo učinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt osobe kojoj je protupravno oduzeta sloboda, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Otmica**Članak 125.**

(1) Tko drugoga protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja s ciljem da njega ili nekoga drugoga prisili da što učini, ne učini ili trpi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka učinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi, ili se radi ostvarenja cilja otmice iz stavka 1. ovoga članka prijete da će se taoca usmrtniti, ili da će ga se teško tjelesno ozlijediti, ili ako je djelo učinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt otete osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji dragovoljno pusti na slobodu taoca prije nego što je ostvaren njegov zahtjev radi kojeg je počinio otmicu, može se osloboditi kazne.

Iznuđivanje iskaza**Članak 126.**

(1) Tko pri ovlaštenom saslušanju uporabi silu, prijetnju ili drugo nedozvoljeno sredstvo ili način s ciljem da iznuđi iskaz ili neku drugu izjavu od osumnjičenika, okrivljenika, svjedoka, vještaka ili druge osobe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka praćeno teškim nasiljem ili ako su zbog iznuđenog iskaza ili izjave prouzročene osobito teške posljedice za osumnjičenika ili okrivljenika u kaznenom postupku, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti**Članak 127.**

(1) Službena osoba koja u obavljanju službe ili javne ovlasti drugoga zlostavi, uvrijedi ili uopće prema njemu postupi na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka učinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Prisila**Članak 128.**

(1) Tko drugoga silom ili ozbiljnom prijetnjom prisili da što učini, ne učini ili trpi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka učinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka povodom prijedloga.

Prijetnja**Članak 129.**

(1) Tko drugome ozbiljno prijete kakvim zlom da bi ga ustrašio ili uznemirio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko drugome ozbiljno prijete da će njega ili njemu blisku osobu usmrtniti, teško tjelesno ozlijediti, oteti ili oduzeti slobodu, ili joj nanijeti zlo podmetanjem požara, eksplozijom, ionizirajućim zračenjem ili drugim opasnim sredstvom, ili joj uništiti društveni položaj ili materijalni opstanak, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka učinjeno prema službenoj ili odgovornoj osobi u svezi s njenim radom ili položajem, ili prema većem broju osoba, ili ako je prouzročilo

veću uznemirenost građana, ili ako je osoba kojoj se prijeti zbog toga dulje vrijeme stavljena u težak položaj, ili ako je počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(4) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Povreda tajnosti pisama i drugih pošiljaka **Članak 130.**

(1) Tko neovlašteno otvori tuđe pismo ili brzojav ili kakvo drugo zatvoreno pismo ili pošiljku, ili na drugi način povrijedi njihovu tajnost, ili neovlašteno zadrži, prikrije, uništi ili drugome preda tuđe pismo, brzojav ili zatvoreno pismo ili pošiljku, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu imovinsku korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu priopći drugome tajnu što ju je saznao povredom tajnosti tuđeg pisma, brzojava ili kakvog drugog zatvorenog pisma ili pošiljke, ili se s tom tajnom posluži, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti, kaznit će se za djelo iz stavka 1. ovoga članka kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine, a za djelo iz stavka 2. ovoga članka kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Neovlašteno snimanje i prisluškivanje **Članak 131.**

(1) Tko neovlašteno i kriomice snimi drugoga filmski, televizijski, videokamerom ili fotoaparatom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko posebnim napravama neovlašteno prisluškuje ili snimi razgovor ili izjavu koji mu nisu namijenjeni ili tko omogućiti nepozvanoj osobi da se upozna s razgovorom ili izjavom koja je neovlašteno prisluškivana ili snimana.

(3) Ako kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

(5) Posebne naprave kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka oduzet će se.

Neovlašteno otkrivanje profesionalne tajne **Članak 132.**

(1) Odvjetnik, branitelj, javni bilježnik, doktor medicine, doktor stomatologije, primalja ili drugi zdravstveni djelatnik, psiholog, djelatnik ustanove socijalne skrbi, vjerski ispovjednik ili druga osoba koja neovlašteno otkrije tajnu koju je saznala u obavljanju svoga zvanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je otkrivanje tajne počinjeno u općem interesu ili interesu druge osobe koji je pretežniji od interesa čuvanja tajne.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Nedozvoljena uporaba osobnih podataka **Članak 133.**

(1) Tko bez privole građana protivno uvjetima određenima u zakonu, prikuplja, obrađuje ili koristi njihove osobne podatke ili te podatke koristi suprotno zakonom dozvoljenoj svrsi njihova prikupljanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Povreda mira pokojnika **Članak 134.**

(1) Tko neovlašteno iskopa, prekopa, razruši, ošteti ili na drugi način grubo oskrvne grob, mjesto ukopa ili spomen na umrle, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

(2) Tko neovlašteno iskopa, odnese, ošteti, uništi, sakrije ili premjesti tijelo, dio tijela ili pepeo umrle osobe, ili tko oskrvne tijelo, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

GLAVA DVANAESTA (XII.) **KAZNENA DJELA PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE**

Veleizdaja **Članak 135.**

(1) Tko uporabom sile ili prijetnjom uporabe sile pokuša promijeniti ustavno ustrojstvo Republike Hrvatske, ili izdvojiti dio njezinog državnog područja, ili dio njezinog državnog područja pripojiti drugoj državi, ili svrgnuti predsjednika Republike, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko uporabom sile ili prijetnjom uporabe sile na dijelu državnog područja Republike Hrvatske pokuša spriječiti uspostavu ustavnog ustrojstva ili državne vlasti, ili uvesti strani sustav djelovanja vlasti.

Priznavanje okupacije i kapitulacije**Članak 136.**

Građanin Republike Hrvatske koji potpiše ili prizna kapitulaciju ili koji prihvati ili prizna okupaciju Republike Hrvatske ili dijela njezinog državnog područja, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Ugrožavanje državne neovisnosti**Članak 137.**

Građanin Republike Hrvatske koji pokuša Republiku Hrvatsku dovesti u položaj podređenosti ili ovisnosti prema kojoj drugoj državi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Ubojstvo najviših državnih dužnosnika**Članak 138.**

Tko s ciljem ugrožavanja ustavnog ustrojstva ili sigurnosti Republike Hrvatske usmrti predsjednika Republike, predsjednika Hrvatskog sabora, predsjednika Vlade Republike Hrvatske, predsjednika Ustavnog suda ili predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Otmica najviših državnih dužnosnika**Članak 139.**

Tko s ciljem ugrožavanja ustavnog ustrojstva ili sigurnosti Republike Hrvatske izvrši otmicu predsjednika Republike, predsjednika Hrvatskog sabora, predsjednika Vlade Republike Hrvatske, predsjednika Ustavnog suda ili predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Nasilje prema najvišim državnim dužnosnicima**Članak 140.**

Tko uporabom sile ili prijetnjom uporabe sile spriječi predsjednika Republike, predsjednika Hrvatskog sabora, zastupnika u Saboru Republike Hrvatske, predsjednika, podpredsjednika ili člana Vlade Republike Hrvatske, predsjednika ili suca Ustavnog suda Republike Hrvatske, predsjednika ili suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske, predsjednika ili članove Državnog sudbenog vijeća Republike Hrvatske, Državnog odvjetničkog vijeća, Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske ili njegova zamjenika, Pučkog pravobranitelja ili njegove zamjenike, Pravobranitelja za djecu i njegovih zamjenika, Pravobranitelja za ravnopravnost spolova i njegovih zamjenika da što učini ili ga prisili da što propusti učiniti u obnašanju svoje dužnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

Protudržavni terorizam**Članak 141.**

brisano

Tko s ciljem ugrožavanja ustavnog ustrojstva ili sigurnosti Republike Hrvatske prouzroči eksploziju ili požar, ili kakvom općeopasnom radnjom ili sredstvom izazove opasnost za živote

ljudi ili imovinu, ili izvrši otmicu neke osobe ili počini neko drugo nasilje na području Republike Hrvatske ili prema njezinu građaninu, i time prouzroči osjećaj osobne nesigurnosti kod građana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Oružana pobuna**Članak 142.**

Tko sudjeluje u oružanoj pobuni koja je upravljena protiv ustavnog ustrojstva ili sigurnosti Republike Hrvatske, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Diverzija**Članak 143.**

brisano

Tko s ciljem ugrožavanja ustavnog ustrojstva ili sigurnosti Republike Hrvatske rušenjem, paljenjem ili na drugi način uništi ili ošteti industrijski, poljoprivredni ili drugi gospodarski objekt ili postrojenje, prometnicu, prometno sredstvo, napravu za vezu, toplinu, plin, električnu i drugu energiju, ustavu, ili kakav drugi objekt, postrojenje ili napravu od važnosti za redoviti život građana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Odavanje državne tajne**Članak 144.**

(1) Tko državnu tajnu koja mu je povjerena učini dostupnom neovlaštenoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Tko drugoj neovlaštenoj osobi učini dostupnom tajnu za koju zna da je državna, a do koje je došao slučajno ili na protupravni način, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Tko državnu tajnu koja mu je povjerena ili do koje je došao slučajno ili na protupravni način učini dostupnom neovlaštenoj osobi u vrijeme rata ili oružanog sukoba, u kojem sudjeluje Republika Hrvatska ili se radi o tajni koja se odnosi na obranu ili sigurnost Republike Hrvatske, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(5) Tko kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(6) Tko kazneno djelo iz stavka 3. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Objavljivanje sadržaja državne ili vojne tajne**Članak 145.**

(1) Tko objavi sadržaj ili dio sadržaja podatka ili isprave za koji zna da predstavlja državnu ili vojnu tajnu, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno za vrijeme ratnog stanja ili izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske ili je dovelo do ugrožavanja sigurnosti, gospodarske ili vojne moći Republike Hrvatske, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Špijunaža Članak 146.

(1) Tko državnu tajnu koja mu je povjerena ili do koje je došao na protupravan način učini dostupnom stranoj državi, stranoj organizaciji ili osobi koja za njih radi, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

(2) Tko prikuplja podatke, predmete, isprave ili saznanja koji su državna tajna s ciljem da ih učini dostupnim stranoj državi, organizaciji ili osobi koja za njih radi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.

(3) Tko za stranu državu ili organizaciju organizira tajnu obavještajnu službu na području Republike Hrvatske, ili stupi u stranu obavještajnu službu ili joj pomaže u radu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u vrijeme rata ili oružanog sukoba u kojem sudjeluje Republika Hrvatska ili se radi o državnoj tajni koja se odnosi na obranu ili sigurnost Republike Hrvatske, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(5) Tko kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počini u vrijeme rata ili oružanog sukoba ili se radi o državnoj tajni koja se odnosi na obranu ili sigurnost Republike Hrvatske, kaznit će se kaznom zatvora do tri do deset godina.

Sprječavanje borbe protiv neprijatelja Članak 147.

Građanin Republike Hrvatske koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba u kojem sudjeluje i Republika Hrvatska sprječava građane Republike Hrvatske ili njezinih saveznika da se bore protiv neprijatelja, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

Služba u neprijateljskoj vojsci Članak 148.

(1) Građanin Republike Hrvatske koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba u kojem sudjeluje Republika Hrvatska služi u neprijateljskoj vojsci ili se nalazi u drugim oružanim skupinama koje neprijateljski borbeno djeluju protiv Republike Hrvatske ili njezinih saveznika, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko građane Republike Hrvatske nagovara, prikuplja, odvodi, ili ih na drugi način vrbuje za službu u neprijateljskoj vojsci, ili oružanim skupinama koje neprijateljski borbeno djeluju protiv Republike

Hrvatske ili njezinih saveznika ili za sudjelovanje u ratu ili oružanom sukobu protiv Republike Hrvatske ili njezinih saveznika.

Pomaganje neprijatelju Članak 149.

Građanin Republike Hrvatske koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba u kojem sudjeluje Republika Hrvatska pomaže neprijatelju u provedbi prisilnih mjera prema građanima ili koji politički ili gospodarski surađuje s neprijateljem, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

Podrivanje vojne i obrambene moći države Članak 150.

Tko uništi, učini neuporabljivim ili omogućiti da prijeđu u neprijateljske ruke obrambena postrojenja, objekti, položaji, naoružanje ili druga vojna i obrambena sredstva ili preda trupe neprijatelju ili na drugi način omete ili dovede u opasnost vojne i obrambene mjere i moć hrvatske države, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Povreda ugleda Republike Hrvatske Članak 151.

Tko javno izvrgne ruglu, preziru ili grubom omalovažavanju Republiku Hrvatsku, njezinu zastavu, grb ili himnu, hrvatski narod ili etničke i nacionalne zajednice ili manjine koje žive u Republici Hrvatskoj, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Prijetnje počinjenjem kaznenih djela protiv Republike Hrvatske Članak 151.a

Tko ozbiljno prijeti da će počiniti kazneno djelo iz članka 138., 139. i 140. ovoga Zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Udruživanje radi činjenja kaznenih djela protiv Republike Hrvatske Članak 152.

(1) Tko organizira grupu ljudi ili na drugi način povezuje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba radi činjenja kaznenih djela iz članka 135. stavka 1. i 2., članka 137. do 139., članka 142., članka 147. i 150. ovoga Zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko postane pripadnikom grupe iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka koji otkrivanjem grupe spriječi počinjenje kaznenih djela iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine a može se i osloboditi kazne.

(4) Pripadnik grupe koji otkrije grupu prije nego što je počinio kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka oslobodit će se kazne.

Pripremanje kaznenih djela protiv Republike Hrvatske Članak 153.

Tko nabavlja ili osposobljava sredstva, uklanja prepreke, stvara plan ili se dogovara s drugima ili poduzme drugu radnju kojom se stvaraju uvjeti za izravno počinjenje kaznenih djela iz članka 135. stavka 1. i 2., članka 137. do 139., članka 142., članka 147. i 150. ovoga Zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Naknadna pomoć počinitelju kaznenog djela protiv Republike Hrvatske Članak 154.

(1) Tko počinitelja kaznenog djela iz članka 135. stavka 1. i 2., članka 137. do 139., članka 142., članka 148. i 150. ovoga Zakona sakrije, daje mu hranu, odjeću, novac ili ga na drugi način zbrinjava da bi otežao njegovo otkrivanje ili uhićenje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Neće se kazniti za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka osoba kojoj je počinitelj kaznenog djela bračni drug, osoba s kojom živi u izvanbračnoj zajednici, rođak po krvi u pravoj liniji, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik i njihovi bračni drugovi ili osobe s kojim žive u izvanbračnoj zajednici.

Kažnjavanje za najteže oblike kaznenih djela protiv Republike Hrvatske Članak 155.

(1) Ako prigodom počinjenja kaznenih djela iz članka 135. stavka 1. i 2., članka 142., članka 149. i 150. ovoga Zakona počinitelj s namjerom usmrti jednu ili više osoba, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili su prouzročena velika razaranja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina.

GLAVA TRINAESTA (XIII.) KAZNENA DJELA PROTIV VRIJEDNOSTI ZAŠTIĆENIH MEĐUNARODNIM PRAVOM

Genocid Članak 156.

Tko s ciljem da potpuno ili djelomice uništi neku nacionalnu, etničku, rasnu ili vjersku skupinu zapovijedi da se članovi skupine ubijaju ili da im se nanose teške tjelesne ozljede ili da im se teško narušava tjelesno ili duševno zdravlje, ili da se pučanstvo prisilno raseljava, ili da se skupina stavi u takve životne uvjete koji bi doveli do njezina potpuna ili djelomična istrebljenja, ili da se primijene mjere kojima se sprječava rađanje između pripadnika skupine, ili da se vrši prisilno preseljavanje djece u drugu skupinu, ili tko s istim ciljem počinji neko od navedenih djela, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Agresivni rat Članak 157.

(1) Tko, bez obzira na to je li prethodno objavljen rat ili ne, poduzme agresivni rat zapovijedi djelovanje oružanih snaga jedne države protiv suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti ili političke neovisnosti druge države, pa se to djelovanje počinji invazijom ili oružanim napadom na njezino područje, zrakoplove ili brodove, ili blokiranjem luka ili obala, ili vojnom okupacijom njezinog područja ili na drugi način kojim se izražava nasilno uspostavljanje vlasti nad tom državom, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko radi provođenja agresivnog rata od strane jedne države prema drugoj državi zapovijedi ili omogućiti slanje naoružanih grupa plaćenika ili drugih paravojnih oružanih snaga u tu državu, da bi te snage ostvarile ciljeve agresivnog rata.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko postupi po naredbi o djelovanju oružanih snaga ili paravojnih oružanih snaga radi vođenja agresivnog rata.

(4) Tko poziva ili potiče na agresivni rat, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zločin protiv čovječnosti Članak 157.a

Tko kršeći pravila međunarodnog prava u sklopu širokog ili sustavnog napada usmjerenog protiv civilnog pučanstva, uz znanje o tom napadu, naredi da se druga osoba usmrti, da se radi potpunog ili djelomičnog istrebljenja nekom civilnom pučanstvu nametnu životni uvjeti koji mogu dovesti do njegova uništenja, da se trguje nekom osobom, poglavito ženom ili djetetom ili da se neka osoba porobljuje radi seksualnog iskorištavanja ili zbog drugih razloga tako da se nad njom vrše pojedine ili sve ovlasti koje proizlaze iz prava vlasništva, da se druga osoba prisiljava na prostituciju, da se drugoj osobi bez njezina pristanka i kada to nije opravdano medicinskim razlozima oduzme biološka reproduktivna sposobnost, da se druge osobe prisilno premještaju putem izгона ili drugih prisilnih mjera sa područja na kome zakonito borave, da se druga osoba protupravno zatvori ili da joj se na drugi način protupravno oduzme sloboda, da se osoba kojoj je oduzeta sloboda ili je pod nadzorom muči tako da joj se namjerno nanose teške tjelesne ili duševne boli ili patnje, da se neka osoba siluje ili da se nad njom izvrši neko drugo spolno nasilje ili da se žena koja je nasilno zatrudnjela namjerno drži u zatočenju kako bi se utjecalo na etnički sastav nekog pučanstva, da se druga osoba progoni tako da joj se namjerno i u velikoj mjeri oduzmu temeljna prava zato što pripada određenoj skupini ili zajednici, da se u ime ili uz dopuštenje, potporu ili pristanak države ili političke organizacije uhite, drže u zatočeništvu ili otmu druge osobe a da se nakon toga ne prizna da je tim osobama oduzeta sloboda ili da se uskrati obavijest o sudbini tih osoba ili mjestu na kome se nalaze ili da se u okviru institucionaliziranog režima sustavnog potlačivanja i dominacije jedne rasne skupine nad drugom rasnom skupinom ili skupinama i u namjeri

održavanja takvog režima počini neko nečovječno djelo opisano u ovom članku ili djelo slično nekom od tih djela (zločin apartheida), ili tko počini neko od navedenih djela, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Ratni zločin protiv civilnog pučanstva **Članak 158.**

(1) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme rata, oružanoga sukoba ili okupacije naredi da se izvrši napad na civilno pučanstvo, naselje, pojedine civilne osobe ili osobe onesposobljene za borbu, kojega je posljedica smrt, teška tjelesna ozljeda ili teško narušavanje zdravlja ljudi, napad bez izbora cilja kojim se pogađa civilno pučanstvo, da se civilno pučanstvo ubija, muči ili da se nečovječno postupi prema njemu, ili da se nad njim obavljaju biološki, medicinski ili drugi znanstveni pokusi, da se uzimaju tkiva ili organi radi presađivanja, ili da mu se nanose velike patnje ili povrede tjelesne cjelovitosti ili zdravlja, da se provodi raseljavanje ili preseljavanje ili prisilno odnarnodnjavanje ili prevođenje na drugu vjeru, silovanje, spolno porobljavanje, prisiljavanje na prostituciju ili izazivanje prisilne trudnoće, prisilne sterilizacije ili kojega drugog oblika spolnog nasilja, da se primjenjuju mjere zastrašivanja i terora, uzimaju taoci, primjenjuje kolektivno kažnjavanje, protuzakonito odvođenje u koncentracione logore i druga protuzakonita zatvaranja, oduzima pravo na pravedno i nepristrano suđenje, prisiljavanje na službu u oružanim snagama neprijateljske sile ili u njezinoj obavještajnoj službi ili upravi, da se prisiljava na prisilni rad, izgadnjuje pučanstvo, provodi konfiskacija imovine, da se pljačka imovina pučanstva, protuzakonito i samovoljno uništava ili prisvaja u velikim razmjerima imovinu, što nije opravdano vojnim potrebama, uzima protuzakonite i nerazmjerno velike kontribucije i rekvizicije, smanjuje vrijednost domaćega novca ili protuzakonito izdaje novac, ili da se namjerno usmjerava napad protiv osoba, uređaja, materijala, jedinica ili vozila uključenih u humanitarnu pomoć ili misiju održavanja mira sukladno Povelji Ujedinjenih naroda, ili da se prava i radnje državljana neprijateljske strane proglašavaju zabranjenim, suspendiranim ili nedopuštenim u sudskom postupku, ili da se skrnavi osobno dostojanstvo, ili da se iskorištava prisutnost civila ili drugih zaštićenih osoba da se određena mjesta, područja ili vojne snage zaštite od vojnih operacija, ili da se djeca mlađa od osamnaest godina novače u nacionalne oružane snage ili se koriste u aktivnom sudjelovanju u neprijateljstvima ili tko počini neko od navedenih djela, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi: da se izvrši napad na objekte posebno zaštićene međunarodnim pravom i objekte i postrojenja s opasnom silom kao što su ustave, nasipi i nuklearne elektrane, da se bez izbora cilja pogađaju civilni objekti koji su pod posebnom zaštitom međunarodnoga prava, nebranjena mjesta i demilitarizirane zone, dugotrajno i veliko oštećenje prirodnog okoliša koje može štetiti zdravlju ili opstanku pučanstva ili tko počini neko od navedenih

djela.

(3) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme rata, oružanoga sukoba ili okupacije kao okupator, naredi ili izvrši preseljenje dijelova svojega civilnog pučanstva na okupirano područje, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika **Članak 159.**

Tko kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme rata ili oružanoga sukoba naredi da se ranjenici, bolesnici, brodolomci ili sanitetsko ili vjersko osoblje ubija, muči ili da se prema njima nečovječno postupi, da se nad njima obavljaju biološki ili drugi znanstveni pokusi, da se uzimaju tkiva ili organi radi presađivanja, ili da im se nanose velike patnje ili povrede tjelesne cjelovitosti ili zdravlja, ili da se protuzakonito i samovoljno uništavaju ili prisvajaju u velikim razmjerima materijal, sredstva sanitetskog prijevoza i pričuve sanitetskih ustanova ili jedinica, što nije opravdano vojnim potrebama, ili tko počini neko od navedenih djela, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika **Članak 160.**

Tko kršeći pravila međunarodnoga prava zapovijedi da se ratni zarobljenici ubijaju, muče ili se prema njima nečovječno postupi, nad njima obavljaju biološki, medicinski ili drugi znanstveni pokusi, da se uzimaju tkiva ili organi radi presađivanja, da im se nanose velike patnje ili povrede tjelesne cjelovitosti ili zdravlja, da se prisiljavaju na obavljanje službe u oružanim snagama neprijateljske sile, ili da im se uskrati pravo na pravedno i nepristrano suđenje, ili tko počini neko od navedenih djela, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Protupravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja **Članak 161.**

(1) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme rata ili oružanoga sukoba ubije ili rani neprijatelja koji je odložio oružje ili se bezuvjetno predao ili nema sredstava za obranu, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ako je ubojstvo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno na osobito okrutan ili podmukao način, iz koristoljublja ili iz drugih niskih pobuda, ili ako je ubijeno više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme rata ili oružanoga sukoba naredi da u borbi ne smije biti preživjelih pripadnika neprijatelja ili vodi borbu protiv neprijatelja s istim ciljem, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Protupravno oduzimanje stvari od ubijenih i ranjenih na bojištu

Članak 162.

(1) Tko naredi da se protupravno oduzimaju stvari od ubijenih ili ranjenih na bojištu, ili tko oduzme te stvari, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno na okrutan način, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Nedozvoljena sredstva borbe

Članak 163.

(1) Tko izrađuje ili usavršava, proizvodi, nabavlja, skladišti, nudi na prodaju ili kupuje, posreduje u kupnji ili prodaji, posjeduje, prenosi ili prijevozi kemijsko ili biološko oružje ili kakvo drugo sredstvo borbe koje je zabranjeno pravilima međunarodnoga prava, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko za vrijeme rata ili oružanoga sukoba naredi da se uporabi kemijsko ili biološko oružje ili kakva borbena sredstva ili način borbe koji su zabranjeni pravilima međunarodnoga prava, ili ih sam uporabi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Povreda pregovarača

Članak 164.

Tko kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme rata ili oružanoga sukoba vrijeđa, zlostavlja ili zadrži pregovarača ili njegovu pratnju ili im spriječi povratak, ili na drugi način povrijedi njihovu nepovredivost, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Grubo postupanje s ranjenicima, bolesnicima i ratnim zarobljenicima

Članak 165.

Tko kršeći pravila međunarodnoga prava grubo postupa s ranjenicima, bolesnicima ili ratnim zarobljenicima ili uskraćuje ili spriječava ostvarivanje njihovih prava koja im prema tim pravilima pripadaju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Neopravdana odgoda povratka ratnih zarobljenika

Članak 166.

Tko kršeći pravila međunarodnoga prava, nakon završetka rata ili oružanoga sukoba naredi ili izvrši neopravdanu odgodu povratka ratnih zarobljenika ili civilnih osoba, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Uništavanje kulturnih dobara i objekata u kojima se nalaze kulturna dobra

Članak 167.

(1) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme rata ili oružanoga sukoba uništava kulturna dobra ili objekte namijenjene znanosti, umjetnosti, odgoju ili humanitarnim svrhama, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka uništen jasno prepoznatljiv objekt koji je kao kulturna i duhovna baština naroda pod posebnom zaštitom međunarodnoga prava, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Zapovjedna odgovornost

Članak 167.a

(1) Za kaznena djela iz članka 156. – 167. ovoga Zakona kaznit će se kao počinitelji vojni zapovjednik ili druga osoba koja stvarno djeluje kao vojni zapovjednik ili nadređena civilna osoba ili druga osoba koja u civilnoj organizaciji ima stvarnu vlast zapovijedanja ili nadzora, ako su znali da podređeni čine ta kaznena djela ili se spremaju počinuti ih, a nisu poduzeli sve razborite mjere kako bi ih u tome spriječili. U tom slučaju neće se primijeniti odredba članka 25. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Osobe navedene u stavku 1. ovoga članka koje su morale znati da se podređeni spremaju počinuti jedno ili više kaznenih djela iz članka 156. – 167. ovoga Zakona pa zbog propuštanja dužnog nadzora nisu poduzele sve razborite mjere kojima bi se spriječilo počinjenje tih kaznenih djela, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Osobe navedene u stavku 1. ovoga članka koje ne proslijede stvar nadležnim vlastima u cilju provođenja istrage i kaznenog progona nad neposrednim počiniteljima, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Novačenje plaćenika

Članak 167.b

(1) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava novači, koristi, plaća ili osposobljava plaćenika za sudjelovanje u oružanom sukobu ili zajedničkom činu nasilja usmjerenom na rušenje vlade, podrivanje teritorijalne cjelovitosti države ili ugrožavanje njezina ustavnog ustrojstva, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko radi stjecanja materijalne koristi kao plaćenik izravno sudjeluje u oružanom sukobu ili zajedničkom činu nasilja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Zloupotreba međunarodnih znakova

Članak 168.

(1) Tko zloupotri ili neovlašteno nosi zastavu ili znak Ujedinjenih naroda, Crvenog križa ili znakove koji njima odgovaraju, ili druge priznate međunarodne znakove kojima se obilježavaju određeni objekti radi zaštite od vojnih operacija, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u području vojnih operacija, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Terorizam Članak 169.

(1) Tko s ciljem izazivanja ozbiljne zastrašenosti pučanstva, prisiljavanja Republike Hrvatske, strane države ili međunarodne organizacije da što učini, ne učini ili ozbiljnog ugrožavanja ili uništenja temeljnih ustavnih vrednota, političkih i društvenih vrijednosti, ustavnog ustrojstva državne vlasti i pravnih osoba s javnim ovlastima, Republike Hrvatske, strane države ili međunarodne organizacije počini jedno od sljedećih djela:

- a) napad na život, tijelo ili slobodu drugoga,
- b) otmica ili uzimanje talaca,
- c) uništenje državnih ili javnih objekata, prometnog sustava, infrastrukture uključujući i informacijske sustave, fiksne platforme u epikontinentalnom pojasu, općeg dobra ili privatne imovine koje može prouzročiti ugrožavanje života ljudi ili znatnu gospodarsku štetu,
- d) otmica zrakoplova, broda, sredstva javnog prijevoza ili prijevoza robe za koju je vjerojatno da može ugroziti život ljudi,
- e) izrada, posjedovanje, pribavljanje, prijevoz, opskrba ili uporaba oružja, eksploziva, nuklearnog ili radioaktivnog materijala ili uređaja, nuklearnog, biološkog ili kemijskog oružja,
- f) istraživanje i razvoj nuklearnog, biološkog ili kemijskog oružja,
- g) ispuštanje opasnih tvari ili prouzročenje požara, eksplozija ili poplava ili poduzimanje druge općeopasne radnje za koju je vjerojatno da može ugroziti život ljudi,
- h) ometanje ili obustava opskrbe vodom, električnom energijom ili drugim osnovnim prirodnim resursom kojima je ugrožen život ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(2) Tko prijeti počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba ili su prouzročena velika razaranja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina.

Javno poticanje na terorizam

Članak 169.a

(1) Tko s ciljem počinjenja kaznenog djela iz članka 169. ovoga Zakona javno iznese ili pronese zamisli kojima se izravno ili neizravno potiče terorizam i time prouzroči opasnost od počinjenja tog kaznenog djela, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Za pokretanje kaznenog postupka radi kaznenog djela iz ovoga članka potrebno je odobrenje Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

Novačenje i obuka za terorizam

Članak 169.b

(1) Tko s ciljem počinjenja kaznenog djela iz članka 169. ovoga Zakona vrbuje drugoga da počini ili sudjeluje u počinjenju kaznenog djela terorizma ili da se pridruži grupi ljudi ili zločinačkoj organizaciji radi doprinosa u počinjenju tog kaznenog djela od strane te grupe ili zločinačke organizacije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem počinjenja kaznenog djela iz članka 169. ovoga Zakona daje upute o izradi i korištenju eksplozivnih naprava, vatrenog ili drugog oružja ili štetnih ili opasnih tvari ili obučava drugoga u primjeni metoda i tehnika za počinjenje ili sudjelovanje u počinjenju tog kaznenog djela.

(3) Za pokretanje kaznenog postupka radi kaznenog djela iz ovoga članka potrebno je odobrenje Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske.«

Ugrožavanje sigurnosti osoba pod međunarodnom zaštitom

Članak 170.

(1) Tko izvrši otmicu osobe koja je pod međunarodnom zaštitom ili prema njoj počini neko drugo nasilje, ili napadne na njezine službene prostorije, privatni stan ili prijevozno sredstvo, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(2) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(4) Tko ugrozi sigurnost osobe koja je pod međunarodnom zaštitom ozbiljnom prijetnjom da će napasti nju, članove njezine obitelji, njezine službene prostorije, privatni stan ili prijevozno sredstvo, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Uzimanje talaca**Članak 171.**

(1) Tko izvrši otmicu neke osobe i prijeti da će je ubiti, povrijediti ili zadržati kao taoca s ciljem da prisili neku državu ili međunarodnu organizaciju da nešto učini ili ne učini kao izričiti ili prešutni uvjet za oslobodenje taoca, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(2) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti otetu osobu, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt otete osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Zloupotreba nuklearnog ili radioaktivnog materijala**Članak 172.**

(1) Tko nuklearni ili radioaktivni materijal ili uređaj neovlašteno izradi, pribavi, posjeduje, rabi, prevozi, smješta i odlaže, daje drugome ili drugome omogućiti da do njega dođe, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.

(2) Tko radnjama iz stavka 1. ovoga članka izazove opasnost za život ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko prijetnjom da će uporabiti nuklearni ili radioaktivni materijal ili uređaj ugrozi sigurnost ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko koristi ili oštetiti nuklearni objekt na način koji oslobađa ili postoji opasnost da oslobodi radioaktivni materijal.

(5) Tko silom ili prijetnjom uporabe sile neovlašteno zahtijeva predaju nuklearnog ili radioaktivnog materijala ili uređaja ili nuklearnog objekta, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(6) Tko kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(7) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 4. i 5. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili je prouzročena imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Zloupotreba opojnih droga**Članak 173.**

(1) Tko neovlašteno posjeduje tvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na

prodaju, ili radi prodaje kupuje, posjeduje ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet tvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinilo više osoba koje su se udružile radi činenja tih djela, ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina, ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili tvari za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(5) Tko navodi drugoga na trošenje opojne droge, ili mu daje opojnu drogu da je troši on ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi trošenja opojne droge, ili na drugi način omogućiti drugome trošenje opojne droge, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(6) Ako je kazneno djelo iz stavka 5. ovoga članka počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba, ili je prouzročilo osobito teške posljedice, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(7) Opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje oduzet će se.

(8) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka koji je dragovoljno bitno pridonio otkrivanju djela sud može osloboditi kazne.

Rasna i druga diskriminacija**Članak 174.**

(1) Tko na temelju razlike u rasi, vjeri, jeziku, političkom ili drugom uvjerenju, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama, spolu, boji kože, nacionalnosti ili etničkome podrijetlu krši temeljna ljudska prava i slobode priznate od međunarodne zajednice, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko progoni organizacije ili pojedince zbog njihova zalaganja za ravnopravnost ljudi.

(3) Tko u cilju širenja rasne, vjerske, spolne, nacionalne, etničke mržnje ili mržnje po osnovi boje kože, ili spolnog opredjeljenja, ili drugih osobina ili u cilju omalovažavanja, javno iznese ili pronese zamisli o nadmoćnosti ili podčinjenosti jedne rase, etničke ili vjerske zajednice, spola, nacije ili zamisli o nadmoćnosti ili podčinjenosti po osnovi boje kože, ili spolnog opredjeljenja, ili drugih osobina kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Tko s ciljem iz stavka 3. ovoga članka putem računalnog sustava raspačava ili na drugi način učini dostupnim javnosti materijale kojima se poriče, znatnije umanjuje, odobrava ili opravdava kazneno djelo genocida ili zločina protiv čovječnosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Trgovanje ljudima i ropstvo

Članak 175.

(1) Tko kršeći pravila međunarodnog prava uporabom sile, ili prijetnjom uporabe sile, prijevarom, otmicom, zluporabom položaja bespomoćnosti ili ovlasti ili na drugi način vrbuje, kupi, proda, preda, prevozi, prevede, potiče ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji, skriva ili prima osobu radi uspostave ropstva ili njemu sličnog odnosa, prisilnog rada ili služenja, seksualnog iskorištavanja, prostitucije ili nedopuštenog presađivanja dijelova ljudskog tijela, ili tko osobu drži u ropstvu ili njemu sličnom odnosu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko kršeći pravila međunarodnog prava vrbuje, kupi, proda, preda, prevozi, prevede, potiče ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji, skriva ili prima dijete ili maloljetnu osobu radi uspostave ropstva ili njemu sličnog odnosa, prisilnog rada ili služenja, nezakonitog posvojenja djeteta, seksualnog iskorištavanja, prostitucije ili nedopuštenog presađivanja dijelova ljudskog tijela, ili tko dijete ili maloljetnu osobu drži u ropstvu ili njemu sličnom odnosu, kaznit će se kaznom zatvora od najmanje pet godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije ili je počinitelj službena osoba, ako je počinjeno u odnosu na veći broj osoba ili je prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Tko znajući da je osoba kao žrtva trgovanja ljudima na prisilnom radu ili služenju, seksualnom iskorištavanju, ropstvu ili njemu sličnom odnosu, prostituciji ili nedopuštenom presađivanju dijelova ljudskog tijela, iskoristi njezin položaj ili drugom omogućiti iskorištavanje njezinog položaja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(5) Bez utjecaja je na postojanje kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka okolnost je li osoba pristala na prisilni rad ili služenje, seksualno iskorištavanje, ropstvo ili ropstvu sličan odnos ili nedopušteno presađivanje dijelova svoga tijela.

Mučenje i drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje

Članak 176.

Službena ili druga osoba koja djelujući na poticaj ili s izričitim ili prešutnim pristankom službene osobe prouzroči nekoj osobi tjelesnu ili duševnu bol, ili prouzroči teške tjelesne ili duševne patnje da bi od njega ili neke druge osobe dobila obavijest ili priznanje, ili da bi se ta osoba kaznila za kazneno djelo što ga je

ona ili neka druga osoba počinila ili za počinjenje kojeg je osumnjičena, ili da bi se ta osoba zastrašila ili da bi se na nju izvršio pritisak, ili zbog bilo kojeg drugog razloga utemeljenog na bilo kojem obliku diskriminacije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice

Članak 177.

(1) Tko iz koristoljublja nedozvoljeno prevede preko državne granice jednu ili više osoba, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. doveden u opasnost život ili sigurnost osoba koje se prevode preko granice ili je s njima postupano na nečovječan ili ponižavajući način, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Međunarodna prostitucija

Članak 178.

(1) Tko drugu osobu namamljuje, vrbuje ili potiče na pružanje seksualnih usluga radi zarade u državi izvan one u kojoj ta osoba ima prebivalište ili čiji je državljanin, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko drugu osobu silom ili prijetnjom uporabe sile, ili obmanom prisili ili navede da se uputi u državu u kojoj nema prebivalište ili nije njezin državljanin radi pružanja seksualnih usluga uz naplatu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Bez utjecaja je na postojanje kaznenog djela iz ovoga članka okolnost je li se osoba koju se namamljuje, vrbuje, potiče, prisiljava ili obmanom navodi na prostituciju već time bavila ili ne.

Otmica zrakoplova ili broda

Članak 179.

(1) Tko silom ili ozbiljnom prijetnjom uporabe sile preuzme vlast nad zrakoplovom u letu, ili nad brodom, ili plutajućim objektom, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili je prouzročeno uništenje zrakoplova, broda ili plutajućeg objekta, ili je prouzročena druga imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Morsko i zračno razbojništvo **Članak 180.**

(1) Član posade broda ili zrakoplova ili putnik na brodu ili zrakoplovu koji nije javni brod ili zrakoplov, koji s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu, počini na moru ili mjestu koje ne potpada pod vlast nijedne države nasilje ili kakvu drugu prisilu prema drugome brodu ili zrakoplovu, osobama ili stvarima koje se na njima nalaze, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili je prouzročeno uništenje broda ili zrakoplova, ili je prouzročena druga imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Ugrožavanje sigurnosti međunarodnog zračnog prometa i međunarodne plovidbe **Članak 181.**

(1) Tko bez cilja počinjenja otmice zrakoplova (članak 179.) uništenjem ili oštećenjem navigacijskih naprava ili drugim oštećenjem zrakoplova, postavljanjem ili unošenjem u zrakoplov eksplozivne ili druge naprave ili stvari podobne da uništi ili ošteti zrakoplov, davanjem lažnih obavijesti u svezi s letom zrakoplova, nasiljem prema članovima posade zrakoplova u letu ili drugim nasiljem dovede u opasnost sigurnost leta zrakoplova, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem prekidanja odvijanja rada u zračnoj luci i dovođenja u opasnost sigurnosti zračnog prometa počini nasilje prema osobi zaposlenoj u međunarodnoj zračnoj luci, ili teže ošteti ili uništi naprave zračne luke, ili ošteti zrakoplov koji nije u prometu.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez cilja počinjenja otmice broda ili plutajućeg objekta (članak 179.) ili počinjenja kaznenog djela gusarstva (članak 180.) uništenjem ili oštećenjem navigacijskih naprava ili drugim oštećenjem broda ili plutajućeg objekta, postavljanjem ili unošenjem u brod ili plutajući objekt eksplozivne ili druge naprave ili stvari podobne da uništi ili ošteti brod ili plutajući objekt, davanjem lažnih obavijesti o plovidbi broda ili stanju plutajućeg objekta, nasiljem prema članovima posade broda ili plutajućeg objekta ili drugim nasiljem, dovede u opasnost sigurnost plovidbe broda ili sigurnost plutajućeg objekta.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili je prouzročeno uništenje zrakoplova, broda ili plutajućeg objekta ili njihovo znatno oštećenje, ili je prouzročena druga imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Nepružanje pomoći na moru i unutarnjim vodama **Članak 182.**

Zapovjednik broda ili osoba koja ga zamjenjuje koja protivno obvezi pružanja pomoći predviđenoj propisima ne krene u pomoć i ne poduzme spašavanje osoba koje se na moru ili unutarnjim vodama nalaze u životnoj opasnosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Neovlašteno odašiljanje **Članak 183.**

Tko protivno odredbama međunarodnog prava odašilje s broda ili naprava na moru radiozvučne ili televizijske programe namijenjene široj javnosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Zloupotreba međunarodnih telekomunikacijskih znakova **Članak 184.**

Tko bez potrebe pošalje međunarodno ugovoreni znak za poziv u pomoć ili znak da prijete opasnost ili tko pošalje međunarodno ugovoreni znak za postojanje sigurnosti kad to nije opravdano, ili tko zloupotrijebi međunarodno ugovoreni telekomunikacijski znak, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Prekid ili oštećenje podmorskih kabela i cjevovoda **Članak 185.**

(1) Tko uništi, ošteti, prekine, preusmjeri ili na drugi način onesposobi ispravnost podmorskog kabela ili cjevovoda koji ispod vodene površine omogućuje telefonsku ili telegrafsku vezu ili protok vode, plina, nafte ili električne energije između dviju ili više država ili između neke države i Arktika ili Antarktika, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko uništi, ošteti ili na drugi način onesposobi ispravnost pratećih objekata, plovila, naprava ili opreme koji se koriste za postavljanje, popravak ili održavanje podmorskih kabela ili cjevovoda.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Povreda ugleda strane države i međunarodne organizacije **Članak 186.**

(1) Tko javno izvrgne ruglu, preziru ili grubom omalovažavanju stranu državu, njezinu zastavu, grb, himnu, poglavara ili diplomatskog predstavnika u drugoj državi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko izvrgne

ruglu, preziru ili grubom omalovažavanju Ujedinjene narode, Međunarodni crveni križ ili drugu priznatu međunarodnu organizaciju ili njihove najviše predstavnike.

(3) Pokretanje kaznenog postupka poduzima se na temelju odobrenja Državnog odvjetnika Republike Hrvatske koji takvo odobrenje može dati nakon pribavljenog pristanka države, međunarodne organizacije ili osobe protiv koje je počinjeno kazneno djelo.

Udruživanje radi činjenja kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

Članak 187.

(1) Tko organizira grupu ljudi ili na drugi način povezuje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba radi činjenja kaznenih djela iz članka 156., 158., 159., 160., 169.-172., 174., 179. i 181. ovoga Zakona, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Tko postane pripadnikom grupe iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka koji pravodobnim otkrivanjem grupe spriječi počinjenje kaznenih djela navedenih u stavku 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine, a može se i osloboditi kazne.

(4) Pripadnik grupe koji otkrije grupu prije nego što je počinio neko kazneno djelo navedeno u stavku 1. ovoga članka oslobodit će se kazne.

Pripremanje kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

Članak 187.a

(1) Tko uklanja prepreke, stvara plan ili se dogovara s drugima ili poduzme drugu radnju kojom se stvaraju uvjeti za izravno počinjenje kaznenih djela iz članka 156. – 160., članka 169. – 172., 174. stavka 3. i 4., 179. i 181. ovoga Zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko na bilo koji način, izravno ili neizravno, daje ili prikuplja sredstva s namjerom da će se ona, u cijelosti ili djelomično, biti korištena za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka će se kazniti bez obzira jesu li sredstva u cijelosti ili djelomično korištena za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka i bez obzira je li to djelo pokušano.

(4) Sredstva iz stavka 2. ovoga članka će se oduzeti.

Naknadna pomoć počinitelju kaznenog djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

Članak 187.b

(1) Tko počinitelja kaznenog djela iz članka 156. – 160., članka 169.

– 172., 179. i 181. ovoga Zakona sakrije, daje mu hranu, odjeću, novac ili ga na drugi način zbrinjava da bi otežao njegovo otkrivanje ili uhićenje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Neće se kazniti za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka osoba kojoj je počinitelj kaznenog djela bračni drug, osoba s kojom živi u izvanbračnoj zajednici, rođak po krvi u pravoj liniji, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik i njihovi bračni drugovi ili osobe s kojima žive u izvanbračnoj zajednici.

GLAVA ČETRNAESTA (XIV.)

KAZNENA DJELA PROTIV SPOLNE SLOBODE I SPOLNOG ĆUDOREĐA

Silovanje

Članak 188.

(1) Tko drugu osobu uporabom sile ili prijetnje da će izravno napasti na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

(2) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt silovane osobe, ili je teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili je silovana ženska osoba ostala trudna, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema maloljetnoj osobi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(5) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. i 3. ovoga članka počinjeno prema maloljetnoj osobi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(6) Ako su kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročene posljedice iz stavka 3. ovoga članka, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Spolni odnošaj s nemoćnom osobom

Članak 189.

(1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s drugom osobom, iskoristivši njezinu duševnu bolest, duševnu poremećenost, nedovoljnu duševnu razvijenost, neku drugu težu duševnu smetnju, ili kakvo drugo stanje te osobe zbog kojeg ona nije sposobna za otpor, kaznit će se kaznom zatvora od tri do osam godina.

(2) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka na osobito

okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt osobe s kojom je izvršen spolni odnošaj ili s njim izjednačena spolna radnja, ili je takva osoba teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili ako je ženska osoba ostala trudna, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(4) Ako su kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročene posljedice iz stavka 3. ovoga članka, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Prisila na spolni odnošaj Članak 190.

Tko drugu osobu prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ozbiljnom prijetnjom nekim teškim zlom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Spolni odnošaj zlouporabom položaja Članak 191.

(1) Tko zlouporabom svog položaja navede na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju drugu osobu koja se zbog imovinskog, obiteljskog, društvenog, zdravstvenog ili drugog stanja ili prilika nalazi prema njemu u odnosu zavisnosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Nastavnik, odgojitelj, roditelj, posvojitelj, skrbnik, očuh, maćeha ili druga osoba koja iskorištavajući svoj položaj ili odnos prema maloljetnoj osobi koja joj je povjerena radi učenja, odgoja, čuvanja ili njege izvrši s njom spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Spolni odnošaj s djetetom Članak 192.

(1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(2) Tko izvrši nasilni spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom (članak 188. stavak 1.) ili s nemoćnim djetetom (članak 189. stavak 1.), kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju zlouporabom položaja s djetetom (članak 191. stavak 2.), kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom

dugotrajnog zatvora.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka prouzročena smrt djeteta, ili je dijete teško tjelesno ozlijeđeno, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili je žensko dijete ostalo trudno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje osam godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Bludne radnje Članak 193.

(1) Tko u slučajevima iz članka 188. do 191. ovoga Zakona kad nije počinjen ni pokušaj tih kaznenih djela, počini samo bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko u slučaju iz članka 192. ovoga Zakona kad nije počinjen ni pokušaj tog kaznenog djela, počini samo bludnu radnju, ili kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema djetetu ili maloljetnoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom Članak 194.

Tko pred djetetom ili maloljetnom osobom vrši radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote, ili tko navede dijete da pred njim ili drugom osobom vrši takve radnje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Podvođenje Članak 195.

(1) Tko podvede dijete ili maloljetnu osobu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Tko radi zarade organizira ili omogućiti drugoj osobi pružanje seksualnih usluga, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Tko drugu osobu radi zarade silom ili prijetnjom uporabe sile ili obmanom prisili ili navede na pružanje seksualnih usluga, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. i 3. ovoga članka počinjeno s maloljetnom osobom, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(5) Tko djetetu organizira ili omogućiti pružanje seksualnih usluga, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(6) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ili 3. ovoga članka počinjeno s djetetom, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(7) Bez utjecaja je za počinjenje kaznenog djela iz ovoga članka je li se osoba koja se podvodi već ranije bavila prostitucijom ili ne.

Iskorištavanje djece ili maloljetnih osoba za pornografiju**Članak 196.**

(1) Tko dijete ili maloljetnu osobu snimi za izradbu fotografija, audiovizualnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje, ili raspačava, ili prikazuje takav materijal, ili te osobe navede na sudjelovanje u pronografskoj predstavi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se i uništiti.

Upoznavanje djece s pornografijom**Članak 197.**

(1) Tko djetetu proda, pokloni, prikaže, javnim izlaganjem ili na drugi način učini pristupačnim spise, slike, audiovizualne ili druge predmete pornografskog sadržaja ili mu prikaže pornografsku predstavu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se i uništiti.

Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži**Članak 197.a**

(1) Tko pomoću računalnog sustava ili mreže proizvodi, nudi, distribuira, pribavlja za sebe ili drugoga, ili tko u računalnom sustavu ili na medijima za pohranu računalnih podataka posjeduje pornografske sadržaje koji prikazuju djecu ili maloljetnike u seksualnom eksplicitnom ponašanju ili koji su fokusirani na njihove spolne organe, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko djetetu, posredstvom računalnog sustava, mreže ili medija za pohranu računalnih podataka učini pristupačnim slike, audiovizualne sadržaje ili druge predmete pornografskog sadržaja, kaznit će kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci korišteni ili prilagođeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka oduzet će se.

Rodoskrnuće**Članak 198.**

(1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s rođakom po krvi u ravnoj lozi ili s bratom ili sestrom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini s maloljetnom osobom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini sa djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

**GLAVA PETNAESTA (XV.)
KAZNENA DJELA PROTIV ČASTI I UGLEDA****Uvreda
Članak 199.**

(1) Tko uvrijedi drugoga, kaznit će se novčanom kaznom do sto dnevnih dohodaka.

(2) Tko uvrijedi drugoga putem tiska, radija, televizije, pred više osoba, na javnom skupu ili na drugi način zbog čega je uvreda postala pristupačnom većem broju osoba, kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka.

(3) Ako uvrijeđeni uzvratu uvredu, sud može oba počinitelja osloboditi kazne.

**Kleveta
Članak 200.**

(1) Tko za drugoga iznese ili pronese nešto neistinito što može škoditi njegovoj časti ili ugledu, kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka.

(2) Tko za drugoga iznese ili pronese nešto neistinito što može škoditi njegovoj časti ili ugledu putem tiska, radija, televizije, pred više osoba, na javnom skupu ili na drugi način zbog čega je kleveta postala pristupačnom većem broju osoba, kaznit će se novčanom kaznom.

(3) Ako osoba protiv koje se vodi kazneni postupak zbog klevete dokaže istinitost svoje tvrdnje ili opravdani razlog zbog kojeg je povjerovala u istinitost sadržaja kojeg je iznijela ili pronijela, neće se kazniti za klevetu, ali se može kazniti za kazneno djelo uvrede (članak 199.), ili kazneno djelo predbacivanja kaznenog djela (članak 202.).

**Iznošenje osobnih ili obiteljskih prilika
Članak 201.**

(1) Tko iznese ili pronese nešto iz osobnog ili obiteljskog života drugoga što može škoditi njegovoj časti ili ugledu, kaznit će se novčanom kaznom.

(2) Tko iznese ili pronese nešto iz osobnog ili obiteljskog života drugoga što može škoditi njegovoj časti ili ugledu putem tiska, radija, televizije, pred više osoba, na javnom skupu ili na drugi način zbog čega je iznošenje osobnih ili obiteljskih prilika postalo pristupačno većem broju osoba, kaznit će se novčanom kaznom.

(3) Tko iznese ili prenese nešto iz osobnog ili obiteljskog života djeteta zbog čega je ono izvrgnuto poruzi vršnjaka ili drugih osoba ili su kod njega nastupile teže duševne smetnje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(4) Tko djelo iz stavka 1., 2. ili 3. ovoga članka počini u odnosu na dijete kao službena osoba ili u obavljanju profesionalne djelatnosti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.

Predbacivanje kaznenog djela

Članak 202.

(1) Tko predbaci drugome počinjeno kazneno djelo zbog kojeg je pravomoćno oglašen krivim, kaznit će se novčanom kaznom do sto dnevnih dohodaka.

(2) Tko predbaci drugome počinjeno kazneno djelo zbog kojeg je pravomoćno oglašen krivim putem tiska, radija, televizije, pred više osoba, na javnom skupu ili na drugi način zbog čega je predbacivanje za kazneno djelo postalo pristupačno većem broju osoba, kaznit će se novčanom kaznom do stotadeset dnevnih dohodaka.

Razlozi za isključenje protupravnosti kaznenih djela protiv časti i ugleda

Članak 203.

Nema kaznenog djela kad se radi o uvredljivom sadržaju iz članka 199. i članka 200. stavka 3., klevetničkom sadržaju iz članka 200. stavka 1. i 2., sadržaju o osobnim ili obiteljskim prilikama iz članka 201. i predbacivanja za kazneno djelo iz članka 202. ovoga Zakona, koji je ostvaren ili učinjen dostupnim drugima u znanstvenom, književnom, umjetničkom djelu ili javnoj informaciji, u obavljanju službene dužnosti, političke ili druge javne ili društvene djelatnosti, ili u novinarskom poslu, ili u obrani nekog prava ili zaštiti opravdanih interesa, osim ako iz načina izražavanja i drugih okolnosti jasno proizlazi da se radi o ponašanju koje je imalo cilj samo škoditi nečijoj časti ili ugledu.

Pokretanje kaznenog postupka za kaznena djela protiv časti i ugleda

Članak 204.

(1) Kazneni postupak za kaznena djela protiv časti i ugleda iz članka 199. do 202. ovoga Zakona pokreće se privatnom tužbom.

(2) Ako su kaznena djela iz članka 199. do 202. ovoga Zakona počinjena prema umrloj osobi kazneni postupak može se pokrenuti privatnom tužbom bračnog druga, djece, roditelja, posvojitelja, posvojenika, braće ili sestara umrle osobe.

Javno objavljivanje presude za kaznena djela protiv časti i ugleda

Članak 205.

Sudska odluka kojom je oglašen krivim počinitelj kaznenog djela uvrede, klevete, iznošenja osobnih ili obiteljskih prilika i predbacivanja kaznenog djela počinjenih putem tiska, radija ili televizije može se u cijelosti ili djelomično istim putem objaviti odlukom suda na zahtjev oštećenika, a o trošku počinitelja.

GLAVA ŠESNAESTA (XVI.)

KAZNENA DJELA PROTIV BRAKA, OBITELJI I MLADEŽI

Dvobračnost

Članak 206.

(1) Tko sklopi novi brak iako se već nalazi u braku, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko sklopi brak s osobom za koju zna da se već nalazi u braku.

Omogućavanje sklapanja nedozvoljenog braka

Članak 207.

Službena osoba koja obavlja svoju službenu dužnost omogućiti sklapanje braka unatoč postojanju zakonskih zapreka za koje zna i zbog kojih brak nije dozvoljen, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Kršenje obiteljskih obveza

Članak 208.

(1) Tko kršenjem svojih zakonskih obiteljskih obveza ostavi u teškom položaju člana obitelji koji ne može o sebi skrbiti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt člana obitelji koji je ostavljen u teškom položaju, ili je teško tjelesno ozlijeđen, ili mu je zdravlje teško narušeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Povreda dužnosti uzdržavanja

Članak 209.

(1) Tko izbjegavanjem zaposlenja, mijenjanjem radnog mjesta, mjesta boravka ili prebivališta, otuđivanjem imovine ili na drugi način izbjegava davanje uzdržavanja za osobu koju je na temelju ovršne odluke ili sudske nagodbe dužan uzdržavati ili tko odbija izvršenje takve obveze, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako se obveza iz stavka 1. ovoga članka odnosi na uzdržavanje djeteta ili maloljetne osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Primjenjujući uvjetnu osudu sud može počinitelju postaviti uvjet da isplati dospjele obveze i da ubuduće uredno ispunjava dužnosti uzdržavanja.

Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe

Članak 210.

(1) Tko dijete ili maloljetnu osobu oduzme od roditelja, skrbnika, osobe ili ustanove kojoj je ona povjerena, protupravno zadrži ili nagovori da prijeđe k njemu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka dijete ili maloljetna osoba napustilo područje Republike Hrvatske, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Počinitelj koji dragovoljno preda dijete ili maloljetnu osobu, može se osloboditi kazne.

Promjena obiteljskog stanja

Članak 211.

(1) Tko podmetanjem, zamjenom ili na drugi način promijeni obiteljsko stanje djeteta,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Napuštanje djeteta

Članak 212.

Tko napusti svoje nemoćno dijete s ciljem da ga se trajno riješi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.

Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe

Članak 213.

(1) Roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta ili maloljetne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja zlostavi dijete ili maloljetnu osobu, prisili je na rad koji ne odgovara njezinoj životnoj dobi, ili na pretjerani rad, ili na prosjačenje, ili je iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njezin razvitak ili je općeopasnim radnjama ili na drugi način izloži pogibelji.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda djeteta ili maloljetne osobe, ili mu je teško narušeno zdravlje, ili se dijete ili maloljetna osoba odala prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delinkvenciji, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Izvanbračni život s maloljetnom osobom

Članak 214.

(1) Punoljetna osoba koja izvanbračno živi s maloljetnom osobom koja je navršila četrnaest godina života a nije navršila šesnaest godina života,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se roditelj, posvojitelj ili skrbnik koji maloljetnoj osobi u životnoj dobi između četrnaeste i šesnaeste godine omogući izvanbračni život s drugom osobom ili je na to naveo.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinjeno iz koristoljublja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe

Članak 215.

(1) Tko spriječi izvršenje odgojnih ili drugih mjera određenih od suda, centra za socijalnu skrb ili državnih tijela za zaštitu djeteta ili maloljetne osobe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorni djelatnik na radu u ustanovi ili državnom tijelu koji s namjerom ili iz nehaja ne provodi odluke suda, centra za socijalnu skrb ili državnih tijela ili pravodobno ne ispunjava svoje zakonske obveze za zaštitu djeteta ili maloljetne osobe pa zbog toga bude ugroženo zdravlje ili razvitak djeteta ili maloljetne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Nasilničko ponašanje u obitelji

Članak 215.a

Član obitelji koji nasiljem, zlostavljanjem ili osobito drskim ponašanjem dovede drugog člana obitelji u ponižavajući položaj : kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

GLAVA SEDAMNAESTA (XVII.) KAZNENA DJELA PROTIV IMOVINE

Krađa

Članak 216.

(1) Tko tuđu pokretnu stvar oduzme drugome s ciljem da je protupravno prisvoji,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je vrijednost ukradene stvari mala i počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja stvari takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom, a ako je stvar državno vlasništvo, kazneni postupak se pokreće povodom prijedloga.

(4) Ako je počinitelj ukradenu stvar vratio oštećeniku prije nego je saznao da je otkriven, sud ga može osloboditi od kazne.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Teška krađa

Članak 217.

(1) Kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina kaznit će se tko počini krađu (članak 216. stavak 1.):

1. obijanjem, provaljivanjem ili drugim savladavanjem većih prepreka da dođe do stvari iz zatvorenih zgrada, soba, blagajna, ormara ili drugih zatvorenih prostorija ili prostora

2. na osobito opasan ili osobito drzak način,

3. iskorištavanjem stanja prouzročеноg požarom, poplavom, potresom ili drugom nesrećom,
4. iskorištavanjem bespomoćnosti ili drugog osobito teškog stanja druge osobe.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se počinitelj kaznenog djela krađe (članak 216. stavak 1.):

1. ako je ukradena stvar velike vrijednosti i počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja stvari takve vrijednosti,
2. ako ukradena stvar služi u vjerske svrhe ili je stvar ukradena iz crkve ili druge zgrade ili prostorije koja služi za vjerske obrede,
3. ako je ukradeno kulturno dobro ili stvar od znanstvenog, umjetničkog, povijesnog ili tehničkog značenja, ili se nalazi u javnoj zbirci, zaštićenoj privatnoj zbirci ili je izložena za javnost.

(3) Novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine kaznit će se tko počinu krađu (članak 216. stavak 2.) na način i pod okolnostima iz stavka 1. ili stavka 2. točka 2. ili 3. ovoga članka.

(4) Kaznom zatvora od jedne do osam godina kaznit će se tko počinu krađu (članak 216. stavak 1.) u sastavu grupe ili ako je pri sebi imao kakvo oružje ili opasno oruđe radi napada ili obrane.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 3. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Razbojništvo **Članak 218.**

- (1) Tko uporabom sile protiv neke osobe ili prijetnjom da će izravno napasti na njezin život ili tijelo oduzme tuđu pokretnu stvar s ciljem da je protupravno prisvoji, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ako je razbojništvo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, ili ako je uporabljeno kakvo oružje ili opasno oruđe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

Razbojnička krađa **Članak 219.**

- (1) Tko je zatečen pri počinjenju kaznenog djela krađe, pa s ciljem da ukradenu stvar zadrži, uporabi silu protiv neke osobe ili prijetnju da će izravno napasti na njezin život ili tijelo, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ako je razbojnička krađa počinjena u sastavu grupe ili ako je uporabljeno kakvo oružje ili opasno oruđe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

Utaja **Članak 220.**

- (1) Tko protupravno prisvoji tuđu pokretnu stvar koja mu je povjerena, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne

godine.

(2) Ako je vrijednost utajene stvari mala i počinitelj je išao za tim da prisvoji stvar takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

(3) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinu skrbnik, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je utajena stvar od posebnog kulturnog, povijesnog, znanstvenog ili tehničkog značenja ili ako je utajena stvar velike vrijednosti, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja takve stvari, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Tko tuđu pokretnu stvar koju je našao ili do koje je slučajno došao protupravno prisvoji, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(6) Za kaznena djela iz stavka 1., 2. i 5. ovoga članka kazneni postupak se pokreće privatnom tužbom, a ako je stvar državno vlasništvo, kazneni postupak se pokreće povodom prijedloga.

Oduzimanje tuđe pokretne stvari **Članak 221.**

- (1) Tko drugome protupravno oduzme tuđu pokretnu stvar da bi je držao u svom posjedu bez cilja njenog prisvajanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ako se kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka odnosi na motorno vozilo, pokušaj će se kazniti.
- (3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.
- (4) Ako se kazneno djelo iz stavka 1. odnosi na motorno vozilo, kazneni postupak pokreće se po službenoj dužnosti.

Uništenje i oštećenje tuđe stvari **Članak 222.**

- (1) Tko ošteti, izobliču, uništi ili učini neuporabljivom tuđu stvar, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Tko ošteti, izobliču, uništi ili učini neuporabljivom tuđu stvar koja služi za vjerske svrhe, kulturno dobro, posebno zaštićeni objekt prirode, umjetnički predmet, stvar od znanstvenog ili tehničkog značenja, koja se nalazi u javnoj zbirci, zaštićenoj privatnoj zbirci ili je izložena za javnost, ili stvar koja služi za javne potrebe ili koja uljepšava trgovu, ulice ili parkove, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga, osim u slučaju kada je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema zaštićenom kulturnom ili prirodnom dobru i u slučaju kada je prouzročena znatna šteta.

Povreda tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti računalnih podataka, programa ili sustava

Članak 223.

- (1) Tko unatoč zaštitnim mjerama neovlašteno pristupi računalnom sustavu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Tko s ciljem onemogućiti ili otežati rad ili korištenje računalnih podataka ili programa, računalnog sustava ili računalnu komunikaciju, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko neovlašteno oštetiti, izmijeniti, izbriše, uništi ili na drugi način učini neuporabljivim ili nedostupnim tuđe računalne podatke ili programe.
- (4) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko presretne ili snimi nejavni prijenos računalnih podataka koji mu nisu namijenjeni prema računalnom sustavu, iz njega ili unutar njega, uključujući i elektromagnetske emisije računalnog sustava koji prenosi te podatke, ili tko omogućiti nepozvanoj osobi da se upozna s takvim podacima.
- (5) Ako je kazneno djelo iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka počinjeno u odnosu na računalni podatak, program ili sustav tijela državne vlasti, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnoga javnog interesa, ili je prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (6) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, uvozi, raspačava, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, računalne podatke ili programe stvorene ili prilagođene za činjenje kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (7) Posebne naprave, sredstva, računalni podaci ili programi stvoreni, korišteni ili prilagođeni za činjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka oduzet će se.
- (8) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Računalno krivotvorenje

Članak 223.a

- (1) Tko neovlašteno izradi, unese, izmijeni, izbriše ili učini neuporabljivim računalne podatke ili programe koji imaju vrijednost za pravne odnose, u namjeri da se oni uporabe kao pravi ili sam uporabi takve podatke ili programe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. počinjeno u odnosu na računalne podatke ili programe tijela državne vlasti, javne

ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, računalne podatke ili programe stvorene ili prilagođene za činjenje kaznenog djela iz stavka 1. ili 2. ovoga članka.

(4) Posebne naprave, sredstva, računalni podaci ili programi stvoreni, korišteni ili prilagođeni za činjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka oduzet će se.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 3. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Prijevarena

Članak 224.

- (1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist dovede nekoga lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko ostvari sustav s reklamnom, akviziterskom ili drugom djelatnošću radi pridobivanja sudionika, ili profesionalno širi sustav pri kojem se od uloženi sredstava očekuje dobitak i pri kojem se sudionicima obećava imovinska korist pod uvjetom da oni ili druge osobe pod jednakim uvjetima pridobiju druge sudionike, pri čemu je dobit imovinske koristi povezana ili potpuno ili djelomično od poštivanja igre drugih sudionika.
- (3) Tko stvori sustav ili već stvoreni sustav uporabi za ostvarenje protupravne imovinske koristi koja po visini nije unaprijed određena, ako u odnosu na pojedine počinitelje nije ostvareno kazneno djelo prijevare, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (4) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (5) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pribavljena mala imovinska korist ili je prouzročena mala imovinska šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (6) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini samo s ciljem da drugoga ošteti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(7) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Računalna prijevarena Članak 224.a

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist unese, koristi, izmijeni, izbriše ili na drugi način učini neuporabljivim računalne podatke ili programe, ili onemogućiti ili oteža rad ili korištenje računalnog sustava ili programa i na taj način prouzroči štetu drugome, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. počinio samo s ciljem da drugoga ošteti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, računalne podatke ili programe stvorene ili prilagođene za činjenje kaznenog djela iz stavka 1. ili 2. ovoga članka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Posebne naprave, sredstva, računalni podaci ili programi stvoreni, korišteni ili prilagođeni za činjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka oduzet će se.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 2. i 3. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Prijevarena na štetu Europskih zajednica Članak 224.b

(1) Tko uporabom ili prikazivanjem lažnih, netočnih ili nepotpunih izvjava ili isprava ili propuštanjem posebne obveze davanja podataka protupravno prisvoji ili zadrži sredstva iz općeg proračuna Europskih zajednica, proračuna kojima upravljaju Europske zajednice ili kojima se upravlja u njihovo ime, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko sredstva iz stavka 1. ovoga članka koristi suprotno izvorno odobrenoj namjeni.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko uporabom ili prikazivanjem lažnih, netočnih ili nepotpunih izvjava ili isprava, propuštanjem posebne obveze davanja podataka ili zlouporabom zakonito stečene dobiti protupravno umanjiti sredstva iz općeg proračuna Europskih zajednica, proračuna kojima upravljaju Europske zajednice ili kojima se upravlja u njihovo ime.

Zloupotreba osiguranja Članak 225.

(1) Tko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu uništi, ošteti ili sakrije stvar koja je osigurana protiv uništenja, oštećenja,

gubitka ili krađe, i zatim prijavi štetu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu za slučaj tjelesnog oštećenja, tjelesne ozljede ili narušenja zdravlja sebi prouzroči takvo oštećenje, ozljedu ili narušenje zdravlja i zatim prijavi štetu.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(4) Kazneni postupak za kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

(5) Ako počinitelj odustane od zahtjeva za isplatu štete prije nego je saznao da je otkriven, sud ga može osloboditi kazne.

Zloupotreba čeka i kreditne kartice Članak 226.

(1) Tko zlouporabom čeka, kreditne ili bankomat kartice na čiju uporabu ima pravo, banku ili drugu pravnu osobu obveže na isplatu iznosa za koji zna da nema pokrića, a koji je ugovorom o uporabi čekova ili kartice izričito zabranjen, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Zloupotreba povjerenja Članak 227.

(1) Tko zastupajući interese neke osobe ili brinući se o njezinoj imovini ne ispuni svoju na zakonu utemeljenu dužnost ili zlouporabi zakonom ili ugovorom dane mu ovlasti i time ošteti osobu čije interese zastupa, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinio skrbnik ili odvjetnik, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom.

Povreda tuđih prava Članak 228.

(1) Tko s ciljem da osujeti ostvarenje prava na stvari, otuđi, uništi, ošteti ili oduzme svoju stvar na kojoj drugi ima založno pravo ili pravo uživanja i time ga ošteti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko prikrije, prividno proda, uništi, ošteti ili učini neuporabljivim svoju cjelokupnu imovinu ili neki njezin dio, ili prizna neistinitu tražbinu, sastavi lažni ugovor ili nekom drugom prijevarnom radnjom prividno ili stvarno pogorša svoje imovno stanje i time umanjiti mogućnost ili spriječi namirenje najmanje

jednog od svojih vjerovnika,
kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Kazneni postupak za kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Povreda prava autora ili umjetnika izvođača **Članak 229.**

(1) Tko pod svojim imenom ili pod imenom drugoga objavi, prikaže, izvede, prenese ili na drugi način priopći javnosti tuđe djelo koje se po zakonu smatra autorskim djelom ili dozvoli da se to učini,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez navođenja imena ili pseudonima autora objavi, prikaže, izvede, prenese ili na drugi način priopći javnosti tuđe djelo iz stavka 1. ovoga članka na kojemu je označeno ime ili pseudonim autora ili na nedozvoljen način unese dijelove tuđeg djela iz stavka 1. ovoga članka u svoje autorsko djelo ili dozvoli da se to učini.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema zaštićenom kulturnom dobru,
počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(4) Tko uništi, izobliči, nagrđi ili na drugi način bez odobrenja autora, izmijeni tuđe djelo iz stavka 1. ovoga članka,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(5) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez navođenja imena ili pseudonima umjetnika izvođača, osim ako umjetnik izvođač želi ostati anonimn, objavi, prikaže, prenese ili na drugi način priopći javnosti njegovu izvedbu.

(6) Kaznom iz stavka 3. ovoga članka kaznit će se tko uništi, izobliči, nagrđi, sakati ili na drugi način, bez odobrenja umjetnika izvođača, izmijeni snimljenu izvedbu umjetnika izvođača iz stavka 4. ovoga članka.

(7) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete,
počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača **Članak 230.**

(1) Tko bez odobrenja autora ili drugog nositelja autorskog prava, odnosno osobe koja je ovlaštena dati odobrenje, kada je odobrenje prema odredbama zakona potrebno, ili protivno njihovoj zabrani, utvrdi na materijalnu podlogu, reproducira, umnoži, stavi u promet, iznajmi, uveze, prenese preko granične crte, prikaže, izvede, odašilje, prenese, učini dostupnim javnosti, prevede, prilagodi, obradi, preradi ili na drugi način uporabi autorsko

djelo,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez odobrenja umjetnika izvođača, odnosno osobe koja je ovlaštena dati odobrenje, kada je odobrenje prema odredbama zakona potrebno ili protivno njihovoj zabrani, snimi, reproducira, umnoži, stavi u promet, iznajmi, uveze, prenese preko granične crte, prikaže, izvede, odašilje, prenese, učini dostupnim javnosti ili na drugi način uporabi izvedbu umjetnika izvođača.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko u namjeri da omogući neovlaštenu uporabu autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača proizvede, uveze, prenese preko granične crte, stavi u promet, iznajmi, omogući drugome uporabu ili korištenje bilo koje vrste opreme ili sredstava kojoj je osnovna ili pretežna namjena omogućiti neovlašteno otklanjanje ili osujećivanje kojeg tehničkog sredstva ili računalnog programa namijenjenog zaštititi prava autora ili umjetnika izvođača od neovlaštene uporabe.

(4) Osoba kod koje se zateknu predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje ili su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka, a ona je to znala, mogla ili bila dužna znati, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(5) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete,
počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(6) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka oduzet će se i uništiti.

Povreda prava proizvođača zvučne ili slikovne snimke i prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama **Članak 231.**

(1) Tko bez odobrenja proizvođača zvučne ili slikovne snimke, kada je odobrenje prema odredbama zakona potrebno, ili protivno njihovoj zabrani, emitira, umnoži izravno ili neizravno njihovu zvučnu ili slikovnu snimku, zvučnu ili slikovnu snimku neovlašteno stavi u promet, iznajmi, uveze, prenese preko granične crte ili učini dostupnim javnosti,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez odobrenja nositelja prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama, kada je prema zakonu takvo odobrenje potrebno, ili protivno njihovoj zabrani, reemitira emisiju, ili snimi, umnoži ili stavi u promet snimku njezine emisije.

(3) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka

pripravljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka oduzet će se i uništiti.

Povreda prava iz prijavljenog ili zaštićenog izuma **Članak 232.**

(1) Tko neovlašteno podnese prijavu patenta ili u prijavi patenta ne navede, ili lažno navede izumitelja, ili učini dostupnim javnosti bit izuma prije nego je izum objavljen na zakonom utvrđeni način, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko bez ovlaštenja izrađuje, uvozi, prenosi preko granične crte, nudi, stavlja u promet, skladišti ili rabi proizvod ili postupak koji je predmet patentne zaštite, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka pripravljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 2. i 3. ovoga članka oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 2. i 3. ovoga članka oduzet će se i uništiti.

Lihvarski ugovor **Članak 233.**

(1) Tko iskorišćujući nuždu, teške imovinske prilike, nedovoljno iskustvo, lakomislenost ili smanjenu sposobnost rasuđivanja druge osobe, primi od nje ili s njom ugovori za sebe ili drugoga imovinsku korist koja je u očitom nerazmjeru s onim što je on dao, učinio ili se obvezao dati ili učiniti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko se bavi davanjem zajmova uz ugovaranje nerazmjerno imovinske koristi.

Iznuda **Članak 234.**

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist, silom ili ozbiljnom prijetnjom prisili drugoga da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka uporabljeno kakvo oružje ili opasno oruđe, ili je djelom

pripravljena znatna imovinska korist, ili je djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

Ucjena **Članak 235.**

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist, zaprijeti drugome da će protiv njega ili njemu bliskih osoba otkriti nešto što bi moglo škoditi njihovoj časti ili ugledu, i time ga prisili da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pripravljena znatna imovinska korist, ili je djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

Prikrivanje **Članak 236.**

Tko stvar za koju zna da je pripravljena kaznenim djelom ili ono što je za nju dobiveno prodajom ili zamjenom kupuje, prima u zalog ili na drugi način pribavlja, prikriva ili preprodaje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Pokretanje kaznenog postupka za kaznena djela protiv imovine **Članak 237.**

Osim za kaznena djela kod kojih je posebno određeno pokretanje kaznenog postupka privatnom tužbom ili povodom prijedloga, za kaznena djela iz članka 216. stavka 1., članka 217., članka 221. stavka 1. i 2., članka 224. stavka 1. i 2., članka 228. stavka 1. i članka 236. ovoga Zakona ako su počinjena prema bračnom drugu, rođaku po krvi u ravnoj lozi, bratu ili sestri, posvojitelju ili posvojeniku ili prema osobi s kojom počinitelj živi u zajedničkom domaćinstvu, kazneni postupak se pokreće privatnom tužbom.

GLAVA OSAMNAESTA (XVIII.) **KAZNENA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI**

Prenošenje zarazne bolesti **Članak 238.**

(1) Tko ne postupi po propisima ili naredbama kojima nadležno državno tijelo naređuje preglede, dezinfekciju, odvajanje bolesnika ili drugu mjeru za suzbijanje ili sprječavanje zarazne bolesti, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko ne postupi po propisima ili naredbama kojima nadležno državno tijelo određuje mjere za suzbijanje ili sprječavanje zaraznih bolesti životinja od kojih mogu oboljeti i ljudi, pa zbog toga dođe do opasnosti od prenošenja zarazne bolesti na ljude.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Prenošenje spolne bolesti

Članak 239.

(1) Tko znajući da je zaražen spolnom bolešću, spolnim odnošajem, s njim izjednačenom spolnom radnjom ili na drugi način drugoga spolno zarazi, ako time nije počinjeno kazneno djelo teške tjelesne ozljede, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga, osim ako kazneno djelo nije počinjeno na štetu maloljetne osobe.

Nesavjesno liječenje

Članak 240.

(1) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji obavljajući svoju djelatnost ne primijeni mjere za zaštitu bolesnika prema pravilima medicinske struke, ili primijeni očito nepodobno sredstvo ili način liječenja, ili uopće nesavjesno postupi, pa zbog toga prouzroči pogoršanje bolesti ili narušenje zdravlja neke osobe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se zdravstveni djelatnik koji obavljajući svoju djelatnost ne primijeni mjere za zaštitu bolesnika ili ne postupi prema pravilima svoje struke, ili obavlja zdravstvenu djelatnost u prostoru za koji nema propisano odobrenje za rad, ili uopće nesavjesno postupi, pa zbog toga prouzroči pogoršanje bolesti ili narušenje zdravlja neke osobe.

(3) Doktor medicine, doktor stomatologije ili zdravstveni djelatnik koji kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Samovoljno liječenje

Članak 241.

(1) Tko drugoga medicinski neopravdano liječi ili liječi bez njegova pristanka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se doktor medicine ili doktor stomatologije koji poduzme opravdani kirurški ili drugi medicinski zahvat na tijelu drugog bez njegovoga izričitog i valjanoga pisanog pristanka.

(3) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji poduzme kirurški ili drugi medicinski zahvat koji nije medicinski opravdan na tijelu drugoga bez njegovoga izričitog i valjanoga pisanog pristanka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Nema kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka kad je zakonom propisano prisilno liječenje ili je liječenje, kirurški ili drugi medicinski zahvat poduzet prema osobi koja nije pri svijesti ili je nesposobna za rasuđivanje, a nije dostupan član uže obitelji

ili zakonski zastupnik, a odgodom liječenja ili zahvata bio bi ugrožen njezin život ili bi došlo do znatnog pogoršanja njenog zdravlja.

Nedozvoljeno presađivanje dijelova ljudskog tijela

Članak 242.

(1) Tko medicinski neopravdano uzme radi presađivanja dio ljudskog tijela s pristankom živog davatelja ili tko medicinski neopravdano presadi dio ljudskog tijela s pristankom primatelja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko medicinski opravdano uzme radi presađivanja dio ljudskog tijela bez pristanka živog davatelja, ili tko medicinski opravdano presadi dio ljudskog tijela bez pristanka primatelja.

(3) Tko medicinski neopravdano uzme radi presađivanja dio ljudskog tijela bez pristanka živog davatelja ili tko medicinski neopravdano presadi dio ljudskog tijela bez pristanka primatelja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Kaznom iz stavka 3. ovoga članka kaznit će se tko radi presađivanja uzme dio tijela umrle osobe prije nego što je smrt na propisani način utvrđena.

(5) Tko radi presađivanja uzme dio tijela umrle osobe iako zna da se ta osoba za života tome izričito pisano protivila, ili tko uzme radi presađivanja dio tijela umrle maloljetne ili duševno bolesne osobe bez izričitog pisanog pristanka njenog zakonskog zastupnika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(6) Tko za nagradu ili radi zarade daje dio svojega tijela ili dio tijela druge žive ili umrle osobe radi presađivanja ili u tome posreduje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(7) Ako doktor medicine ili doktor stomatologije počini kazneno djelo iz stavka 1., 2. i 4. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, a ako počini kazneno djelo iz stavka 3. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Nepružanje medicinske pomoći

Članak 243.

Doktor medicine, doktor stomatologije ili drugi zdravstveni djelatnik koji ne pruži neodgodivu medicinsku pomoć bolesniku ili osobi kojoj je takva pomoć potrebna zbog izravne opasnosti za njezin život, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Nadriliječništvo

Članak 244.

(1) Tko nemajući propisanu stručnu spremu drugoga liječi ili mu pruži medicinsku pomoć, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini uz nagradu ili radi zarade, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Pripravljanje i proizvodnja štetnih sredstava za liječenje **Članak 245.**

(1) Tko kao lijek pripravi ili proizvede radi prodaje ili radi drugog načina stavljanja u promet pripravke ili proizvode koji su štetni za zdravlje ljudi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Proizvodi i sredstva za proizvodnju oduzet će se.

Nesavjesno postupanje pri pripravljanju i izdavanju lijekova **Članak 246.**

(1) Ljekarnik ili druga osoba ovlaštena za pripravljanje ili izdavanje lijekova za uporabu u medicini, koja pripravi lijek protivno pravilima svoje struke ili izda pogrešan lijek, pa zbog toga dođe do opasnosti za zdravlje neke osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Proizvodnja i stavljanje u promet škodljivih živežnih namirnica **Članak 247.**

(1) Tko proizvodi, prodaje ili na drugi način stavi u promet živežne namirnice, jelo, piće ili druge proizvode škodljive za ljudsko zdravlje, ne obznaniвши ili zatajivši njihovu škodljivost, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Nesavjesni pregled mesa za prehranu **Članak 248.**

(1) Veterinar ili druga osoba ovlaštena za pregled stoke za klanje ili mesa namijenjenog za prehranu ljudi koji protivno pravilima svoje struke ili propisima, pregleda stoku ili meso, ili uopće ne obavi pregled koji je dužan obaviti i time omogućiti stavljanje u promet mesa koje je škodljivo za zdravlje ljudi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Teška kaznena djela protiv zdravlja ljudi **Članak 249.**

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 238. stavka 1. i 2., članka 240. stavka 1. i 2., članka 241. stavka 1. i 2., članka 242. stavka 1. i 3., članka 243., članka 244. stavka 1. i 2., članka 245. stavka 1., članka 246. stavka 1., članka 247. stavka 1. i članka 248. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili joj je zdravlje teško narušeno ili postojeća bolest znatno pogoršana, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 238. stavka 3., članka 240. stavka 3., članka 245. stavka 2., članka 246. stavka 2., članka 247. stavka 2. i članka 248. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

GLAVA DEVETNAESTA (XIX.) **KAZNENA DJELA PROTIV OKOLIŠA** **Onečišćenje okoliša** **Članak 250.**

(1) Tko protivno propisima onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotok ili more, morsko dno ili morsko podzemlje ili na drugi način ugrozi kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka ili mora, morskog dna ili morskog podzemlja, ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti na širem području i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotok ili more, morsko dno ili morsko podzemlje ili na drugi način ugrozi kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka ili mora, morskog dna ili morskog podzemlja, ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti, i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili prouzroči uništenje ili znatno oštećenje šuma, bilja ili drugog raslinja u širem području.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ugrožavanje okoliša bukom **Članak 251.**

(1) Tko protivno propisima proizvede buku koja je pogodna prouzročiti teže oštećenje zdravlja više osoba, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ugrožavanje okoliša otpadom **Članak 252.**

(1) Tko protivno propisima odbacuje, odlaže, sakuplja, skladišti, obrađuje i prijevozi otpad ili uopće s njim postupa na način kojim se ugrožava kakvoća zraka, tla, vode, vodotoka ili mora na širem području i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko odbacuje, odlaže, sakuplja, obrađuje i prijevozi otpad ili uopće s njim postupa na način kojim se ugrožava kakvoća zraka, tla, vode, vodotoka ili mora i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili prouzroči uništenje ili znatno oštećenje šuma, bilja ili drugog raslinja na širem području.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Protupravna gradnja **Članak 252.a**

(1) Tko bez potrebne građevinske dozvole ili protivno propisima ili odlukama nadležnih državnih tijela gradi građevinu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u području koje je propisom ili odlukom nadležnoga državnog tijela proglašeno kulturnopovijesnom cjelinom, kulturnim dobrom ili zaštićenom prirodnom vrijednosti ili područjem od posebnog interesa za državu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Unošenje radioaktivnog ili drugog opasnog otpada u Republiku Hrvatsku **Članak 253.**

(1) Tko protivno propisima unese u Republiku Hrvatsku radioaktivni ili drugi opasni otpad štetan za život ili zdravlje ljudi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko zlouporabom svog službenog položaja ili ovlaštenja protivno propisima omogućiti unošenje u Republiku Hrvatsku radioaktivnog ili drugog opasnog otpada štetnog za život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Ugrožavanje okoliša napravama **Članak 254.**

(1) Tko protivno propisima stavi u djelovanje ili rukuje napravama, ili odstupi od proizvodnih postupaka kojima se oslobađaju štetne tvari koje mogu ugroziti kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka ili mora na širem području te morskih ekosustava i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Prenošenje zaraznih bolesti životinja i bilja **Članak 255.**

(1) Tko ne postupi po propisima ili naredbama kojima nadležno državno tijelo određuje mjere za suzbijanje ili sprječavanje zarazne bolesti kod životinja ili biljaka i time izazove opasnost od širenja te bolesti ili njezinih uzročnika ili biljnih štetnika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Proizvodnja štetnih sredstava za liječenje životinja **Članak 256.**

Tko proizvede radi prodaje ili stavi u promet sredstva za liječenje ili sprječavanje zaraze kod životinja koja su opasna za njihov život ili zdravlje pa zbog toga uquine veći broj životinja ili dođe do širenja zarazne bolesti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nesavjesno pružanje veterinarske pomoći **Članak 257.**

(1) Veterinar ili veterinarski djelatnik koji se pri pružanju pomoći, pregledu, cijepjenju ili liječenju životinje ne pridržava pravila veterinarske struke pa zbog toga nastupi oboljenje, pogoršanje bolesti ili uginuće životinje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Veterinar ili veterinarski djelatnik koji kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Protuzakoniti lov **Članak 258.**

(1) Tko lovi divljač za vrijeme lovostaja ili na području na kojem je lov zabranjen ili tko lovi zaštićenu životinjsku vrstu, ili tko lovi bez posebne dozvole određenu vrstu divljači za čiji lov je potrebna takva dozvola, ili tko lovi na način ili sredstvima koji su propisom

zabranjeni ili kojima se divljač masovno uništava, ili tko bez odobrenja nadležnog državnog tijela premješta divljač iz njenog obitavališta na drugo mjesto, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko lovi u tuđem lovištu, a ne radi se o kaznenom djelu protiv imovine, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Protuzakoniti ribolov Članak 259.

(1) Tko lovi ribu ili druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme u vrijeme kad je to zabranjeno ili na području u kojem je lov zabranjen, ili tko lovi, posjeduje ili stavlja u promet zaštićene vrste riba ili druge vodene ili morske životinje ili organizme čiji je lov zabranjen ili uništava njihova staništa, ili tko lovi bez posebne dozvole određenu ribu ili druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme za čiji lov je potrebna takva dozvola ili tko lovi ribe ili druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme eksplozivom, električnom strujom, otrovom, sredstvima za omamljivanje ili drugim načinom ili sredstvom koji su štetni za njihovo rasplodivanje ili koji su propisima zabranjeni, ili tko bez odobrenja nadležnog državnog tijela premješta ribu ili druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme iz njihova obitavališta na drugo mjesto, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko lovi ribu ili druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme u tuđem lovištu, a ne radi se o kaznenom djelu protiv tuđe imovine, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom.

Mučenje životinje Članak 260.

(1) Tko životinju teško zlostavlja ili izlaže nepotrebnim mukama ili joj nanosi nepotrebne boli ili je radi svog izživljavanja izlaže patnjama, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini radi dobivanja oklade ili drugog pribavljanja imovinske koristi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Tko iz nehaja uskratoma hrane ili vode ili na drugi način izloži životinju za vrijeme njezinog prijevoza tegobnom stanju kroz dulje vrijeme, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

Pustošenje šuma Članak 261.

(1) Tko protivno propisima ili naredbama nadležnih državnih tijela

siječe ili krči šumu, ili tko podbjeljuje stabla ili na drugi način pustoši šumu, a time ne čini neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u šumi koja je posebno zaštićena ili u šumi koja je sastavni dio posebno zaštićenog područja prirode, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

Protupravna eksploatacija rudnog blaga Članak 261.a

(1) Tko protivno propisima ili odlukama nadležnih državnih tijela obavlja eksploataciju rudnog blaga, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u posebno zaštićenom području prirode, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili prouzročena šteta velikih razmjera, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi ili prouzročenja takve štete, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili predmeti nastali počinjenjem kaznenog djela oduzet će se.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Teška kaznena djela protiv okoliša Članak 262.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 250. stavka 1. i 2., članka 251. stavka 1., članka 252. stavka 1. i 2., članka 253. stavka 1. i 2. i članka 254. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda ili teško narušenje zdravlja više osoba, ili je prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili se prouzroči ekološka nesreća, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz članka 250. stavka 3., članka 251. stavka 2., članka 252. stavka 3. i članka 254. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena smrt jedne ili više osoba, teška tjelesna ozljeda ili teško narušenje zdravlja više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi bitno umanjenje kakvoće okoliša, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 255. stavka 1., članka 256. stavka 1. i članka 257. stavka 3. ovoga Zakona prouzročena imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz članka 255. stavka 2. i članka 257.

stavka 2. ovoga Zakona prouzročena imovinska šteta velikih razmjera,
počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do tri godine.

GLAVA DVADESETA (XX.) KAZNENA DJELA PROTIV OPĆE SIGURNOSTI LJUDI I IMOVINE I SIGURNOSTI PROMETA

Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom

Članak 263.

(1) Tko požarom, poplavom, eksplozivom, otrovom ili otrovnim plinom, ionizirajućim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom ili kakvom općeopasnom radnjom ili općeopasnim sredstvom izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega,
kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne postavi propisane naprave za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrova, otrovnih plinova ili ionizirajućih zračenja, ili te naprave ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u djelovanje, ili uopće ne postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega.

(3) Ako su kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjena na mjestu gdje je okupljeno više osoba ili u blizini naseljenog mjesta ili na području nacionalnog parka ili parka prirode,
počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(4) Tko kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja,
kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Uništenje ili oštećenje javnih naprava

Članak 264.

(1) Tko uništi, ošteti, izmijeni, učini neuporabljivim, ukloni ili isključi iz rada napravu javne uporabe za vodu, toplinu, plin, električnu ili drugu energiju, ili naprave sustava veza i time izazove poremećaj u redovnom životu građana,
kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Oštećenje zaštitnih naprava na radu

Članak 265.

(1) Tko u rudniku, tvornici, radionici ili na drugom mjestu gdje se obavlja neki rad uništi, ošteti, ukloni, isključi ili na drugi način učini neuporabljivima ili nedjelotvornima zaštitne naprave i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega,
kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Odgovorna osoba koja u rudniku, tvornici, radionici ili na drugom mjestu gdje se obavlja neki rad ne postavi zaštitne naprave ili ih ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u djelovanje ili uopće ne postupa po propisima o mjerama zaštite na radu i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Opasno izvođenje građevinskih radova

Članak 266.

(1) Tko pri projektiranju, provođenju stručnog nadzora nad građenjem ili građenjem ili izvođenjem pojedinih radova ili pri uklanjanju građevine, postupajući protivno propisima ili opće priznatim pravilima struke, izazove opasnost za život ljudi ili imovinu većeg opsega,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Rukovanje općeopasnim tvarima

Članak 267.

(1) Tko ionizirajuće ili druge tvari koje mogu prouzročiti opću opasnost za život ljudi ili imovinu većeg opsega neovlašteno izradi, proizvodi, prikuplja, sakriva ili ih nepropisno prenosi, ili drugome omogućava da do njih neovlašteno dođe, ili drugome onemogućava da do njih ovlašteno dođe,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima o prometu eksploziva ili lako upaljivog materijala preda eksploziv ili lako upaljiv materijal na prijevoz javnim prijevoznim sredstvima ili takav materijal sam prenosi koristeći se javnim prijevoznim sredstvom.

(3) Ionizirajuće ili druge tvari iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se.

Uništenje ili oštećenje znakova za opasnost

Članak 268.

Tko uništi, ošteti, ukloni ili bilo na koji način učini neuporabljivim ili neuočljivim znak ili napravu kojim se upozorava na kakvu opasnost ili koji služi za sigurnost kopnenog, morskog, vodenog ili zračnog prometa,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Neotklanjanje opasnosti

Članak 269.

(1) Tko pravodobnom prijavom nadležnoj službi ili na drugi način

ne poduzme mjere da se ukloni izravna opasnost od požara, poplave, eksplozije, prometne nesreće ili kakve druge izravne opasnosti za život ljudi ili imovinu većeg opsega, iako je to mogao učiniti bez veće opasnosti za sebe ili drugoga, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko odvratanjem ili na drugi način spriječi neku osobu u poduzimanju mjera za otklanjanje opće opasnosti za život ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Nesudjelovanje u otklanjanju opće opasnosti **Članak 270.**

Tko protivno naredbi nadležnog državnog tijela bez opravdanog razloga odbije sudjelovati u otklanjanju opće opasnosti za život ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

Teška kaznena djela protiv opće sigurnosti **Članak 271.**

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 263. stavka 1., 2. i 3., članka 264. stavka 1., članka 265. stavka 1. i 2. i članka 266. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz članka 263. stavka 1., 2. i 3., članka 264. stavka 1., članka 265. stavka 1. i 2. i članka 266. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 263. stavka 4., članka 264. stavka 2., članka 265. stavka 3., članka 266. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz članka 263. stavka 4., članka 264. stavka 2., članka 265. stavka 3. i članka 266. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

Izazivanje prometne nesreće **Članak 272.**

(1) Tko kršenjem propisa o sigurnosti prometa tako ugrozi promet da izazove nesreću u kojoj je neka druga osoba teško tjelesno ozlijeđena, ili je drugome prouzročena imovinska šteta velikih razmjera, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nepružanje pomoći osobi koja je teško tjelesno ozlijeđena u prometnoj nesreći **Članak 273.**

(1) Vozač motornog vozila ili drugog prijevoznog sredstva koji ostavi bez pomoći osobu koja je teško tjelesno ozlijeđena tim motornim vozilom ili prijevoznim sredstvom, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

GLAVA DVADESETIPRVA (XXI.) **KAZNENA DJELA PROTIV SIGURNOSTI PLATNOG** **PROMETA I POSLOVANJA**

Krivotvorenje novca **Članak 274.**

(1) Tko izradi lažni novac s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi, ili tko preinači pravi novac s ciljem da ga stavi u optjecaj ili tko takav lažni novac stavi u optjecaj, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko pribavlja lažni novac s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi.

(3) Tko lažni novac koji je primio kao pravi, znajući ili saznavši da je lažno načinjen ili preinačen, stavi u optjecaj, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Lažni će se novac oduzeti.

Krivotvorenje vrijednosnih papira **Članak 275.**

(1) Tko izradi lažni vrijednosni papir koji se izdaje na temelju propisa s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi ili tko preinači pravi vrijednosni papir na veću vrijednost s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi ili tko takav lažni vrijednosni papir stavi u optjecaj, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko pribavlja lažne vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u optjecaj kao prave.

(3) Tko lažni vrijednosni papir koji je primio kao pravi, znajući ili saznajući da je lažno načinjen ili preinačen, stavi u optjecaj, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Lažni će se vrijednosni papir oduzeti.

Krivtvođenje znakova za vrijednost Članak 276.

(1) Tko izradi lažne biljege ili poštanske marke ili druge znakove za vrijednost izdane na temelju propisa, ili tko preinači koji od tih pravih znakova s ciljem da ih uporabi kao prave ili da ih drugome dade na uporabu, ili tko takve lažne znakove uporabi kao prave ili ih s tim ciljem pribavi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko uklanjanjem žiga sa znaka za vrijednost ili na drugi način djeluje na već uporabljeni znak za vrijednost da bi mu dao izgled neuporabljenog znaka, ili tko već uporabljeni znak za vrijednost ponovno uporabi ili ga proda kao da nije uporabljen, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Lažni znakovi za vrijednost oduzet će se.

Izradba, nabavljanje, posjedovanje, prodaja ili davanje na uporabu sredstava za krivtvođenje

Članak 277.

(1) Tko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na uporabu sredstva za izradbu lažnih znakova za vrijednost izdanih na temelju propisa, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko pravi, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na uporabu sredstva za izradbu lažnog novca ili lažnih vrijednosnih papira izdanih na temelju propisa, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Sredstva iz stavka 1. i 2. ovoga članka oduzet će se.

Krivtvođenje znakova za obilježavanje robe, mjera i utega

Članak 278.

(1) Tko s ciljem da ih uporabi kao prave izradi lažne znakove za obilježavanje domaće ili strane robe, kao pečate, žigove ili marke kojima se žigoše zlato, srebro, stoka, drvo ili kakva druga roba ili takve prave znakove preinači, ili tko lažne znakove uporabi kao prave, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i tko krivotvori mjere ili utege.

(3) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, prodaje ili daje na uporabu sredstva za izradbu znakova za obilježavanje robe te lažnih mjera i utega, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Lažni znakovi, mjere i utezi te sredstva za njihovu izradbu oduzet će se.

Pranje novca Članak 279.

(1) Tko u bankarskom, novčarskom ili drugom poslovanju uloži, preuzme, prenese, zamijeni, pretvori ili na drugi način prikrije pravi izvor novca, predmeta, prava ili imovinske koristi za koju zna da je nastala ili je pribavljena kaznenim djelom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko novac, predmete, prava ili imovinsku korist iz stavka 1. ovoga članka pribavlja sebi ili drugome, posjeduje ili upotrebljava, iako je u vrijeme primitka znao za njihovo podrijetlo.

(3) Tko djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini kao član grupe ili zločinačke organizacije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko u slučaju počinjenja djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka postupa s nehajom glede okolnosti da su novac, predmeti, prava ili imovinska korist pribavljeni kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(5) Ako su novac, predmeti, prava ili imovinska korist iz stavka 1., 2. i 4. ovoga članka pribavljeni kaznenim djelom počinjenim u stranoj državi, ta će se djela ocijeniti prema odredbama hrvatskoga kaznenog zakonodavstva, ali će se na njih primijeniti odredbe članka 16. stavka 2. i 3. ovoga Zakona.

(6) Novac, predmeti i imovinska korist iz stavka 1., 2. i 4. ovoga članka oduzet će se, a prava utvrditi ništavim.

(7) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka koji dragovoljno pridonese otkrivanju kaznenog djela sud može osloboditi kazne.

Povreda ravnopravnosti u obavljanju gospodarske djelatnosti Članak 280.

(1) Tko zlouporabom svojega službenog položaja ili ovlasti ograniči slobodno kretanje kapitala i rada na određenom području, uskrati ili ograniči pravo pravne ili fizičke osobe da se na određenom području bavi prometom robe i usluga, stavi pravnu ili fizičku osobu u neravnopravan položaj prema drugim pravnim ili fizičkim osobama što se tiče uvjeta za rad ili za obavljanje prometa robe i usluga, ili ograniči slobodnu razmjenu robe i usluga, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko iskoristi svoj društveni položaj ili utjecaj da bi se počinilo kazneno djelo iz toga stavka.

Pogodovanje vjerovnika**Članak 281.**

(1) Tko znajući da je postao nesposoban za plaćanje, isplatom duga ili na drugi način stavi kojeg vjerovnika u povoljniji položaj glede naplate njegove tražbine i time ošteti najmanje jednog od svojih vjerovnika,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko kao odgovorna osoba u pravnoj osobi počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Zloupotreba stečajna**Članak 282.**

(1) Tko znajući za svoju prezaduženost ili nesposobnost za plaćanje, obustavljajući naplaćivanje svojih tražbina s ciljem da smanji buduću stečajnu masu, prekomjerno troši, otuđuje imovinu u bescjenje, preuzme nerazmjernu obvezu, lakomisleno koristi ili daje zajmove, sklopi posao s osobom nesposobnom za plaćanje, propusti pravodobno naplatiti svoje tražbine ili na drugi način koji je u očitoj suprotnosti s urednim gospodarenjem umanjiti svoju imovinu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko kao odgovorna osoba u pravnoj osobi počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Zloupotreba u postupku stečaja**Članak 283.**

(1) Tko u stečajnom postupku prijavi lažnu tražbinu ili tražbinu u lažnom isplatnom redu da bi time ostvario pravo koje mu ne pripada,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se vjerovnik, član odbora vjerovnika ili stečajni upravitelj koji za sebe ili drugoga primi imovinsku korist ili obećanje imovinske koristi da bi glasovao na određeni način ili propustio glasovanje, ili na drugi način postupio radi oštećenja barem jednog vjerovnika u stečajnom postupku.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko vjerovniku, članu odbora vjerovnika ili stečajnom upravitelju dade ili obeća imovinsku korist radi počinjenja kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka.

Obmanjivanje kupaca**Članak 284.**

(1) Tko s ciljem obmanjivanja kupaca stavlja u promet proizvode s oznakom u koju su uneseni podaci koji ne odgovaraju sadržaju, vrsti, podrijetlu ili kakvoći proizvoda, ili na proizvode stavlja oznaku zaštite za proizvode koji nisu zaštićeni, ili stavi u promet proizvode koji po svojoj težini ili kakvoći ne odgovaraju onome što se pretpostavlja kod takvih proizvoda, ili stavlja u promet proizvode bez oznake o sadržaju, vrsti, podrijetlu ili kakvoći proizvoda kad je takva oznaka propisana,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko s ciljem obmanjivanja kupaca lažno objavljuje sniženje cijena proizvoda, rasprodaju robe po sniženim cijenama ili na drugi način lažnom reklamom obmanjuje kupce glede cijena proizvoda koje prodaje,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Povreda prava industrijskog vlasništva i neovlaštena uporaba tuđe tvrtke**Članak 285.**

(1) Tko protivno propisima o industrijskom vlasništvu povrijedi tuđi žig, model ili uzorak, oznaku podrijetla proizvoda ili koje drugo pravo industrijskog vlasništva osim izuma (članak 232.), kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko neovlašteno izrađuje, uvozi, prenosi preko granične crte, nudi, stavlja u promet, skladišti ili rabi proizvod koji je predmet zaštite iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Tko neovlašteno uporabi tuđu tvrtku ili u nju unese obilježja pojedinih posebnih oznaka ili obilježja prava iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka, oduzet će se i uništiti.

Utaja poreza i drugih davanja**Članak 286.**

(1) Tko s ciljem da on ili druga pravna ili fizička osoba izbjegne potpuno ili djelomično plaćanje poreza, doprinosa mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, drugih propisanih doprinosa ili davanja, daje lažne podatke o zakonito stečenim dohocima, o predmetima ili o drugim činjenicama koje su od utjecaja na utvrđivanje iznosa ovakvih obveza, ili tko s istim ciljem u slučaju obvezne prijave ne

prijavi zakonito stečeni prihod, odnosno predmet, ili druge činjenice koje su od utjecaja na utvrđivanje ovakvih obveza, koje je po zakonu dužan prijaviti, a iznos obveze čije se plaćanje izbjegava prelazi deset tisuća kuna, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka prouzročena šteta velikih razmjera, a počinitelj je postupao s ciljem prouzročenja takve štete, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

Povreda obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga Članak 287.

Tko ne vodi trgovačke ili poslovne knjige koje je po zakonu obvezan voditi, ili ih tako vodi da je otežana preglednost poslovanja ili imovinskog stanja, ili trgovačke ili poslovne knjige ili poslovne isprave koje je obvezan čuvati uništi, prikrije, u većoj mjeri ošteti ili na drugi način učini neuporabljivim, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Stvaranje monopolističkog položaja na tržištu Članak 288.

Tko u pravnoj osobi sklopi sporazum kojim se druga pravna ili fizička osoba ograničuje u slobodnom prometu robe ili usluga na određenom području ili s određenim pravnim ili fizičkim osobama, ili sklopi sporazum kojim se na drugi način stvara monopolistički položaj pravnih ili fizičkih osoba na tržištu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nelojalna konkurencija u vanjskotrgovinskom poslovanju Članak 289.

(1) Zastupnik pravne ili fizičke osobe koji, znajući da je druga domaća pravna ili fizička osoba postigla prethodni sporazum s inozemnim trgovačkim društvom ili trgovcem pojedincem o poslu vanjskotrgovinskog prometa ili da predstoji sklapanje ugovora o tom poslu, dade ponudu tom inozemnom trgovačkom društvu ili trgovcu pojedincu za prodaju ili kupnju iste vrste robe odnosno za obavljanje iste usluge, pa zbog toga inozemno trgovačko društvo ili trgovac pojedinac odustane od sklapanja ugovora ili se ugovor sklopi uz nepovoljnije uvjete za domaću pravnu ili fizičku osobu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka postigao osobnu korist, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nedozvoljena trgovina zlatom Članak 290.

(1) Tko protivno propisima proda ili kupi zlato ili zlatni novac koji imaju znatnu imovinsku vrijednost, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko organizira mrežu posrednika ili preprodavača radi počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Zlato i zlatni novac koji su bili predmetom kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka oduzet će se.

Nesavjesno gospodarsko poslovanje Članak 291.

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi, koja kršenjem zakona ili drugog propisa o poslovanju očito nesavjesno posluje ili koja grubo povrijedi dužnost skrbi o imovinskim interesima pravne osobe koja se temelji na zakonu, odluci upravne ili sudbene vlasti, pravnom poslu ili odnosu povjerenja i time prouzroči štetu toj pravnoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena znatna imovinska šteta ili je prouzročen stečaj pravne osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Zloupotreba ovlasti u gospodarskom poslovanju Članak 292.

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za svoju ili drugu pravnu osobu:

- stvara ili drži nedozvoljene fondove u zemlji ili stranoj državi,

- sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilancama, procjenama ili inventurom ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, neistinito prikazuje stanje i kretanje sredstava i uspjeha poslovanja,

- pravnu osobu stavi u povoljniji položaj prigodom dobivanja sredstava ili drugih pogodnosti koje se pravnoj osobi ne bi priznale prema postojećim propisima,

- pri izvršavanju obveza prema proračunima i fondovima uskrati sredstva koja im pripadaju,

- namjenska sredstva kojima raspolaže koristi protivno njihovoj namjeni,

- na drugi način grubo prekrši zakon ili pravila poslovanja glede uporabe i upravljanja imovinom,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Zloupotreba ovlasti u svezi sredstava Europske unije Članak 292.a

brisano

(1) Tko u postupku dodjele sredstava Europske unije da ponudu koja se temelji na ispravama neistinitog sadržaja, lažnim bilancama, procjenama ili drugim lažnim činjenicama i time sebe

ili drugu fizičku ili pravnu osobu stavi u povoljniji položaj prigodom dobivanja sredstava ili drugih pogodnosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko sredstva Europske unije koja odgovaraju subvenciji ili uredno odobrenoju pomoći kojima raspolaze koristi protivno njihovoj namjeni.

(3) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za sebe, ili svoju ili drugu pravnu osobu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 3. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Neće se kazniti za djelo iz stavka 1. i 2. ovog članka tko dragovoljno spriječi štetu za financijske interese Europske unije tako da ispravi ili dopuni prijavu ili da obavijesti o činjenicama koje je propustio prijaviti.

Prijevaram u gospodarskom poslovanju Članak 293.

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za tu ili drugu pravnu osobu uporabom nenaplativih instrumenata osiguranja plaćanja ili na drugi način lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica dovede nekoga u zabludu, ili ga održava u zabludi i time ga navede da ovaj na štetu svoje ili tuđe imovine što učini, ili ne učini, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi ili prouzročenja takve štete, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Sklapanje štetnog ugovora Članak 294.

(1) Tko kao zastupnik pravne osobe u njezinoj gospodarskoj djelatnosti sklopi ugovor za koji zna da je štetan za pravnu osobu, ili sklopi ugovor protivno ovlasti i time prouzroči štetu pravnoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Primanje mita u gospodarskom poslovanju Članak 294.a

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja se bavi gospodarskim poslovanjem koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve druge koristi da prilikom

sklapanja posla ili pružanja usluge pogoduje drugoga tako da prouzroči štetu onome koga zastupa, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja se bavi gospodarskim poslovanjem koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve druge koristi kao protuuslugu za sklapanje posla ili pružanje usluge, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Primiti dar ili druga imovinska korist oduzet će se.

Davanje mita u gospodarskom poslovanju Članak 294.b

(1) Tko odgovornoj osobi u pravnoj osobi koja se bavi gospodarskim poslovanjem daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist da prilikom sklapanja posla ili pružanja usluge pogoduje drugoga tako da prouzroči štetu onome koga zastupa, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju odgovorne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Tko odgovornoj osobi u pravnoj osobi koja se bavi gospodarskim poslovanjem daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist kao protuuslugu za sklapanje posla ili pružanje usluge, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju odgovorne osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji je dao mito na zahtjev odgovorne osobe i prijavio djelo prije njegova otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, oslobodit će se kazne.

(4) Dar ili imovinska korist u slučaju iz stavka 3. ovoga članka, vratit će se davatelju.

Izdavanje i neovlašteno pribavljanje poslovne tajne Članak 295.

(1) Tko neovlašteno drugome priopći, preda ili na drugi način učini pristupačnim podatke koji su poslovna tajna, kao i tko pribavlja takve podatke s ciljem da ih preda nepozvanoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je odavanje, odnosno pribavljanje podataka koji su poslovna tajna počinjeno radi njihova odnošenja u stranu državu ili ako je počinitelj sebi ili drugome pribavio imovinsku korist ili je prouzročio štetu velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

Nedozvoljena proizvodnja Članak 296.

(1) Tko proizvodi ili prerađuje predmete ili robu čija je proizvodnja zabranjena, ako time nije počinjeno neko drugo kazneno djelo za

koje je propisana teža kazna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Predmeti i roba nedozvoljene proizvodnje oduzet će se.

Nedozvoljena trgovina Članak 297.

(1) Tko neovlašteno kupuje, prodaje ili razmjenjuje predmete ili robu čiji je promet zabranjen ili ograničen ako time nije počinjeno neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Predmeti i roba nedozvoljene trgovine oduzet će se.

Izbjegavanje carinskog nadzora Članak 298.

(1) Tko prenese preko carinske crte, izbjegavajući mjere carinskog nadzora, robu čija su proizvodnja i promet ograničeni ili zabranjeni, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko organizira grupu ili na drugi način povezuje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Tko organizira grupu ljudi ili na drugi način povezuje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba radi prenošenja robe preko carinske crte uz izbjegavanje mjera carinskog nadzora, ili mrežu preprodavatelja ili posrednika za prodaju necarinjene robe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Tko s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi sebi ili drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi prilikom poslova izvoza ili uvoza i sa zemljama Europske unije sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilancama, procjenama ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, neistinito prikazuje količine, kvalitete, vrste i namjene robe ili stvari, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Roba koja je predmet kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se.

GLAVA DVADESETIDRUGA (XXII.) KAZNENA DJELA PROTIV PRAVOSUĐA Neprijavljivanje pripremanja kaznenog djela Članak 299.

(1) Tko zna da se priprema počinjenje težeg kaznenog djela i to ne prijavi u vrijeme kad je još bilo moguće spriječiti njegovo počinjenje, a to djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora pet godina ili teža kazna, bude pokušano ili počinjeno, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka glede kaznenog djela za koje je zakonom propisana kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka kad njegova zakonska obilježja ostvari osoba koja je u braku ili živi u izvanbračnoj zajednici s osobom koja priprema počinjenje kaznenog djela, ili joj je ta osoba rođak po krvi u ravnoj lozi, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik.

(4) Za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka može se blaže kazniti počinitelj koji je s osobom koja priprema počinjenje kaznenog djela u nekom od odnosa iz stavka 3. ovoga članka.

Neprijavljivanje počinjenog kaznenog djela Članak 300.

(1) Tko zna da je počinjeno teško kazneno djelo pa to ne prijavi iako zna da bi takvom prijavom bilo omogućeno ili znatno olakšano otkrivanje djela ili počinitelja, a za to djelo je zakonom propisana kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne prijavi počinjenje težeg kaznenog djela za koje je saznala obavljajući svoju dužnost a radi se o kaznenom djelu za koje pokretanje kaznenog postupka nije prepušteno privatnoj tužbi ili povodom prijedloga.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka kad njegova zakonska obilježja ostvari osoba koja je u braku ili živi u izvanbračnoj zajednici s osobom koja je počinila neprijavljeno kazneno djelo ili je toj osobi rođak po krvi u ravnoj lozi, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik, odvjetnik, branitelj, javni bilježnik, doktor medicine, doktor stomatologije, primalja ili drugi zdravstveni djelatnik, psiholog, djelatnik skrbništva, vjerski ispovjednik ili druge osobe u obavljanju svoga zvanja.

(4) Za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se i doktor medicine, doktor stomatologije, primalja ili drugi zdravstveni djelatnik, psiholog, osoba kojoj je povjeren odgojno obrazovni rad u odgovarajućoj ustanovi, javni bilježnik i djelatnik skrbništva ako je djelo počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi.

Pomoć počinitelju nakon počinjenja kaznenog djela Članak 301.

(1) Tko krije počinitelja težeg kaznenog djela ili mu prikrivanjem sredstava kojima je kazneno djelo počinjeno, tragova kaznenog djela ili predmeta nastalih ili pribavljenih kaznenim djelom ili na drugi način pomaže da ne bude otkriven, a radi se o kaznenom djelu za koje je zakonom propisana kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko krije osobu koja je osuđena na kaznu zatvora ili na drugi način onemogućuje

izvršenje te kazne.

(3) Počinitelju kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka ne može se izreći teža kazna od one na koju je osuđena osoba kojoj je počinitelj pružio pomoć.

(4) Nema kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka ako je njegova zakonska obilježja ostvarila osoba koja je u braku ili živi u izvanbračnoj zajednici s osobom kojoj je pružila pomoć ili mu je ta osoba rođak po krvi u ravnoj lozi, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik.

Lažno prijavljivanje kaznenog djela **Članak 302.**

(1) Tko prijavi neku osobu da je počinila kazneno djelo iako zna da to nije istina, a radi se o kaznenom djelu za koje pokretanje kaznenog postupka nije prepušteno privatnoj tužbi ili povodom prijedloga, ili tko za takvo djelo podmetanjem tragova ili na drugi način izazove pokretanje kaznenog postupka protiv osobe za koju zna da nije počinitelj kaznenog djela, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko prijavi da je počinjeno kazneno djelo iako zna da to nije istina, a radi se o kaznenom djelu za koje pokretanje kaznenog postupka nije prepušteno privatnoj tužbi ili povodom prijedloga ili tko sebe prijavi da je počinio takvo djelo iako to nije istina, kaznit će se novčanom kaznom do sto dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

Davanje lažnog iskaza **Članak 303.**

(1) Svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku daje lažni iskaz, nalaz ili mišljenje ili nešto lažno prevede, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se stranka u postupku, osim okrivljenika koja daje lažni iskaz ako se na tom iskazu temelji konačna odluka u tom postupku.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena osuda nedužnog okrivljenika ili druge osobito teške posljedice za okrivljenika u kaznenom postupku, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka dragovoljno opozove svoj iskaz prije donošenja konačne odluke, može se osloboditi kazne.

Sprječavanje dokazivanja **Članak 304.**

(1) Tko s ciljem da navede na davanje lažnog iskaza ili da spriječi ili oteža dokazivanje prema pretpostavljenom svjedoku, svjedoku ili vještaku u postupku pred sudom, Međunarodnim kaznenim sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku uporabi silu, prijetnju ili kakav drugi

oblik prisile ili im obeća, nudi ili daje dar ili kakvu drugu korist, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku sakrije, ošteti ili uništi tuđi predmet ili ispravu koji služe dokazivanju, krivotvoreni dokaz u postupku pred sudom, ili tko podnese takav dokaz znajući da je riječ o krivotvorini, kaznit će kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom ili u upravnom postupku ukloni, uništi, pomakne ili premjesti kakav granični kamen, zemljomjerski znak, ili uopće kakav znak o vlasništvu ili nekom drugom stvarnom pravu ili uporabi vode, ili tko s istim ciljem takav znak lažno postavi.

Povreda tajnosti postupka **Članak 305.**

(1) Tko neovlašteno otkrije ono što je saznao u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku, a što se na temelju zakona ili odluke utemeljene na zakonu smatra tajnom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez dozvole suda objavi tijek postupka koji je po zakonu tajan ili je odlukom suda proglašen tajnim, ili tko bez dozvole suda objavi tijek kaznenog postupka prema maloljetnoj osobi ili objavi odluku u tom postupku.

Otkrivanje identiteta zaštićenog ili ugroženog svjedoka **Članak 305.a**

(1) Tko neovlašteno drugome priopći, preda ili objavi podatke o identitetu osobe koja je ili će biti ispitana kao zaštićeni svjedok u kaznenom postupku, ili za koju je na temelju posebnog zakona pokrenut postupak za uključenje u program zaštite ili je ta osoba uključena u program zaštite, ili tko poduzme drugu radnju s ciljem otkrivanja podataka o identitetu te osobe ili s ciljem njezinog pronalaska, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka prema ugroženom svjedoku.

Pobuna osoba kojima je oduzeta sloboda **Članak 306.**

(1) Tko u ustanovi u kojoj se nalazi na temelju zakonite odluke kojom mu je oduzeta sloboda sudjeluje u okupljanju osoba kojima je oduzeta sloboda s ciljem da se nasilno oslobode, ili da zajednički napadnu službene osobe u toj ustanovi, ili da ih silom ili prijetnjom da će izravno uporabiti silu prisile da što učine ili ne učine što je protivno njihovoj dužnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka koji uporabi silu ili zaprijeti njezinom uporabom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka koji na poziv službene osobe odustane od okupljanja, može se osloboditi kazne.

Bijeg osobe kojoj je oduzeta sloboda Članak 307.

(1) Tko uporabom sile ili prijetnjom da će izravno napasti na život ili tijelo neke osobe pobjegne iz ustanove u kojoj je na temelju zakonite odluke kojom mu je oduzeta sloboda, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko uporabom sile ili prijetnjom da će izravno napasti na život ili tijelo neke osobe, ili obmanom omogućiti bijeg osobe kojoj je na temelju zakonite odluke oduzeta sloboda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Izigravanje zabrana iz sigurnosnih mjera i pravnih posljedica osude Članak 308.

(1) Tko obavlja određeno zvanje, djelatnost ili dužnost ili određene poslove iako je prema njemu primijenjena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera ili su nastupile pravne posljedice osude zbog čega je takvo obavljanje zabranjeno ili nije dopušteno, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko upravlja motornim vozilom iako je prema njemu primijenjena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom.

(3) Tko omogućiti nekoj osobi obavljanje određenog zvanja, djelatnosti ili dužnosti ili određenih poslova iako zna da je prema njoj primijenjena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera ili su nastupile pravne posljedice osude, zbog čega je takvo obavljanje zabranjeno, ili nije dozvoljeno, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(4) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko omogućiti upravljanje motornim vozilom osobi iako zna da je prema njoj primijenjena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom.

Prisila prema pravosudnom dužnosniku Članak 309.

(1) Tko od suca, državnog odvjetnika, javnog bilježnika silom, prijetnjom ili drugim oblikom prisile zatraži poduzimanje neke radnje ili donošenje neke odluke u okviru ili izvan njegove ovlasti, ili tko posreduje u takvom djelovanju ili traženju, ako takvim postupanjem nije počinjeno neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko za vrijeme postupka pred sudom, a prije donošenja

pravomoćne sudske odluke, u javnim sredstvima priopćavanja, na javnom skupu ili pred skupinom ljudi, iznosi svoje mišljenje o tome kako bi u tom slučaju pravosudni dužnosnik trebao postupati ili kakve odluke donositi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka ako njegovo zakonsko obilježje ostvari optuženik ili njegov branitelj, ako su iznijeli svoje mišljenje nakon službenog priopćenja za javnost od strane državnog odvjetnika ili suca glede određenog slučaja.

Nadripisarstvo Članak 310.

(1) Tko se neovlašteno bavi pružanjem pravne pomoći, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko drugom neovlašteno pruži pravnu pomoć za unaprijed dogovorenu ili nakon toga primljenu nagradu.

GLAVA DVADESETITREĆA (XXIII.) KAZNENA DJELA PROTIV VJERODOSTOJNOSTI ISPRAVA

Krivotvorenje isprave Članak 311.

(1) Tko izradi lažnu ispravu ili preinači pravu s ciljem da se takva isprava uporabi kao prava, ili tko lažnu ili preinačenu ispravu uporabi kao pravu ili je nabavi radi uporabe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini glede javne isprave, domovnice, oporuke, mjenice, čeka, platne kartice ili druge isprave kojom se obavlja bezgotovinsko plaćanje, javne ili službene knjige koja se mora voditi na temelju zakona, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Krivotvorenje službene isprave Članak 312.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja u službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis unese neistinite podatke ili ne unese kakav važan podatak, ili svojim potpisom odnosno službenim pečatom ovjeri takvu ispravu, knjigu ili spis s neistinitim sadržajem, ili koja svojim potpisom odnosno službenim pečatom omogućiti izradbu isprave, knjige ili spisa s neistinitim sadržajem, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i službena ili odgovorna osoba koja neistinitu službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis uporabi u službi ili poslovanju kao da su istiniti, ili koja istinitu ispravu, knjigu ili spis uništi, prikrije, u većoj mjeri ošteti ili na drugi način učini neuporabljivim.

Posebni slučajevi krivotvorenja isprave**Članak 313.**

Počinenjem kaznenog djela krivotvorenja isprave smatrat će se i postupanje kad:

- 1) tko kakav papir, blanket ili kakav drugi predmet na koji je neka osoba stavila svoj potpis neovlašteno popuni kakvom izjavom koja ima vrijednost za pravne odnose,
- 2) tko drugoga obmane u sadržaju kakve isprave i ovaj stavi svoj potpis na tu ispravu, držeći da se potpisuje pod kakvu drugu ispravu ili pod kakav drugi sadržaj,
- 3) tko ispravu izda u ime druge osobe bez njezinog ovlaštenja ili u ime osobe koja ne postoji,
- 4) tko kao izdavalatelj isprave uz svoj potpis stavi da ima kakav položaj ili čin, iako nema takav položaj ili čin, a ovaj ima bitni utjecaj na dokaznu moć isprave,
- 5) tko ispravu načini na taj način da neovlašteno uporabi pravi pečat ili znak.

Izradba, nabavljanje, posjedovanje, prodaja ili davanje na uporabu sredstava za krivotvorenje isprava**Članak 314.**

- (1) Tko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na uporabu sredstva ili podatke za krivotvorenje isprava, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Sredstva za krivotvorenje iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se.

Ovjerovljavanje neistinitog sadržaja**Članak 315.**

- (1) Tko dovođenjem u zabludu nadležnog tijela učini da ovo u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi ovjeri štogod neistinito što ima služiti kao dokaz u pravnom prometu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko takvu ispravu, zapisnik ili knjigu uporabi, iako zna da su neistinite.

Izdavanje i uporaba neistinite liječničke ili veterinarske svjedodžbe**Članak 316.**

- (1) Doktor medicine, doktor stomatologije ili veterinar koji izda neistinitu liječničku ili veterinarsku svjedodžbu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Tko uporabi liječničku odnosno veterinarsku svjedodžbu, iako zna da je neistinita, kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

**GLAVA DVADESETIČETVRTA (XXIV.)
KAZNENA DJELA PROTIV JAVNOG REDA****Sprječavanje službene osobe u obavljanju službene dužnosti**
Članak 317.

- (1) Tko silom ili prijetnjom da će izravno uporabiti silu spriječi službenu osobu u obavljanju službene radnje koju je poduzela u okviru svoje ovlasti ili je na isti način prisili na obavljanje službene radnje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Tko prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka zlostavi, tjelesno ozlijedi službenu osobu ili joj prijeti uporabom oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini prema osobi koja ovlašteno pomaže službenoj osobi u obavljanju službene radnje, kaznit će se kao da je djelo počinio prema službenoj osobi.
- (4) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka koji je bio izazvan protuzakonom, bezobzirnim ili grubim postupanjem službene osobe ili osobe koja joj ovlašteno pomaže, može se osloboditi kazne.

Napad na službenu osobu**Članak 318.**

- (1) Tko izvan slučajeva iz članka 317. ovoga Zakona napadne ili ozbiljno prijeti da će izravno napasti policijskog službenika ili osobu koja joj ovlašteno pomaže u obavljanju poslova zaštite života, prava, sigurnosti i nepovredivosti osoba, zaštite imovine, sprječavanja i otkrivanja kaznenih djela i prekršaja, traganja za počiniteljima kaznenih djela i prekršaja, uhićenja i njihovog dovođenja nadležnim tijelima, nadzora i upravljanja cestovnim prometom, poslova sa strancima na temelju zakona, nadzora i osiguranja državne granice te čuvanja javnog reda i mira, ili ovlaštenu službenu osobu Vojne policije, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema službenoj osobi kojoj je povjereni čuvanje osoba kojima je zakonitom odlukom ili na zakonit način oduzeta sloboda.
- (3) Tko prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka zlostavi, lako tjelesno ozlijedi službenu osobu ili osobu koja joj ovlašteno pomaže ili takvoj osobi prijeti uporabom oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka koji je bio izazvan protuzakonom, bezobzirnim ili grubim postupanjem službene osobe ili osobe koja joj ovlašteno pomaže, može se osloboditi kazne.

Sudjelovanje u grupi koja sprječava ili napada službenu osobu**Članak 319.**

(1) Tko sudjeluje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem čini kazneno djelo iz članka 317. i 318. ovoga Zakona za samo sudjelovanje u grupi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Organizator ili vođa grupe iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Protupravna promjena ustrojstva lokalne uprave, samouprave ili državne uprave**Članak 320.**

Tko uporabom sile, prijetnjom uporabe sile ili na drugi protupravni način mijenja zakonom utvrđeno ustrojstvo lokalne uprave, samouprave ili državne uprave na području Republike Hrvatske, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Pozivanje na otpor**Članak 321.**

(1) Tko drugoga poziva na otpor prema zakonitim odlukama ili mjerama državnih tijela ili prema službenoj osobi pri obavljanju zakonite službene radnje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je zbog počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka bilo nemoguće ili znatno otežano provođenje zakonite odluke ili mjere ili službene radnje, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Širenje lažnih i uznemirujućih glasina**Članak 322.**

(1) Tko iznosi, pronosi ili širi glasine za koje zna da su lažne s ciljem da njima izazove uznemirenje većeg broja ljudi, i takvo uznemirenje i nastupi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko obavijesti policiju ili drugu javnu službu koja osigurava red ili pruža pomoć o navodnom događaju koji iziskuje hitno djelovanje te službe, iako zna da to nije istina, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Skidanje i povreda službenog pečata i znaka**Članak 323.**

(1) Tko skine ili povrijedi službeni pečat ili znak koji je ovlaštena službena osoba stavila radi osiguranja predmeta ili prostorije, ili tko bez skidanja ili povrede pečata ili znaka uđe u takvu prostoriju ili otvori osigurani predmet, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Oduzimanje ili uništenje službenog pečata ili službenog spisa**Članak 324.**

(1) Tko protupravno oduzme, sakrije, uništi, ošteti ili na drugi način učini neuporabljivim službeni pečat, knjigu, spis ili ispravu koja pripada državnom tijelu ili organizaciji koja vrši javne ovlasti ili se kod njih nalazi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Oštećenje, uništenje i nedozvoljeni izvoz kulturnog ili prirodnog dobra**Članak 325.**

(1) Tko ošteti ili uništi kulturno ili prirodno dobro zaštićeno prema odredbama posebnog zakona, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez dozvole nadležnog tijela izveze ili iznese u stranu državu kulturno ili prirodno dobro, ili iste poslije iznošenja ne vrati u zemlju u roku koji je određen u dozvoli.

(3) Ako je zbog kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka nastupila znatna šteta ili se radi o kulturnom dobru od nacionalnog značenja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Nedozvoljeno obavljanje istraživačkih radova i prisvajanje kulturnog dobra**Članak 326.**

(1) Tko bez dozvole nadležnog tijela izvrši na kulturnom dobru konzervatorske, restauratorske, istraživačke radove ili druge radove, ili protivno zabrani ili bez dozvole nadležnog tijela obavlja arheološka iskopavanja ili istraživanja, pa zbog toga kulturno dobro bude uništeno, teško oštećeno ili izgubi svojstvo kulturnog dobra, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema kulturnom dobru osobite vrijednosti ili značenja, ili je prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Tko prisvoji ili oduzme prigodom arheoloških ili drugih istraživanja ili inače iskopane ili nađene predmete koji predstavljaju kulturno dobro, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Za djelo iz stavka 2. i 3. ovoga članka kaznit će se i za pokušaj.

Uništavanje ili prikriivanje arhivske građe **Članak 327.**

(1) Tko protivno propisima uništi, prikriiva ili učini neuporabljivom registriranu i arhivsku građu, ili je iznese u stranu državu bez prethodnog odobrenja nadležnog državnog tijela, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Lažno predstavljanje **Članak 328.**

(1) Tko se lažno predstavi kao službena ili vojna osoba ili neovlašteno nosi kakve znakove službene ili vojne osobe s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko izvrši kakvu radnju koju je ovlaštena izvršiti samo službena ili vojna osoba.

Samovlast **Članak 329.**

(1) Tko samovlasno pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka povodom prijedloga.

Protupravna naplata **Članak 330.**

(1) Tko radi naplate duga uporabom sile protiv neke osobe ili prijetnjom da će izravno napasti na život ili tijelo te osobe ili njoj bliskih osoba oduzme tuđu pokretnu stvar, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Tko radi naplate duga silom ili ozbiljnom prijetnjom prisili drugoga da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nasilničko ponašanje **Članak 331.**

(1) Tko radi izivljavanja nasiljem, zlostavljanjem ili osobito drskim ponašanjem na javnom mjestu dovede drugoga u ponižavajući položaj, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u grupi ili prema većem broju osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Dogovor za počinjenje kaznenog djela **Članak 332.**

Tko se s drugim dogovori da će počiniti teže kazneno djelo za koje se po zakonu može izreći tri godine zatvora ili teža kazna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Udruživanje za počinjenje kaznenih djela **Članak 333.**

(1) Tko organizira grupu ljudi ili na drugi način povezuje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba koja ima za cilj počinjenja kaznenih djela za koje se po zakonu može izreći tri godine zatvora ili teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko organizira zločinačku organizaciju za počinjenje kaznenih djela ili njome upravlja, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Pripadnik grupe iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Pripadnik zločinačke organizacije iz stavka 2. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Član grupe ili zločinačke organizacije koji otkrije grupu ili zločinačku organizaciju prije nego što je u njezinom sastavu ili za nju počinio neko kazneno djelo oslobodit će se kazne.

Izradba i nabavljanje oružja i sredstava namijenjenih počinjenju kaznenog djela **Članak 334.**

(1) Tko oružje, eksplozivne tvari ili sredstva potrebna za njihovu izradbu, kao i otrove za koje zna da su namijenjeni počinjenju kaznenog djela, izrađuje, nabavlja ili drugome omogućuje da do njih dođe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko izradi ili drugome ustupi lažni ključ, otpirač ili neko drugo sredstvo ili spravu za provaljivanje, iako zna da je namijenjeno

počinjenju kaznenog djela, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nedozvoljeno posjedovanje oružja i eksplozivnih tvari **Članak 335.**

(1) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili na drugi način sebi ili drugome pribavlja u posjed vatreno oružje, streljivo ili eksplozivne tvari čije nabavljanje, prodaja ili posjedovanje građanima nije dozvoljeno, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko neovlašteno nabavlja, posjeduje, prodaje, izrađuje ili razmjenjuje veće količine vatrenog oružja, streljiva ili eksplozivnih tvari, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Vatreno oružje, streljivo i eksplozivne tvari oduzet će se.

Sudjelovanje u grupi koja počinii kazneno djelo **Članak 336.**

(1) Tko sudjeluje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem usmrti neku osobu, ili neku osobu teško tjelesno ozlijedi, počinii paljevinu, oštetii imovinu u većem opsegu ili počinii druga teška nasilja, ili koja pokuša počinii takva djela, kaznit će se za samo sudjelovanje kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Organizator ili vođa grupe koja počinii kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

GLAVA DVADESETIPETA (XXV.) **KAZNENA DJELA PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI**

Zlouporeba položaja i ovlasti **Članak 337.**

(1) Službena ili odgovorna osoba koja s ciljem da sebi ili drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi pribavi kakvu neimovinsku korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena znatna šteta ili je došlo do teže povrede prava drugoga, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena imovinska korist, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi ili je prouzročena šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zlouporeba obavljanja dužnosti državne vlasti **Članak 338.**

Službena ili odgovorna osoba u tijelima državne vlasti i jedinicama lokalne samouprave i uprave, jedinicama lokalne samouprave i tijelima koja obavljaju javne ovlasti te službena ili odgovorna osoba u pravnim osobama koje su u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinica lokalne samouprave i uprave, koja radi pribavljanja imovinske koristi u svojoj privatnoj djelatnosti ili privatnoj djelatnosti članova svoje obitelji iskoristi položaj ili ovlasti pogodovanjem u natječaju, davanju, preuzimanju ili ugovaranju poslova, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nesavjestan rad u službi **Članak 339.**

Službena ili odgovorna osoba koja kršenjem zakona ili drugih propisa, propuštanjem dužnog nadzora ili na drugi način očito nesavjesno postupa u obavljanju službe, pa time prouzroči težu povredu prava drugoga ili znatnu imovinsku štetu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Neizvršavanje zapovijedi **Članak 340.**

Službena osoba koja pri obavljanju dužnosti u unutarnjim poslovima koji se odnose na sprječavanje i otkrivanje kaznenih djela, hvatanje počinitelja kaznenih djela ili čuvanje javnog reda i mira, ne izvrši ili odbije izvršiti na zakonu utemeljenu zapovijed pretpostavljenog da poduzme neku službenu radnju, pa time prouzroči težu povredu prava drugoga, teži poremećaj javnog reda ili mira ili znatnu imovinsku štetu, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Povredu čuvanja državne granice **Članak 341.**

(1) Službena osoba koja pri obavljanju dužnosti u unutarnjim poslovima, obavljajući službu na granici, postupi protivno propisima o čuvanju državne granice, pa time prouzroči teže štetne posljedice za službu, ili služba bude teže ugrožena, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda, ili imovinska šteta velikih razmjera ili druge teške posljedice, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 4. ovoga članka prouzročena posljedica iz stavka 2. ovoga članka, počinitelj će se kazniti

kaznom zatvora do tri godine, a ako je prouzročena posljedica iz stavka 3. ovoga članka, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Protuzakonito oslobođenje osobe kojoj je oduzeta sloboda

Članak 342.

Službena osoba koja protuzakonito oslobodi osobu koja joj je povjerena na čuvanje, a kojoj je oduzeta sloboda, ili joj pomogne u bijegu ili omogućiti nedozvoljenu vezu zbog koje je osoba kojoj je oduzeta sloboda uspjela pobjeći, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Protuzakonito posredovanje

Članak 343.

(1) Tko zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili tko primi ponudu ili obećanje dara ili kakve druge koristi za sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu da iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti.

(3) Ako je za posredovanje iz stavka 2. ovoga članka počinitelj primio dar ili kakvu drugu korist, ili ako je primio ponudu ili obećanje dara ili kakve druge koristi za sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu, a ne radi se o počinjenju drugoga kaznenog djela za koje je propisana teža kazna, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Tko drugome ponudi, obeća ili dade dar ili kakvu drugu korist, namijenjenu toj osobi ili drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi, da iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(5) Tko drugome ponudi, obeća ili dade dar ili kakvu drugu korist, namijenjenu toj osobi ili drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi, da iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Prijevara u službi

Članak 344.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja u obavljanju službe s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist

podnošenjem lažnih obračuna ili na drugi način lažnim prikazivanjem činjenica dovede u zabludu ovlaštenu osobu da izvrši protuzakonitu isplatu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena mala imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem ostvarenja takve koristi, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem ostvarenja takve koristi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Pronevjera

Članak 345.

(1) Tko protupravno prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretne stvari koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je vrijednost pronevjerene stvari mala ili se radi o maloj svoti novca ili maloj vrijednosti vrijednosnog papira, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je pronevjerena velika svota novca, ili vrijednosni papiri velike vrijednosti ili je pronevjerena stvar velike vrijednosti, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja takve vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Neovlaštena uporaba

Članak 346.

Tko neovlašteno uporabi novac, vrijednosne papire ili druge pokretne stvari koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu, ili su mu u svezi sa službom ili radom dostupne, ili te stvari drugome dade na uporabu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Primanje mita

Članak 347.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi da u granicama svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Službena ili odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi, da u granicama svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Službena ili odgovorna osoba koja nakon obavljanja odnosno neobavljanja službene ili druge radnje navedene u stavku 1. i 2. ovoga članka, a u svezi s njom, zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Priljeni dar ili druga imovinska korist oduzet će se.

Davanje mita

Članak 348.

(1) Tko službenoj ili odgovornoj osobi daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist da u granicama svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Tko službenoj ili odgovornoj osobi daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist da u granicama svojeg ovlaštenja obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji je dao mito na zahtjev službene ili odgovorne osobe i prijavio djelo prije njegova otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, oslobodit će se kazne.

(4) Dar ili imovinska korist u slučaju iz stavka 3. ovoga članka vratit će se davatelju.

Protupravno prisvajanje stvari prigodom pregleda, pretrage ili izvršenja

Članak 349.

Službena osoba koja prigodom pretrage stana, prostorija ili osoba ili prigodom provođenja izvršenja ili pregleda oduzme pokretnu stvar s ciljem da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugome protupravnu imovinsku korist, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Protuzakonita naplata i isplata

Članak 350.

Službena ili odgovorna osoba koja od nekoga naplati nešto što on nije dužan platiti ili naplati više nego što je dužan platiti, ili koja pri isplati ili predaji kakvih stvari manje isplati odnosno preda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Odavanje službene tajne

Članak 351.

(1) Tko neovlašteno drugome priopći, preda ili na drugi način učini pristupačnim podatke koji su službena tajna ili pribavi takve podatke s ciljem da ih preda nepozvanoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz koristoljublja ili ako je riječ o vrlo tajnim podacima ili ako je djelo počinjeno da bi se podaci objavili ili uporabili u stranoj državi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

GLAVA DVADESETIŠESTA (XXVI.) KAZNENA DJELA PROTIV ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE

Neizvršenje i odbijanje izvršenja zapovijedi

Članak 352.

(1) Vojna osoba koja ne izvrši ili odbije izvršiti zapovijed nadređenog u svezi sa službom, pa time prouzroči teške štetne posljedice za službu, ili služba bude teško ugrožena, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročene osobito teške posljedice za službu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne godine do deset godina.

(3) Vojna osoba koja iz nehaja ne izvrši zapovijed nadređenog iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Odbijanje primanja i uporabe oružja

Članak 353.

(1) Vojna osoba koja odbije primiti oružje ili ga ne uporabi prema zapovijedi ili pravilima službe, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Vojni obveznik koji bez opravdana razloga odbije primiti oružje od nadležnog tijela koje mu se dodjeljuje u svezi sa službom u pričuvnom sastavu oružanih snaga, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka kad se radi o vojnoj osobi ili vojnom obvezniku kojem je u propisanom postupku uvažen prigovor savjesti.

Protivljenje nadređenome

Članak 354.

(1) Vojna osoba koja se zajedno s drugim vojnim osobama usprotivi zapovijedi nadređenoga u svezi sa službom ili je neće izvršiti ili odbije obaviti svoju dužnost, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno organizirano, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno uporabom oružja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(4) Vojna osoba koja pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 3. ovoga članka iz nehaja usmrti drugu osobu, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(5) Vojna osoba koja pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka s namjerom usmrti drugu osobu, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Protivljenje stražaru, straži, ophodnji, službujućoj ili drugoj vojnoj osobi u sličnoj službi **Članak 355.**

Vojna osoba koja se protivi stražaru, straži, ophodnji, službujućoj ili drugoj vojnoj osobi u sličnoj službi, dok obavljaju svoju službenu dužnost, te vojna osoba koja ne posluša njihov poziv ili ne izvrši ili odbije izvršiti njihovu zapovijed, pa time prouzroči teške štetne posljedice za službu, ili služba bude teško ugrožena, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Prisila prema vojnoj osobi u obavljanju službene dužnosti **Članak 356.**

(1) Tko silom ili prijetnjom da će izravno uporabiti silu spriječiti vojnu osobu u obavljanju službene dužnosti, ili je na isti način prisilio u obavljanju službene dužnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Napad na vojnu osobu u obavljanju službene dužnosti **Članak 357.**

(1) Tko napadne ili ozbiljno zaprijeti da će napasti vojnu osobu koja obavlja službenu dužnost, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena tjelesna ozljeda vojne osobe ili je počinitelj zaprijetio uporabom oružja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda vojne osobe, ili su prouzročene teške posljedice za službu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj s namjerom usmrtio vojnu osobu, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Blaže kažnjavanje za kaznena djela iz članka 352. i članka 354. do 357. **Članak 358.**

Ako je počinitelj kaznenog djela iz članka 352. stavka 1. i 3., članka 354. stavka 1., članka 356. stavka 1. i 2. i članka 357. stavka 1. i 2. ovoga Zakona bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem vojne osobe, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

Zlostavljanje podređenog ili mlađeg **Članak 359.**

(1) Vojna osoba koja u službi ili u svezi sa službom zlostavlja podređenoga ili s njim postupna na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Povreda stražarske, ophodne ili druge slične službe **Članak 360.**

(1) Vojna osoba koja postupi protivno propisima o stražarskoj ili ophodnoj službi, unutarnjoj odnosno drugoj sličnoj službi, pa time prouzroči teške štetne posljedice za službu, ili služba bude teško ugrožena, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno kod skladišta oružja, streljiva ili minskoeksplozivnih sredstava, ili kod drugog objekta važnog značenja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili materijalna šteta velikih razmjera, ili su prouzročene druge osobito teške posljedice, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ako su kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjena iz nehaja, počinitelj će se kazniti za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka - novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 5. ovoga članka prouzročena posljedica iz stavka 3. i 4. ovoga članka, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Podnošenje neistinitih prijavaka i izvješća**Članak 361.**

(1) Vojna osoba koja u obavljanju dužnosti podnese prijavak ili izvješće neistinitog sadržaja, ili u prijavku ili izvješću prešuti neku činjenicu koju ne bi smjela prešutjeti, pa time prouzroči teške posljedice za službu, ili služba bude teško ugrožena, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno podnošenjem izvješća ili prijavka od osobite važnosti ili su prouzročene osobito teške posljedice, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nepoduzimanje mjera za zaštitu vojne postrojbe**Članak 362.**

(1) Vojna osoba koja ne poduzme propisane, zapovijeđene ili druge očito potrebne mjere za čuvanje života i zdravlja ljudi koji su joj povjereni, za osiguranje i održavanje u ispravnom stanju objekata, predmeta i sredstava koji služe bojnoj spremnosti, za urednu opskrbu hranom, opremom i materijalom postrojbe koja joj je povjerena, za čuvanje i njegu stoke, ili da se na vrijeme i propisno obave osiguravajući radovi ili osiguranje objekata koji su joj povjereni, pa time prouzroči opasnost za ljudske živote ili teško ugrozi zdravlje ljudi ili materijalna dobra velike vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili materijalna šteta velikih razmjera, ili su prouzročene druge osobito teške posljedice, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 4. ovoga članka prouzročena posljedica iz stavka 2. ovoga članka, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine, a ako je prouzročena posljedica iz stavka 3. ovoga članka, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Neosiguranje na vojnim vježbama**Članak 363.**

(1) Vojna osoba koja na vježbi, obuci ili u obavljanju pokusa ne

poduzme propisane, naređene ili očito potrebne mjere osiguranja ili opreza, pa time prouzroči opasnost za ljudske živote ili teško ugrozi zdravlje ljudi ili materijalna dobra velike vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili materijalna šteta velikih razmjera, ili su prouzročene druge osobito teške posljedice, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 4. ovoga članka prouzročena posljedica iz stavka 2. ovoga članka, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine, a ako je prouzročena posljedica iz stavka 3. ovoga članka, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Neodazivanje pozivu i izbjegavanje vojne službe**Članak 364.**

(1) Tko bez opravdanog razloga ne dođe u određeno vrijeme na novačenje, radi priopćavanja ratnog rasporeda ili primanja oružja, ili na služenje vojnog roka, vojnu vježbu ili drugu vojnu vježbu, iako je bio pozvan pojedinačnim ili općim pozivom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko se krije da bi izbjegao obvezu iz stavka 1. ovoga članka, iako je bio pozvan pojedinačnim ili općim pozivom, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Tko napusti zemlju ili ostane u stranoj državi da bi izbjegao novačenje, ili služenje vojnog roka, vojnu vježbu ili drugu vojnu službu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko poziva ili potiče više osoba na počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. do 3. ovoga članka, kaznit će se za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine, a za kazneno djelo iz stavka 2. i 3. ovoga članka kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(5) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka koji se dragovoljno javi nadležnom državnom tijelu, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

Izbjegavanje vojne službe onesposobljenjem ili prijevarom Članak 365.

(1) Tko s ciljem da izbjegne vojnu službu ili da bude raspoređen na lakšu dužnost sebe ozlijedi ili na drugi način privremeno onesposobi za vojnu službu, ili dozvoli drugome da ga privremeno onesposobi, a i onaj tko drugoga s njegovim odobrenjem ili bez odobrenja s istim ciljem privremeno onesposobi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena trajna nesposobnost za vojnu službu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko s ciljem iz stavka 1. ovoga članka simulira bolest, ili za sebe ili drugoga uporabi lažnu ispravu, ili postupi na drugi prijevaran način, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Protuzakonito oslobođenje od vojne službe Članak 366.

Tko zlouporabom svojeg položaja ili ovlaštenja učini da se oslobodi od dužnosti ili da se rasporedi na lakšu dužnost vojna osoba ili osoba koja podliježe vojnoj obvezi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Samovoljno udaljenje i bijeg iz vojne postrojbe ili službe Članak 367.

(1) Vojna osoba koja samovoljno napusti svoju postrojbu ili službu i ne vrati se na dužnost u roku od deset dana ili se u tom roku ne vrati na dužnost s dozvoljenog boravka izvan postrojbe ili službe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i vojna osoba koja više od dva puta i kraće od deset dana nedozvoljeno boravi izvan svoje postrojbe ili službe te vojna osoba koja samovoljno napusti svoju jedinicu ili službu za vrijeme izvršenja važnog zadatka ili povećanog stupnja bojne spremnosti postrojbe.

(3) Vojna osoba koja se krije da bi izbjegla službu u oružanim snagama, ili koja samovoljno napusti svoju postrojbu ili službu i ne vrati se na dužnost u roku od trideset dana, ili se u tom roku ne vrati s dozvoljenog boravka izvan postrojbe ili službe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Vojna osoba koja napusti zemlju ili ostane u stranoj državi da bi izbjegla službu u oružanim snagama, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(5) Vojna osoba koja priprema bijeg u stranu državu da bi izbjegla službu u oružanim snagama, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(6) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1., 3. i 4. ovoga članka koji se dragovoljno javi nadležnom državnom tijelu, može se blaže kazniti.

Izbjegavanje popisa i pregleda Članak 368.

Tko se za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske protivno zakonom utvrđenoj obvezi, bez opravdanog razloga, ne odazove ili se protivi popisu ili pregledu ljudstva ili popisu ili pregledu prijevoznih ili prijenosnih sredstava, stoke, zgrada i drugih objekata potrebnih oružanim snagama, ili tko pri tom popisu ili pregledu dade netočne izjave ili podatke, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Neizvršenje materijalne obveze Članak 369.

Tko za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske protivno zakonom utvrđenoj obvezi, bez opravdanog razloga, ne stavi na raspolaganje vojnim tijelima u određeno vrijeme i u propisanom stanju predmete i druga sredstva, ili ne privede stoku, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Nesavjesna izradba i preuzimanje vojnog materijala Članak 370.

(1) Vojna osoba ili druga osoba kojoj je u javnom poduzeću, trgovačkom društvu ili ustanovi koja radi za potrebe obrane povjereno rukovođenje proizvodnim ili drugim gospodarskim postupkom ili nadzor nad njima, koja nesavjesno obavlja službu ili obvezu koja joj je povjerena, pa zbog toga oružje, streljivo, minskoeksplozivna sredstva ili drugo bojno sredstvo ne bude izrađeno na vrijeme ili ne odgovara određenoj kakvoći, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i vojna osoba koja nesavjesno obavljajući službu primi predmete za opskrbu, opremu ili naoružanje vojske koji ne odgovaraju propisanim uvjetima ili ugovoru.

(3) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročene teške posljedice, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Ako su kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjena iz nehaja, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 4. ovoga članka prouzročena posljedica iz stavka 3. ovoga članka, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Nepropisan i nesavjestan odnos prema povjerenom oružju Članak 371.

(1) Tko nepropisno ili nesavjesno drži, čuva ili rukuje povjerenim mu oružjem, streljivom ili minsko-eksplozivnim sredstvima koja pripadaju vojnoj postrojbi ili vojnoj ustanovi, pa time prouzroči njihovo oštećenje u većoj mjeri, uništenje ili nestanak, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Rukovatelj skladišta oružja, streljiva, minsko-eksplozivnih sredstava i drugih bojnih sredstava koji ne poduzme mjere za njihovo osiguranje ili održavanje, pa time prouzroči oštećenje, uništenje ili nestanak tih bojnih sredstava, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena materijalna šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 4. ovoga članka prouzročena posljedica iz stavka 3. ovoga članka, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Protuzakonito raspolaganje povjerenim oružjem **Članak 372.**

Tko prisvoji, otuđi, založi, preda drugome na uporabu, ošteti ili uništi oružje, streljivo ili minskoeksplozivna sredstva koji su mu dani na uporabu i služe potrebama obrane, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Krađa oružja ili dijela bojnog sredstva **Članak 373.**

(1) Tko ukrade oružje, streljivo, minsko-eksplozivna sredstva ili dio bojnog sredstva koji služi potrebama obrane, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je krađa izvršena obijanjem ili provaljivanjem zatvorenih zgrada, soba, blagajni, ormara ili drugih zatvorenih prostorija, ili ako ju je izvršilo više osoba koje su se udružile radi krađe ili je izvršena na osobito opasan ili drzak način, ili ju je izvršila osoba koja je uz sebe imala kakvo oružje ili opasno oruđe radi napada ili obrane, ili je izvršena za vrijeme požara, poplave ili slične nesreće, ili ako je ukradena stvar velike vrijednosti i počinitelj je imao namjeru prisvojiti stvar takve vrijednosti, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Odavanje vojne tajne **Članak 374.**

(1) Vojna ili druga osoba koja suprotno svojim dužnostima u pogledu čuvanja vojne tajne priopći, preda drugome ili mu na drugi način učini pristupačnim podatke koji su vojna tajna ili pribavlja takve podatke s ciljem da ih preda nepozvanoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz koristoljublja, ili ako je riječ o vrlo tajnim ili tajnim podacima, ili ako je djelo počinjeno da bi se podaci objavili ili uporabili u stranoj državi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Neovlašteni ulazak u vojne objekte i izradba skica ili crteža vojnih objekata i bojnih sredstava **Članak 375.**

(1) Tko radi izvidanja neovlašteno uđe u vojni objekt iako zna da je pristup zabranjen, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko neovlašteno pravi skice ili crteže vojnih objekata ili bojnih sredstava, ili ih fotografira odnosno na drugi način snima, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Kažnjavanje za kaznena djela počinjena za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske **Članak 376.**

(1) Za kazneno djelo iz članka 352. stavka 1. i 3., članka 353. stavka 2., članka 354. stavka 1., članka 355., članka 356. stavka 1. i 2., članka 357. stavka 1. i 2., članka 358., članka 360. stavka 1., 2. i 5., članka 361. stavka 1. i 3., članka 362. stavka 1., 4. i 5., članka 363. stavka 1., 4. i 5., članka 364. stavka 1., članka 365. stavka 1. i 2., članka 366. stavka 1., 2., 4. i 5., članka 367. stavka 1., 2., 4. i 5., članka 368., članka 373. stavka 1., članka 374. stavka 4. i članka 375. ovoga Zakona, ako je počinjeno za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Za kazneno djelo iz članka 354. stavka 4., članka 356. stavka 3., članka 357. stavka 3., članka 360. stavka 3., kad je prouzročena teška tjelesna ozljeda ili materijalna šteta velikih razmjera i stavka 4., članka 361. stavka 2., članka 362. stavka 2. i 3., članka 363. stavka 2. i 3., članka 365. i 366., članka 367. stavka 5., članka 371. stavka 3., članka 373. stavka 2. i 3. i članka 374. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, ako je počinjeno za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Za kazneno djelo iz članka 352. stavka 2., članka 353. stavka 1., članka 354. stavka 2. i 3., članka 361. stavka 2., kad su prouzročene osobito teške posljedice, članka 364. stavka 2. i 3., članka 367. stavka 3. i 4., članka 370. stavka 3. i članka 374. stavka 3. ovoga Zakona, ako je počinjeno za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Prijelazak i predaja neprijatelju**Članak 377.**

(1) Vojna osoba koja za vrijeme rata ili oružanog sukoba prijeđe u redove neprijateljske vojske, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Vojna osoba koja se za vrijeme rata preda neprijatelju prije nego što je iscrpila sve mogućnosti obrane, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Neispunjavanje dužnosti za vrijeme boja ili bojnog djelovanja**Članak 378.**

Vojna osoba koja za vrijeme boja ili izravno pred boj ili bojno djelovanje ne obavi svoju dužnost, pa time prouzroči štetne posljedice za vojnu postrojbu ili za bojnu situaciju, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Samovoljno napuštanje dužnosti za vrijeme boja ili bojnog djelovanja**Članak 379.**

Vojna osoba koja za vrijeme ili izravno pred boj ili bojno djelovanje samovoljno ili na prijevaran način napusti svoju dužnost, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Napuštanje položaja protivno zapovijedi**Članak 380.**

Vojna osoba koja protivno zapovijedi napusti položaj s postrojbom koja joj je povjerena prije nego što je iscrpila sve mogućnosti obrane, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Napuštanje oštećenog broda ili zrakoplova prije vremena**Članak 381.**

(1) Zapovjednik ratnog broda koji za vrijeme rata napusti oštećeni brod prije nego što je obavio svoju dužnost prema propisima o brodskoj službi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Član posade ratnog broda koji za vrijeme rata napusti oštećeni brod prije nego što je zapovjednik broda izdao zapovijed za napuštanje, ili član posade vojnog zrakoplova koji za vrijeme rata napusti oštećeni vojni zrakoplov prije nego što je obavio svoju dužnost prema propisima o letenju i uporabi zrakoplova, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Ostavljanje neprijatelju neoštećenih bojnih sredstava**Članak 382.**

(1) Vojna osoba koja dozvoli da neprijatelju padne u ruke bitno neoštećeno vojno skladište, brod, zrakoplov, tenk, ili drugo borbeno sredstvo, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i tko protivno zapovijedi dozvoli da neprijatelju padnu u ruke bitno neoštećena

postrojenja ili drugi objekti važni za obranu.

Slabljenje bojnog morala i bojne situacije**Članak 383.**

(1) Vojna osoba koja za vrijeme ili izravno pred boj ili bojno djelovanje bijegom, bacanjem oružja ili streljiva, širenjem straha, stvaranjem nereda ili zabune, ili na drugi način slabi bojni moral postrojbe ili nanosi štetu bojnoj situaciji, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(2) Vojna osoba koja ne poduzme potrebne mjere prema podređenom koji za vrijeme ili izravno pred boj ili bojno djelovanje širi strah među vojnicima, stvara nered ili zabunu u postrojbi, ili na drugi način slabi bojni moral postrojbe ili nanosi štetu bojnoj situaciji, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Neosiguranje vojne postrojbe**Članak 384.**

(1) Vojna osoba koja za vrijeme rata ili oružanog sukoba propusti osigurati postrojbu koja joj je povjerena, pa time prouzroči teške posljedice za postrojbu, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročene osobito teške posljedice za postrojbu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Neizvješćivanje vojnih tijela**Članak 385.**

Tko za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske ne izvijesti nadređenoga, starijega ili vojno zapovjedništvo o događanju koje očito zahtijeva neodgodivo poduzimanje vojnih mjera, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do jedne godine.

Neispunjenje dužnosti pri provedbi mobilizacije**Članak 386.**

(1) Vojna ili službena osoba koja pri provedbi mobilizacije za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske, protivno svojoj dužnosti, ne osigura prihvat, raspored i smještaj mobiliziranog ljudstva, prijevoznih i drugih sredstava i stoke, ili ne osigura opskrbu mobiliziranih ljudi i stoke, ili u vezi s mobilizacijom ne obavi kakvu drugu dužnost, pa time prouzroči teške štetne posljedice, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Uvjeti za izricanje stegovne mjere**Članak 387.**

Za kazneno djelo protiv oružanih snaga za koje je propisana kazna zatvora do tri godine, umjesto kaznenopravne sankcije može se vojnoj osobi izreći stegovna mjera utvrđena propisima kojima se uređuje stegovna odgovornost u oružanim snagama Republike Hrvatske, ako je djelo dobilo osobito lak oblik i ako to zahtijevaju interesi službe.

Odgovornost za kazneno djelo počinjeno po zapovijedi nadređenog**Članak 388.**

Nema kaznenog djela ako njegova zakonska obilježja ostvari podređeni po zapovijedi nadređenoga, a ta se zapovijed tiče službene dužnosti, osim ako se zapovijed odnosi na počinjenje ratnog zločina ili drugog kaznenog djela za koje se po zakonu može izreći kazna od deset godina zatvora ili teža kazna, ili ako je bilo očito da se izvršenjem zapovijedi čini kazneno djelo.

**GLAVA DVADESETISEDMA (XXVII.)
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE****Članak 389.**

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaju važiti:

1. Osnovni krivični zakon Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 31/93., 39/93., 108/95., 16/96. i 28/96.),
2. Krivični zakon Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 32/93., 38/93., 16/96. i 28/96.),
3. Zakon o kaznenim djelima podrivačke i terorističke djelatnosti protiv državnog suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 74/92.).

Članak 390.

Izvršenje kaznenopravnih sankcija pravomoćno izrečenih sukladno odredbama krivičnih zakona iz članka 389. ovoga Zakona čije izvršenje nije započelo ili je u tijeku, ima se u izričaju, sadržaju i načinu izvršenja uskladiti s odredbama ovoga Zakona danom njegova stupanja na snagu.

Članak 390.a

brisano

Odredba članka 15. stavka 2. ovoga Zakona primjenjivat će se od ratifikacije Konvencije o provedbi Sporazuma iz Schengena.

Članak 391.

Ovaj Zakon stupa na snagu dana 1. siječnja 1998. godine.

Kazneni zakon (Narodne novine, br. NN 110-1668/1997), objava od 21.10.1997, na snazi od 1.1.1998

Ispravak Kaznenog zakona (Narodne novine, br. NN 27-333/1998),

objava od 27.2.1998, na snazi od 1.1.1998

Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-I-241/2000 OD 10. svibnja 2000. (Narodne novine, br. NN 50-1125/2000), objava od 17.5.2000, na snazi od 17.5.2000., propisuje:

"Pokreće se postupak za ocjenu ustavnosti te se ukidaju odredbe članka 204. stavka 2. i 3. Kaznenog zakona (»Narodne novine«, broj 110/97 i 27/98-ispr.)"

Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. NN 129-2385/2000), objava od 22.12.2000, na snazi od 30.12.2000

Ispravak Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. NN 84-1640/2005), objava od 11.7.2005, na snazi od 30.12.2000

Zakon o izmjenama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. NN 51-816/2001), objava od 6.6.2001, na snazi od 14.6.2001

Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. NN 111-1496/2003), objava od 15.7.2003, na snazi od 15.7.2003, primjena od 1.12.2003., propisuje i:

"Članak 1.

U Kaznenom zakonu (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 129/00. i 51/01.) naziv Zakona mijenja se i glasi: »Kazneni zakonik«.

Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-2566/2003, U-I-2892/2003 od 27. studenoga 2003. (Narodne novine, br. NN 190-3003/2003), objava od 3.12.2003, na snazi od 27.11.2003, primjena od 1.12.2003, propisuje:

"I. Pokreće se postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom, te se ukida Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (»Narodne novine«, broj 111/03) u cijelosti."

Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. NN 105-2026/2004), objava od 28.7.2004, na snazi od 1.10.2004

Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. NN 71-1706/2006), objava od 28.6.2006, na snazi od 1.10.2006

Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne

novine, br. NN 110-3227/2007), objava od 25.10.2007, na snazi od 2.11.2007

Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. NN 152-4150/2008), objava od 24.12.2008, na snazi od 1.1.2009

Zakon o dopuni Kaznenog zakona (Narodne novine, br. NN 57-1259/2011), objava od 25.5.2011, na snazi od 2.6.2011

Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-1162/2008 od 28. lipnja 2011. (Narodne novine, br. NN 77-1642/2011), objava od 7.7.2011, na snazi od 28.6.2011., propisuje:

"I. Pokreće se postupak za ocjenu suglasnosti te se ukida članak 78. stavak 4. Kaznenog zakona (»Narodne novine« broj 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07. i 152/08.)."

Kazneni zakon (Narodne novine, br. NN 125-2498/2011), objava od 7.11.2011, na snazi od 1.1.2013. propisuje:

"Članak 381.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti:

1. Kazneni zakon (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.) osim odredaba članka 84., 85. i 86. koje prestaju važiti na dan stupanja na snagu posebnog zakona koji uređuje odnosna pitanja."

Zakon o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji (Narodne novine, br. NN 143-3030/2012), objava od 20.12.2012, na snazi od 1.1.2013.; propisuje:

"Članak 36.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaju važiti:

- odredbe članaka 9., 84., 85. i 86. Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 11/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.)

..."